

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών
— ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 —

Π.Μ.Σ.: ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΕΤΟΣ: 2018-2019

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Όλγας Ι. Σταθοπούλου

A.M.: 7340010718017

**«ΑΚΥΡΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΓΣ ΚΑΙ ΔΣ
ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΩΝ
ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ»**

Επιβλέποντες:

- α) Δημήτριος Λαδάς
- β) Κωνσταντίνος Παπαδημητρίου
- γ) Ιωάννης Σκανδάλης

Αθήνα, Σεπτέμβριος 2019

Copyright © [Όλγα Ι.Σταθοπούλου, Σεπτέμβριος 2019]

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα.

Οι απόψεις και θέσεις που περιέχονται σε αυτήν την εργασία εκφράζουν τον συγγραφέα και δεν πρέπει να ερμηνευθεί ότι αντιπροσωπεύουν τις επίσημες θέσεις του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Συντομογραφίες.....	6
---------------------	---

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

1.Ιστορική αναδρομή Συνδικαλιστικού Κινήματος – Σωματειακής Οργάνωσης	7
2.Οι επιμέρους συνδικαλιστικές ελευθερίες- Σωματειακή αυτονομία - Βασικές Αρχές	8
α) Η θετική όψη της ελευθερίας του άρθρου 12 του Συντάγματος.....	8
β) Η αρνητική έκφραση της συνδικαλιστικής ελευθερίας.....	11
γ) Η συλλογική συνδικαλιστική ελευθερία.....	11
3. Η κατοχύρωση της συνδικαλιστικής ελευθερίας στο διεθνή χώρο.....	12
4. Η έννοια της συνδικαλιστικής ελευθερίας.....	13

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β - Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ

1. Μορφές Σωματείων	15
2. Όργανα του Σωματείου.....	15
α. Το Διοικητικό Συμβούλιο.....	15
β. Η Γενική Συνέλευση.....	17
3.Δικονομικές Ρυθμίσεις.....	19
α. Ενεργητική Νομιμοποίηση.....	20
β. Νομική Βασιμότητα αίτησης.....	22
γ. Εξουσία του Δικαστηρίου.....	28
δ. Η διάταξη του Δικαστηρίου.....	29
ε. Ένδικα Μέσα.....	30
στ. Άκυρες αποφάσεις ΔΣ και ΓΣ.....	32
1.Διοικητικό Συμβούλιο.....	32
2.Γενική Συνέλευση.....	33

3.Εφορευτική Επιτροπή.....	34
----------------------------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ- Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

1.Μορφές Συνδικαλιστικών Οργανώσεων.....	36
2. Όργανα Συνδικαλιστικής Οργάνωσης.....	38
α. Το Διοικητικό Συμβούλιο.....	38
β. Η Γενική Συνέλευση.....	40
γ. Η Ελεγκτική Επιτροπή και οι αντιπρόσωποι σε υπερκείμενες οργανώσεις...40	
3.Δικονομικές ρυθμίσεις.....	41
α. Καθ' ύλην και κατά τόπο αρμοδιότητα- Αίτηση εγγραφής.....	43
β. Ενεργητική νομιμοποίηση.....	43
γ. Αντικείμενο αίτησης.....	44
δ. Διάταξη αναγνώρισης.....	46
ε. Ένδικα μέσα- Τριτανακοπή.....	46
4.Άκυρες αποφάσεις ΓΣ και ΔΣ.....	47

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄- Η ΑΚΥΡΩΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 8 ΠΑΡ.4 ΤΟΥ Ν.1264/1982

1.Εισαγωγή.....	51
2.Νομιμοποίηση.....	52
3.Στοιχεία δικογράφου.....	54
4.Αναστολή εκτέλεσης άκυρης απόφασης ΓΣ.....	57
5.Έννομες συνέπειες της απόφασης	57

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄- ΠΕΡΙΠΤΩΣΙΟΛΟΓΙΑ - ΕΛΑΤΤΩΜΑΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΓΣ ΚΑΙ ΔΣ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 8 ΠΑΡ. 4 ΤΟΥ Ν. 1264/1982 ΚΑΙ ΤΟΥ 101 ΑΚ

1.Ελαττώματα σχετικά με τη σύγκληση της ΓΣ από αναρμόδιο όργανο.....	59
2.Ελαττώματα σχετικά με την πρόσκληση των μελών.....	62
3.Ελαττώματα σχετικά με τον χρόνο, τόπο και χώρο σύγκλησης της ΓΣ.....	65
4.Ελαττώματα σχετικά με την αρμοδιότητα της ΓΣ να επιληφθεί ορισμένου θέματος.....	66

5.Ελαττώματα σχετικά με τα απαιτούμενα ποσοστά απαρτίας και πλειοψηφίας	68
6.Ελαττώματα σχετικά με τη συμμετοχή μη δικαιούμενων εργαζομένων του ίδιου ή άλλου εργοδότη.....	71
7.Ελαττώματα σχετικά με την διεύθυνση της συζήτησης και τον τρόπο διεξαγωγής της ψηφοφορίας.....	73
α. Ως προς την διεύθυνση της συζήτησης.....	73
β. Ως προς τον τρόπο διεξαγωγής της ψηφοφορίας-Ειδικά η εφορευτική επιτροπή	74
γ. Ως προς τον τρόπο ψηφοφορίας- Μυστική ψηφοφορία.....	76
8.Ελαττώματα παραβίασης της αρχής της ισότητας και των χρηστών ηθών.....	77
9.Ελαττώματα ως προς τα πρόσωπα που εκλέχτηκαν μέλη του ΔΣ.....	78
10. Ανάλογη εφαρμογή του 101 ΑΚ σε αποφάσεις ΔΣ.....	79
11.Ενδοσωματειακοί τρόποι άρσης ελαττωμάτων.....	80
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	82

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΚ	Αστικός Κώδικας
ΔΟΕ	Διεθνής Οργάνωση Εργασίας
ΔΣΑΠΔ	Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα
ΔΣΕ	Διεθνής Σύμβαση Εργασίας
ΕΣΔΑ	Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
ΝΠΔΔ	Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου
ΝΠΙΔ	Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου
Σ	Σύνταγμα
ΣΣΕ	Συλλογική Σύμβαση Εργασίας
ΤΝ	Ταμείο Νομικών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

1. Ιστορική αναδρομή Συνδικαλιστικού Κινήματος – σωματειακής Οργάνωσης

Η οργάνωση του ανθρώπου και του εργαζόμενου σε σχήματα, αποτελεί έκφραση της ιδιαίτερης φύσης του, καθώς δεν μπορεί να ζήσει μόνος του. Αντιθέτως, έχει την τάση να ενσωματώνεται σε σχήματα, τα οποία, του προσφέρουν δύναμη, ασφάλεια, στήριξη και μια λιγότερο επίπονη για εκείνον διαδικασία, μέσω της οποίας κατορθώνεται η επίτευξη των στόχων του.

Ήδη στην Αρχαία Ελλάδα, οι Αθηναίοι πολίτες σύμφωνα με το Νόμο περί Σωματείων του Σόλωνα, είχαν το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι για πολιτικούς και οικονομικούς σκοπούς.¹ Η ελευθερία ενώσεως προσώπων, στην χώρα μας κατοχυρώθηκε πρώτη φορά με το άρθρο 11 του Συντάγματος του 1864, προϊόν της «*B' εν Αθήναις Εθνικής των Ελλήνων Συνελεύσεως*» που ακολούθησε τη λαϊκή εξέγερση, περιλάμβανε 110 άρθρα, ήταν επηρεασμένο από τα Συντάγματα του Βελγίου (1831) και της Δανίας (1849), επανέφερε την αρχή της λαϊκής κυριαρχίας και διέπετο από τη δημοκρατική και όχι τη μοναρχική αρχή, ενώ καθιέρωσε, μεταξύ άλλων, το δικαίωμα του συνέρχεσθαι, σύμφωνα με το οποίο «*οι Έλληνες έχουν το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι, τηρούντες τους νόμους του κράτους, οίτινες όμως ουδέποτε δύνανται να υπαγάωγι το δικαίωμα τούτο εις προηγούμενην της Κυβερνήσεως αδειάν*».² Με την αναθεώρηση του Σ του 1911 προστίθεται μία επιπλέον παράγραφος, δυνάμει της οποίας, η διάλυση συνεταιρισμού μπορεί να γίνει μόνο με δικαστική απόφαση, η οποία, παράγραφος, διατηρείται και στο Σύνταγμα του 1917. Στη συνέχεια, το Σύνταγμα του 1952, με δύο νέες παραγράφους εισάγει περιορισμούς στην άσκηση του δικαιώματος του συνεταιρίζεσθαι από δημοσίους υπαλλήλους (*αρ.11 παρ.3*) και τα ΝΠΔΔ, ενώ επιπρόσθετα, στους πρώτους, απαγορεύει την απεργία. Τέλος, με το Σύνταγμα του 1975, επιτυγχάνεται η άμεση κατοχύρωση των συνδικαλιστικών ελευθεριών με τα άρθρα 23 και 22 παρ.2.³ Στο άρθρο 12 του ισχύοντος Συντάγματος, δεν καθορίζονται

1. Βλ. Αλιβιζάτο Νικόλαο, Εισαγωγή στην Ελληνική Συνταγματική Ιστορία, Τεύχος Α΄, σελ.163.

2. Βλ. <https://www.hellenicparliament.gr/Vouli-ton-Ellinon/To-Politevma/Syntagmatiki-Istoria/>

3. Άρθρο 23 «1. Το Κράτος λαμβάνει τα προσηκόντα μέτρα για τη διασφάλιση της συνδικαλιστικής ελευθερίας και την ανεμπόδιση άσκηση των συναφών μ' αυτήν δικαιωμάτων εναντίον κάθε προσβολής τους, μέσα στα όρια του νόμου. 2. Η απεργία αποτελεί δικαίωμα, ασκείται από τις νόμιμα συστημένες συνδικαλιστικές οργανώσεις για τη διαφύλαξη και προαγωγή των οικονομικών και εργασιακών γενικά συμφερόντων των εργαζομένων. Απαγορεύεται η απεργία με οποιαδήποτε μορφή στους δικαστικούς λειτουργούς και σ' αυτούς που υπηρετούν στα σώματα ασφαλείας. Το δικαίωμα προσφυγής σε απεργία

πλέον τα σχετικά με την απεργία των δημοσίων υπαλλήλων, ενώ η παρουσία των νέων παραγράφων 4 και 5, σχετικό με γεωργικούς, αστικούς και αναγκαστικούς συνεταιρισμούς, ξενίζει, καθώς φαίνεται να απομακρύνουν από την ελευθερία του συνεταιρισμού⁴.

Η πρώτη νομοθετική ρύθμιση έγινε με το Ν.281/1914 «Περί Σωματείων», καθώς και με τον Ν.2151/1920 «Περί Επαγγελματικών Σωματείων». Ήδη, ο ν. 1264/1982 ρυθμίζει αναλυτικά τη λειτουργία των εργατικών συνδικαλιστικών οργανώσεων, προσφέροντας ταυτόχρονα εγγυήσεις για την ακώλυτη άσκηση του συνδικαλιστικού δικαιώματος, ενώ ο ν.1712/1987 ρυθμίζει τη λειτουργία των οργανώσεων των επαγγελματιών και ο ν.1361/1983 των αγροτικών οργανώσεων.⁵

2. Οι επιμέρους συνδικαλιστικές ελευθερίες- Σωματειακή αυτονομία - Βασικές Αρχές

Η ελευθερία ίδρυσης σωματείων, ανήκει στο περιεχόμενο της συνδικαλιστικής ελευθερίας, είναι αμυντικό δικαίωμα και δεν μπορεί να εξαρτηθεί από προηγούμενη κυβερνητική άδεια. Η ελευθερία της σύστασης των σωματείων, περιορίζεται στην προστασία της πρωτοβουλίας των ανθρώπων για ανάπτυξη συλλογικής δράσης, με την έννοια, ότι κανείς δεν μπορεί να εξαναγκασθεί να συμμετάσχει στην ίδρυση του σωματείου. Ειδικότερα, οι συνδικαλιστικές ελευθερίες διακρίνονται, σε ατομικές και συλλογικές, με περαιτέρω διάκριση της ατομικής συνδικαλιστικής ελευθερίας, σε θετική και αρνητική.

α) Η θετική όψη της ελευθερίας του άρθρου 12 του Συντάγματος

των δημοσίων υπαλλήλων και των υπαλλήλων της τοπικής αυτοδιοίκησης και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, καθώς και του προσωπικού των κάθε μορφής επιχειρήσεων δημοσίου χαρακτήρα ή κοινής ωφέλειας, που η λειτουργία τους έχει ζωτική σημασία για την εξυπηρέτηση βασικών αναγκών του κοινωνικού συνόλου, υπόκειται στους συγκεκριμένους περιορισμούς του νόμου που το ρυθμίζει. Οι περιορισμοί αυτοί δεν μπορούν να φθάνουν έως την κατάργηση του δικαιώματος της απεργίας ή την παρεμπόδιση της νόμιμης άσκησης του.».

4. Άρθρο 12 Σ «4. Οι γεωργικοί και αστικοί συνεταιρισμοί κάθε είδους αυτοδιοικούνται σύμφωνα με τους όρους του νόμου και του καταστατικού τους και προστατεύονται και εποπτεύονται από το Κράτος, που είναι υποχρεωμένο να μεριμνά για την ανάπτυξη τους. 5. Επιτρέπεται η σύσταση με νόμο αναγκαστικών συνεταιρισμών που αποβλέπουν στην εκπλήρωση σκοπών κοινής ωφέλειας ή δημοσίου ενδιαφέροντος ή κοινής εκμετάλλευσης γεωργικών εκτάσεων ή άλλης πλουτοπαραγωγικής πηγής, εφόσον πάντως εξασφαλίζεται η ίση μεταχείριση αυτών που συμμετέχουν», Βλ. Γεωργόπουλος Κωνσταντίνος, Συνταγματικό Δίκαιο, 12^η έκδοση, σύμφωνα με τον οποίο οι παράγραφοι 4 και 5 θα έπρεπε να βρίσκονται σε ιδιαίτερο άρθρο.

5.Βλ.Κώστας Δ. Παπαδημητρίου, Συλλογικό Εργατικό Δίκαιο, Νομική Βιβλιοθήκη, εκδ.2018, σελ.1.

Συνίσταται, στην ελευθερία ίδρυσης του σωματείου και της συνδικαλιστικής οργάνωσης, ήτοι το δικαίωμα των ατόμων, εργαζομένων ή εργοδοτών, να ιδρύουν οργανώσεις, με σκοπό την προάσπιση των κοινών επαγγελματικών συμφερόντων τους, την ελεύθερη ανάδειξη της διοίκησης του και την επιλογή του τρόπου και των μέσων για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού⁶, ο φιλελευθερισμός με άλλα λόγια, στις διατυπώσεις για την ίδρυσή τους⁷. Μοναδικός περιορισμός που εισάγεται, είναι η τήρηση των νόμων, όπερ και σημαίνει, ότι ο επιδιωκόμενος σκοπός, πρέπει να είναι και να παραμένει καθ' όλη τη διάρκεια λειτουργίας του σωματείου και της συνδικαλιστικής οργάνωσης, σύμφωνος και σύμφωνα με τα χρηστά ήθη (αρ.105 παρ.3 ΑΚ)⁸, καθώς και ότι για την απόκτηση της νομικής προσωπικότητας, πρέπει να συντρέξουν οι ουσιαστικές και διαδικαστικές προϋποθέσεις, που καθορίζει ο νόμος⁹. Με άλλα λόγια, απαγορεύεται η κατάχρηση, υπό την έννοια, ότι η λειτουργία του δεύτερου σωματείου ή της συνδικαλιστικής οργάνωσης, δεν πρέπει να παρεμποδίζει ή να περιορίζει την τήρηση του δικαιώματος του συνεταιρίζεσθαι, από τα μέλη του άλλου και η επωνυμία του νεότερου, να μην είναι ίδια ή παρόμοια με του προϋφιστάμενου, σε τέτοιο σημείο, ώστε να προκαλείται σύγχυση ως προς την ταυτότητα τους¹⁰.

6.Βλ. Ι.Δ.Κουκιάδη σε Ατομικό και Συλλογικό Εργατικό Δίκαιο, Στ' εκδ. Σάκουλας, σελ.303, ο οποίος αναφέρει ότι με την κατοχύρωση της θετικής συνδικαλιστικής ελευθερίας, κατοχυρώνονται οι ατομικές συνδικαλιστικές ελευθερίες απέναντι στην κρατική εξουσία.

7.Βλ. ό.π. Ι.Δ.Κουκιάδη, σελ.303.

8.Βλ. ΑΚ αρ.105 παρ.3: «Με απόφαση του Ειρηνοδικείου μπορεί να διαλυθεί το σωματείο, αν το ζητήσει η διοίκηση του ή το 1/5 των μελών του ή η εποπτεύουσα αρχή: ...3. αν το σωματείο επιδιώκει σκοπό διαφορετικό από εκείνον που καθορίζει το καταστατικό ή αν ο σκοπός ή η λειτουργία του σωματείου έχουν καταστεί παράνομοι ή ανήθικοι ή αντίθετοι προς τη δημόσια τάξη».

9.Βλ.ΑΚ αρ.78.

10.Βλ.ΜΠΘεσ/νική 10325/1999 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, με τις εκεί παραπομπές, όπου αναφέρεται επί λέξει ότι: «α) Η λειτουργία και η δράση του κυρίως παρεμβαίνοντος παλαιού επιχειρησιακού σωματείου δεν καλύπτει πλέον τις κλαδικές ανάγκες των πλειόνων εργαζομένων στη νεοϊδρυθείσα εταιρία, με αντικείμενο ευρύτερο της προϋφιστάμενης "Ε. ΑΒΕΕ". Συνεπώς, ο αντίθετος ισχυρισμός αυτού, ότι δηλαδή υφίσταται ενεργό σωματείο στον ίδιο επαγγελματικό κλάδο, που καλύπτει όλες τις ανάγκες των εργαζομένων, είναι αβάσιμος. β) Η δραστηριότητα και η λειτουργία του ιδρυθησομένου κλαδικού σωματείου, τα ιδρυτικά μέλη του οποίου είναι άπαντα και μέλη του επιχειρησιακού σωματείου με την επωνυμία "Ένωση Εργατοϋπαλλήλων Ε.Π. ΑΕ" - προσθέτως παρεμβαίνουν - και ο σκοπός του οποίου, ..., είναι σύμφωνος, δεν δημιουργεί σύγχυση, ούτε προσβάλλει την προσωπικότητα του υπάρχοντος κυρίως παρεμβαίνοντος, καθόσον κατά την αντίληψη των ιδρυτών του (του νέου σωματείου) το τελευταίο εξυπηρετεί καλύτερα τα συμφέροντά τους....3) Οι διαφορετικές επωνυμίες των ως άνω σωματείων δεν καταλείπουν αμφιβολία, τόσο στους εργαζομένους στους οικείους επαγγελματικούς κλάδους όσο και στο κοινό, ως προς τη διακρίβωση της ταυτότητάς των και την επιδίωξη των σκοπών τους. 4) Η απλή δυνατότητα αποχωρήσεως κάποιων εργαζομένων μελών από τα παλαιά σωματεία, με σκοπό την προσχώρησή τους στο νέο, δεν καθιστά καταχρηστική τη σύσταση του νέου, ούτε προσκρούει στις διατάξεις του ν.1264/1982.... Αλλωστε, ο έλεγχος σκοπιμότητας του ιδρυθησομένου σωματείου και συγκεκριμένα του αν είναι κοινωνικώς ωφέλιμο ή αν προάγει ουσιαστικός ή βλάπτει τα συμφέροντα των μελών του, εκφεύγει της αρμοδιότητας του παρόντος Δικαστηρίου, η οποία (αρμοδιότητα) αυτού συνίσταται περιοριστικώς στον έλεγχο της συνδρομής της νομιμότητας κατά τους ορισμούς των άρθρων 78-80 ΑΚ. Η παράλληλη δραστηριότητα αμοφτέρων των σωματείων, ως έκφραση του συνταγματικώς κατοχυρωμένου δικαιώματος του "συνεταιρίζεσθαι", μπορεί να συμβάλει

Συνεπώς, οι περιορισμοί στο δικαίωμα πολλαπλής συμμετοχής, μπορούν να θεωρηθούν συνταγματικώς επιτρεπτοί, εφόσον τίθενται με τέτοιο τρόπο, ώστε να μην παρακωλύουν την προάσπιση των συμφερόντων των εργαζομένων.

Στην έννοια του νόμου, του οποίου η παράβαση μπορεί να επιφέρει την μη αναγνώριση ή τη διάλυση του σωματείου, περιλαμβάνεται το Σύνταγμα, οι κυρωθείσες από την Βουλή Διεθνείς Συμβάσεις και η δημόσια τάξη, πλην όμως η ίδρυση των σωματείων και συνδικαλιστικών οργανώσεων, δεν επιτρέπεται να εξαρτάται από άδεια της κρατικής εξουσίας και ο δικαστικός έλεγχος της συνδρομής των στοιχείων αυτών, συνιστά έλεγχο νομιμότητας και όχι σκοπιμότητας¹¹. Επιπρόσθετα, ενδεχόμενοι καταστατικοί περιορισμοί, ως προς την προσχώρηση νέων μελών, δεν προσβάλουν καταρχήν το ατομικό δικαίωμα της συσσωμάτωσης, καθώς ως φυσική συνέπεια των παραπάνω, κατοχυρώνεται και η αρχή της πολλαπλότητας, δηλαδή η δυνατότητα ελεύθερης σύστασης και παράλληλης λειτουργίας περισσότερων σωματείων και συνδικαλιστικών οργανώσεων¹², στον ίδιο τόπο και για τον ίδιο σκοπό, έτσι ώστε ο καθένας να δικαιούται να επιδιώξει τη σύσταση νέου συσχετισμού, προκειμένου να ικανοποιήσει το ατομικό του δικαίωμα για ανάπτυξη συλλογικής δράσης.

Οι ανωτέρω περιορισμοί, για χάρη του δημοσίου συμφέροντος, προβλέπονται εν τέλει και στο δικό μας δίκαιο, όπως για παράδειγμα όταν ο νόμος επιτρέπει την συμμετοχή σε ένα μόνο σωματείο για τους εν ενεργεία αξιωματικούς και αστυνομικούς υπαλλήλους (αρθ.30^α, παρ.4, στοιχ.α' ν.1264/1982 «Για τον Εκδημοκρατισμό του Συνδικαλιστικού Κινήματος και την κατοχύρωση των Συνδικαλιστικών Ελευθεριών των Εργαζομένων»)¹³, ή προβλέπει την ύπαρξη μιας μόνο αθλητικής ομοσπονδίας ανά άθλημα ή κλάδο άθλησης (αρ.19 παρ.2 ν.2725/1999), ο περιορισμός στο άρ.7, παρ.1 του ν.1264/1982¹⁴, έτσι ώστε να υποχωρεί η αρχή της σωματειακής αυτονομίας, οπότε

αποτελεσματικότερα στην επίτευξη των σκοπών των, με προφανή την ωφέλεια των εργαζομένων στον οικείο κλάδο».

11.Βλ. Γεωργιάδης- Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου, 3^η εκδ.,Αντ.Ν.Σάκκουλα, 2002, παρ.15, αρ.9.

12.Συνδικαλιστικός πλουραλισμός.

13.Βλ. ΑΠ 1675/2013 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

14.Βλ.αρ.7, παρ.1 ν. 1264/1982 (ΦΕΚ Α'79/1.7.1982), το οποίο ορίζει ότι «Κάθε εργαζόμενος, που έχει συμπληρώσει ένα δίμηνο μέσα στον τελευταίο χρόνο στην επιχείρηση ή εκμετάλλευση ή τον κλάδο απασχόλησής του, έχει δικαίωμα να γίνει μέλος μιας οργάνωσης της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης και μιας του επαγγελματικού κλάδου απασχόλησής του, εφόσον έχει τις νόμιμες προϋποθέσεις των καταστατικών τους. Ανήλικοι και αλλοδαποί εργαζόμενοι νόμιμα μπορούν να είναι μέλη συνδικαλιστικών οργανώσεων. Αν δεν ορίζει διαφορετικά το καταστατικό διαγράφεται το μέλος της συνδικαλιστικής οργάνωσης: 1) που

το ενδιαφερόμενο πρόσωπο, δικαιούται να αξιώσει την εγγραφή του στο μοναδικό σωματείο¹⁵.

β) Η αρνητική έκφανση της συνδικαλιστικής ελευθερίας

Αναφέρεται στην ελευθερία του προσώπου να μη συμμετέχει στην ίδρυση, να μην προσχωρεί σε ενώσεις και να αποχωρεί, να παραιτείται, ελεύθερα από αυτές στις οποίες είναι μέλος, παρότι εκφράζονται επιφυλάξεις, ότι μπορεί τελικά η ως άνω ελευθερία να καταλήγει σε μηχανισμό αποδυνάμωσης της συνδικαλιστικής δράσης¹⁶.

Προβληματική έχει αναπτυχθεί γύρω από την ανάγκη προστασίας της αρνητικής συνδικαλιστικής ελευθερίας. Σύμφωνα με μια άποψη¹⁷, η αρνητική συνδικαλιστική ελευθερία δεν εξομειώνεται με την θετική, καθώς δεν προστατεύεται στα πλαίσια του άρθρου 23 παρ.1 του Συντάγματος¹⁸, διότι αν προστατευόταν στην ίδια έκταση με την θετική και απολάμβανε μάλιστα της άμεσης τριτενέργειας του ως άνω άρθρου του Συντάγματος, τότε το ίδιο το Σύνταγμα θα έθετε υπέρμετρους φραγμούς στη δράση των συνδικαλιστικών οργανώσεων, π.χ. με την άσκηση ηθικής πίεσης στους μη συνδικαλισμένους εργαζόμενους να συμμετάσχουν σε κάποια οργάνωση, με την δυσκολία της εξόδου των μελών από την οργάνωση κλπ. Κατά άλλη άποψη¹⁹, η αρνητική συνδικαλιστική ελευθερία, προστατεύεται στα πλαίσια του δικαιώματος για την ανάπτυξη της προσωπικότητας και του συνεταιρίζεσθαι και συχνά περιορισμοί της αρνητικής συνδικαλιστικής ελευθερίας, είναι δυνατόν να αποτελέσουν εγγυήσεις της ίδιας της θετικής συνδικαλιστικής ελευθερίας, υπό την έννοια ότι αυτοί συμβάλλουν στην αποτελεσματικότητα της άσκησης των συνδικαλιστικών ελευθεριών.

γ) Η συλλογική συνδικαλιστική ελευθερία

χωρίς να συντρέχει ανώτερη βία, δεν πήρε μέρος στις δύο τελευταίες Εκλογές για τη διοίκηση, 2) που πριν έξι (6) μήνες έχει πάψει με τη θέλησή του να απασχολείται στην επιχείρηση ή στον επαγγελματικό κλάδο απασχόλησής του, εκτός εάν τούτο οφείλεται στην εκλογή του στο Κοινοβούλιο ή την Τοπική Αυτοδιοίκηση».

15.Βλ. ΑΠ 1374/2005 ΔΕΕ 2005, 1221.

16.Βλ. Ι. Κουκιάδης - Εργατικό Δίκαιο-Συλλογικές εργασιακές σχέσεις, 2017, σελ.56επ.

17.Βλ. Λεβέντης Συλλογικό Εργατικό Δίκαιο, 2^η εκδ. 2007, Εκδ. ΔΕΝ, σελ.26.

18.Βλ.αρ.23 παρ.1 Σ «Το Κράτος λαμβάνει όλα τα προσηκόντα μέτρα για την διασφάλιση της συνδικαλιστικής ελευθερίας και την ανεμπόδιστη άσκηση των συναφών μ' αυτήν δικαιωμάτων εναντίον κάθε προσβολής τους, μέσα στα όρια του νόμου».

19.Βλ. ό.π.Ι. Κουκιάδης, σελ.58 και 70.

Το δικαίωμα της συνδικαλιστικής ελευθερίας, ασκείται όχι μόνο ατομικά, αλλά κυρίως συλλογικά, καθώς προϋποθέτει ότι ασκείται από περισσότερα από ένα άτομα για κοινούς σκοπούς. Ο νόμος δε, παρέχει προστασία σε μια σειρά από συλλογικά δικαιώματα της συνδικαλιστικής οργάνωσης και συγκεκριμένα, το δικαίωμα υποστάσεως της, υπό την έννοια του αποκλεισμού επεμβάσεων που τείνουν στην κατάργηση ή απαλειφή των γνωρισμάτων της, την ελευθερία εσωτερικής οργάνωσης της (εσωτερική αυτονομία), δηλαδή την ελευθερία στη διαμόρφωση των καταστατικών ρυθμίσεών της και την προτεραιότητα της έναντι του νόμου²⁰, το δικαίωμα συνένωσης με άλλες οργανώσεις, το δικαίωμα ελεύθερης εκλογής εκπροσώπων και στην προστασία της συνδικαλιστικής δράσης, στην οποία περιλαμβάνονται, τόσο η συλλογική αυτονομία και η απεργία, όσο και η κάθε μορφής ενεργοποίηση για την εκπλήρωση των νόμιμων σκοπών της.²¹

3.Η κατοχύρωση της συνδικαλιστικής ελευθερίας στο διεθνή χώρο

Οι συνδικαλιστικές ελευθερίες, αποτέλεσαν αντικείμενο ειδικών διεθνών συμβάσεων, που έχουν ψηφισθεί από την Διεθνή Οργάνωση Εργασίας (ΔΟΕ) και συγκεκριμένα, βασικά κείμενα της αποτελούν:

α) η με αριθμό 87 Δ.Σ.Ε. *«Περί συνδικαλιστικής ελευθερίας και προστασίας του συνδικαλιστικού δικαιώματος»* (ν.δ.4204/1961),

β) η με αριθμό 98 Δ.Σ.Ε. *«περί εφαρμογής των αρχών του δικαιώματος οργάνωσης και συλλογικής διαπραγματεύσεως»* (ν.δ.4205/1961),

γ) η με αριθμό 135/1971 Δ.Σ.Ε. *«για την προστασία των εκπροσώπων των εργαζομένων»* (ν.δ.1767/1988), σε συνδυασμό με τη διεθνή σύσταση αρ.143/1971, που διασφαλίζει την άσκηση συνδικαλιστικής δραστηριότητας μέσα στην επιχείρηση και προβλέπει ειδικές εγγυήσεις, για τους εκπροσώπους των εργαζομένων σε αυτές και

δ) η με αριθμό 154 Δ.Σ.Ε. *«για την προώθηση της συλλογικής διαπραγμάτευσης»* (ν.δ.2403/1996), που κυρώθηκε με το ν.2403/1996 και ουσιαστικά συμπληρώνει την Δ.Σ.Ε.98.

20.Βλ. Α. Στεργίου, Η εσωτερική Δημοκρατία στις συνδικαλιστικές οργανώσεις. Τα όρια της παρέμβασης του νομοθέτη, ΕΕργΔ 2016,758.

21.Βλ. Κ. Δ. Παπαδημητρίου, Συλλογικό Εργατικό Δίκαιο, ΝΒ, 2018, σελ.5.

Έτι περαιτέρω, η συνδικαλιστική ελευθερία, προστατεύεται και από όλα τα διεθνή κείμενα, τα οποία προστατεύουν τα ατομικά δικαιώματα, όπως ο Αναθεωρημένος Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης (ν.4359/2016)²², ο οποίος προβλέπει και σύστημα ελέγχου μη δικαιοδοτικό, το Διεθνές Σύμφωνο για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Μορφωτικά Δικαιώματα (ν.1532/1985), η Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του ΟΗΕ (αρ.23 παρ.4), ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (αρ.12) η Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του Συμβουλίου της Ευρώπης (αρ.11 ν.2329/1953 και ν.δ.53/1974)²³, η «Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού» που υιοθετήθηκε από τη γενική συνέλευση του Ο.Η.Ε. το Νοέμβριο του 1989 και επικυρώθηκε από την ελληνική βουλή το 1993, η οποία αναφέρει στο άρ.15 ότι το παιδί έχει το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι και συνέρχεσθαι ειρηνικά.²⁴ Τέλος, σύμφωνα με το αρ.12 παρ.1, είναι και η συμμετοχή όσων δεν έχουν τα προσόντα του εκλογέως, καθώς και των εργαζομένων ανηλίκων, σε επαγγελματικά σωματεία του κλάδου απασχόλησης τους²⁵.

4.Η έννοια της συνδικαλιστικής ελευθερίας

Η ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι, μαζί με εκείνη του συνέρχεσθαι, αποτελούν τις δύο μορφές της ελευθερίας της ομαδικής και πνευματικής κίνησης και δράσης και βάση της ελευθερίας, της επαγγελματικής οργανώσεως. Η έννοια της συνδικαλιστικής ελευθερίας, αποτελεί γενική έννοια στην οποία εμπεριέχονται και περισσότερα επί

22. Βλ. Άρθρο 5 «Το δικαίωμα στο συνδικαλισμό - Με σκοπό τη διασφάλιση ή την προώθηση της ελευθερίας των εργαζομένων και των εργοδοτών να συνιστούν τοπικές, εθνικές ή διεθνείς οργανώσεις για την προστασία των οικονομικών και κοινωνικών συμφερόντων τους και να συμμετέχουν σε αυτές, τα Μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση η εθνική νομοθεσία να μην θίγει ούτε να εφαρμόζεται με τέτοιο τρόπο ώστε να θίγει αυτήν την ελευθερία. Ο βαθμός στον οποίο οι εγγυήσεις που προβλέπονται σε αυτό το άρθρο εφαρμόζονται στην αστυνομία καθορίζεται από εθνικές νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις. Η αρχή που διέπει την εφαρμογή αυτών των εγγυήσεων στα μέλη των ενόπλων δυνάμεων και ο βαθμός στον οποίο εφαρμόζονται σε άτομα που ανήκουν σε αυτήν την κατηγορία καθορίζονται επίσης από εθνικές νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις».

23. Με το άρθρο 11 της ΕΣΔΑ και την κύρωση του που σύμφωνα με το άρθρο 28§1 έχει ανώτερη τυπική ισχύ, προστατεύονται και οι αλλοδαποί, με μόνο περιορισμό την απαγόρευση ίδρυσης πολιτικών ενώσεων (16 ΕΣΔΑ).

24.http://www.coe.int/T/E/Social_Cohesion/Migration/Documentation/Legal_texts/093%20%20Greek%20version.pdf -

25. Βλ. Δαγτόγλου Π.Δ., Ατομικά δικαιώματα Β', σελ.780, όπου αναφέρει ότι: Νομοθετικοί περιορισμοί της συμμετοχής ανηλίκων σε ενώσεις και σωματεία που απαιτούν τη συναίνεση γονέων, δεν είναι κατ' αρχήν ασυμβίβαστοι με την συνταγματική κατοχύρωση.

μέρους δικαιώματα και ελευθερίες, όπως είναι το δικαίωμα στην απεργία και στην συνδικαλιστική ελευθερία. Το άρθρο 12 παρ.1Σ δεν κατοχυρώνει μόνο ένα ατομικό δικαίωμα, αλλά παράλληλα και μια θεσμική εγγύηση²⁶.

Στο πλαίσιο της συνταγματικής προστασίας, το Κράτος οφείλει, επίσης, όχι μόνο να απέχει από δραστηριότητες που παρακωλύουν τη συνδικαλιστική δραστηριότητα, αλλά και να κινητοποιείται θετικά *«λαμβάνοντας τα προσήκοντα μέτρα για την διασφάλιση της συνδικαλιστικής ελευθερίας»*, διαμορφώνοντας δε και το κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο, με άλλα λόγια κατοχυρώνοντας τον συνδικαλισμό ως θεσμό.²⁷ Συνεπώς, η συλλογική διάσταση των συνδικαλιστικών ελευθεριών, αποτελεί απήχηση της συλλογικότητας των κοινωνικών σχέσεων, η δε προστασία της αποτελεί μία από τις καινοτόμους ρυθμίσεις του σύγχρονου νομικού μας συστήματος, γιατί στο παρελθόν η έννομη τάξη αναγνώριζε μόνο ατομικά δικαιώματα και ατομικά συμφέροντα.²⁸

26. Βλ. Δημητρόπουλος Ανδρέας, Συνταγματικά Δικαιώματα, Γ' εκδ, σελ. 260.

27. Βλ. ό.π. Γ.Λεβέντης, σελ.29.

28. Βλ. ό.π., Ι.Δ. Κουκιάδης, σελ.305 επ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ

1. Μορφές Σωματείων

Η λειτουργία του σωματείου, ρυθμίζεται από τις διατάξεις των άρθρων 78 - 106 ΑΚ, οι οποίες αποτελούν εξειδικεύσεις του άρθρου 12 παρ.1 του Συντάγματος²⁹, το οποίο κατοχυρώνει το ατομικό δικαίωμα της συσσωμάτωσης, χωρίς προηγούμενη άδεια κρατικής αρχής, εξειδικεύοντας έτσι τη συνταγματική προστασία της ιδιωτικής αυτονομίας³⁰ και τα άρθρα 107 και 121 του ΕισΝΑΚ. Το είδος του σωματείου, κατ' αρχήν δεν παίζει κάποιο ρόλο, εκτός από ενδεχομένως κάποιες ειδικές στο νόμο ρυθμίσεις και δύναται τα σωματεία, να λάβουν διάφορες μορφές. Συγκεκριμένα, τα σωματεία διακρίνονται σε: α) αθλητικά σωματεία του ν.2725/1999 και ν.2282/2001, β) συνδικαλιστικά σωματεία του ν.1264/1982 (και του αρ.46 του Ν.2683/99 για δημοσίους υπαλλήλους και υπαλλήλους ΝΠΔΔ), γ) φιλανθρωπικά σωματεία του νδ.1111/1972, δ) σωματεία επαγγελματιών του ν.1712/1987 όπως ισχύει σήμερα (μετά την τροποποίησή του από το ν.2081/1992), ε) φοιτητικά σωματεία του ν.5343/1932 και του νδ.93/1969, αρ.1, στ) σύλλογοι γονέων και κηδεμόνων του ν.1566/1985 και ν.2621/1998, αρ.2, ζ) αγροτικές συνδικαλιστικές οργανώσεις του ν.1361/1983, η) αλληλοβοηθητικά σωματεία του ν.1264/1982, αρ.4, τα οποία είναι κοινά σωματεία του ΑΚ, θ) ενώσεις καταναλωτών του ν.2251/1994³¹, ι) τα σωματεία συνταξιούχων, τα οποία είναι κοινά σωματεία του ΑΚ και λ) οι οργανώσεις των εργοδοτών του αρ.78 ΑΚ.

2. Όργανα του Σωματείου

Όργανα του Σωματείου είναι η διοίκηση, η συνέλευση των μελών, καθώς και τυχόν άλλα όργανα που προβλέπονται στο καταστατικό του (π.χ. το πειθαρχικό συμβούλιο).

α. Το Διοικητικό Συμβούλιο

29. Δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι.

30. Δέλλιος, σε ΣΕΑΚ Ι, αρ.78 ΑΚ, σελ.188 επ.

31. Όπως αυτός τροποποιήθηκε στα άρθρα 100 έως 110 κατά το αρ.111 Ν.4512/2018 (ΦΕΚ Α΄ 5/17.1.2018).

Η διοίκηση του σωματείου, αφενός, ασκεί «εξουσία προς τα έξω», με το να εκπροσωπεί το σωματείο στις σχέσεις του με τους τρίτους και αφετέρου, «εξουσία προς τα έσω», με το να εκτελεί τις αποφάσεις της συνελεύσεως των μελών και γενικά να επιμελείται των υποθέσεων του σωματείου.³² Σύμφωνα μάλιστα με το άρθρο 68 παρ.1, εδ.β' ΑΚ, το οποίο ορίζει ότι «Με τη συστατική πράξη ή το καταστατικό, ορισμένες υποθέσεις μπορούν να ανατεθούν σε ορισμένο πρόσωπο», όπως υπάλληλο, λογιστή κλπ., γίνεται δεκτό, ότι το καταστατικό του σωματείου, μπορεί να ορίσει ότι ένα ή και περισσότερα μέλη του ΔΣ ή άλλα πρόσωπα, μπορούν να εκπροσωπούν το σωματείο γενικά ή κατά την επιχείρηση ορισμένου είδους πράξεων ή και να επιβάλει περιορισμούς στην έκταση της εξουσίας της διοίκησης. Από κει και πέρα, το καταστατικό, μπορεί να προβλέπει περιορισμούς στις αρμοδιότητες της διοίκησης, είτε κατανέμοντας μέρος των αρμοδιοτήτων σε άλλα όργανα, είτε απαιτώντας την προηγούμενη έγκριση ή σύμπραξή τους. Η διοίκηση ευθύνεται έναντι του σωματείου, για κάθε ζημία που του προκάλεσε εξ υπαιτιότητάς της, πλην όμως η ΓΣ με απόφασή της μπορεί να απαλλάξει τη διοίκηση των ευθυνών της. Σε κάθε περίπτωση, η έγκριση των πεπραγμένων και του οικονομικού ελέγχου της διοίκησης από τη ΓΣ, ισοδυναμεί με απαλλαγή της από κάθε ευθύνη.

Η διοίκηση αποτελείται από τα μέλη του σωματείου, εκτός αν το καταστατικό προβλέπει διαφορετικά (αρ.92 ΑΚ)³³ και θα πρέπει τα μέλη αυτά να έχουν πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα³⁴ και να είναι Έλληνες πολίτες, εκτός αν με προεδρικό διάταγμα έχει επιτραπεί και η συμμετοχή αλλοδαπών, οι οποίοι όμως κατ' άρθρο 107 ΕισΝΑΚ³⁵, δεν μπορούν να υπερβαίνουν αριθμητικά τους Έλληνες. Παρά ταύτα, όπως γίνεται δεκτό από τη νομολογία, η ρύθμιση του ως άνω άρθρου του Εισαγωγικού Νόμου έχει καταργηθεί από το Σύνταγμα του 1975 ως αντικείμενη στα άρθρα 11 και 14 της ΕΣΔΑ και στα άρθρα 2 παρ.1 και 22 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά

32. Βλ.Γεωργιάδης- Γενικές Αρχές, παρ.15, αρ.28.

33. Βλ. ΑΚ 92 «Η διοίκηση του σωματείου, αν το καταστατικό δεν ορίζει διαφορετικά, αποτελείται από τα μέλη του σωματείου».

34. Υποστηρίζεται όμως και η άποψη ότι αρκεί περιορισμένη ικανότητα προς δικαιοπραξία, βλ. Βλαστός, Αστικά Σωματεία, συνδικαλιστικές και εργοδοτικές οργανώσεις, 3^η εκδ.,1999, αρ.169.

35. αρ.107 ΕισΝΑΚ «Όσοι διοικούν σωματεία πρέπει να είναι Έλληνες πολίτες. Προκειμένου για σωματείο, στο οποίο, εξ αιτίας του σκοπού το, μετέχουν αναγκαστικά και αλλοδαποί, μπορεί να επιτραπεί, με διάταγμα που υπόκειται σε ανάκληση, η συμμετοχή στο διοικητικό συμβούλιο και αλλοδαπών σε ίσο αριθμό με τους Έλληνες».

και Πολιτικά Δικαιώματα, που κυρώθηκαν με το ν.δ.53/1974 και το ν.2462/1997 αντίστοιχα, έχουν δε σύμφωνα με το άρθρο 28 παρ.1 του Σ, αυξημένη έναντι των κοινών νόμων τυπική ισχύ, με τα οποία καθιερώνεται ρητά, η χωρίς διάκριση ισότητα στην απόλαυση του θεμελιώδους δικαιώματος της συνένωσης και δεν επιτρέπουν διάκριση, βάσει του φορέα απόλαυσης του δικαιώματος, αλλά προϋποθέτουν αντίθεση της λειτουργίας του σωματείου ή των επιδιωκόμενων από αυτό σκοπών στην εθνική και δημόσια ασφάλεια, στη δημόσια τάξη, στην προστασία της δημόσιας υγείας και των χρηστών ηθών ή στην προστασία των δικαιωμάτων και ελευθεριών τρίτων, ανεξάρτητα από το αν τα μέλη του είναι ημεδαποί ή αλλοδαποί. Η μόνη περίπτωση που επιτρέπεται παρόμοια διάκριση, προβλέπεται στο άρθρο 16 ΕΣΔΑ και αφορά στην πολιτική δραστηριότητα των αλλοδαπών³⁶. Τέλος, μετά την είσοδο της Ελλάδος στην ΕΕ ο ανωτέρω περιορισμός δεν μπορεί να εφαρμοστεί στους υπηκόους κρατών - μελών της ΕΕ, δεδομένου ότι συγκρούεται με την αρχή της ισότητας μεταξύ των υπηκόων όλων των κρατών μελών που υπερισχύει κατά το 28 Σ της διάταξης του ΑΚ.

Η διοίκηση εκλέγεται κατ' άρθρο 93 εδ.β' ΑΚ από την Συνέλευση των μελών και η θητεία της αρχίζει από την συγκρότησή της σε σώμα, αφού λήξει η θητεία της προηγούμενης διοίκησης, εκτός αν προβλέπεται κάτι διαφορετικό στο καταστατικό, το οποίο και ρυθμίζει εν γένει τη λειτουργία της διοίκησης. Οι πράξεις της διοίκησης που διενεργούνται καθ' υπέρβαση της εξουσίας εκπροσώπησης που αυτή διαθέτει, είναι άκυρες και δεν δεσμεύουν το νομικό πρόσωπο, το δε καταστατικό μπορεί να ορίσει ότι ένα ή και περισσότερα μέλη του διοικητικού συμβουλίου ή άλλα πρόσωπα μπορούν να εκπροσωπούν την εταιρεία γενικά ή κατά την επιχείρηση ορισμένου είδους πράξεων.

β. Η Γενική Συνέλευση

Το σωματείο, αποτελεί το κατ' εξοχήν νομικό πρόσωπο με προσωπική και όχι περιουσιακή βάση, γεγονός που αντανάκλαται και στη σύνθεση του ανώτατου οργάνου του, της συνέλευσης των μελών. Ειδικότερα, σύμφωνα με το αρ. 93 ΑΚ, η συνέλευση των μελών αποτελεί το ανώτατο όργανο του σωματείου και αποφασίζει για κάθε

36. βλ. ΟΛΑΠ 41/2005 ΕλλΔνη 46. 1051 και ειδικά ως προς το δικαίωμα συμμετοχής αλλοδαπών στο σωματείο και στη διοίκηση του, ΠΠρΘεσ 6297/1993 Αρμ 47.1131, ΜΠρΑθ 4300/1996 ΝοΒ 45.253, καθώς και Κ. Χρυσόγονο, Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα, 2002, σ. 18, Στ. Ματθία, Εισαγωγή στην ΕΣΔΑ, ΕλΔ 1999. 729, 732, Εμμ. Ρούκουνα, Διεθνής προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, 1995, σ. 46 επ., καθώς και Κ. Ιωάννου σε Ιωάννου - Οικονομίδη - Ροζάκη - Φατούρου, Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο, Σχέσεις Διεθνούς και Εσωτερικού Δικαίου, 1990, σ. 190-192.

υπόθεση του που δεν υπάγεται στην αρμοδιότητα άλλου οργάνου. Η ΓΣ κατά το αρ.94 ΑΚ, έχει ως κύριο έργο, την εποπτεία και τον έλεγχο των οργάνων της διοίκησης και έχει μάλιστα το δικαίωμα, οποτεδήποτε, να τα παύει, εφόσον συντρέχει σπουδαίος λόγος και ιδίως για βαριά παράβαση των καθηκόντων τους ή για ανικανότητα άσκησης τακτικής διαχείρισης, χωρίς το καταστατικό να μπορεί να περιορίσει ή να αποκλείσει αυτή την αρμοδιότητα.

Το γεγονός ότι η ΓΣ είναι το ανώτατο όργανο του σωματείου, δεν σημαίνει ότι μπορεί να υπεισέρχεται ή να οικειοποιείται τις αρμοδιότητες άλλων οργάνων κατά παράβαση του καταστατικού. Έχει το τεκμήριο της αρμοδιότητας, για όσες αρμοδιότητες δεν αποδίδονται ρητά από το καταστατικό ή το νόμο σε κάποιο άλλο όργανο (αρ.93εδ.α' ΑΚ). Το άρθρο 93 εδ.β' ΑΚ, αναφέρει ενδεικτικά κάποιες αρμοδιότητες της ΓΣ, εφόσον κατά το καταστατικό δεν έχουν υπαχθεί σε άλλο όργανο του σωματείου, όπως η εκλογή των μελών της διοίκησης, η απόφαση για την είσοδο ή την αποβολή μελών, ή έγκριση του ισολογισμού, η απόφαση για τη μεταβολή του σκοπού του σωματείου, η τροποποίηση του καταστατικού και η διάλυση του σωματείου. Σε κάθε περίπτωση, συνιστά ΝΠΙΔ και επομένως, στην έννοια του σωματείου, δεν εντάσσονται οι επαγγελματικοί σύλλογοι που υποχρεωτικά εκ του νόμου λαμβάνουν τη μορφή ΝΠΙΔ, όπως για παράδειγμα ο Δικηγορικός Σύλλογος, διότι εν προκειμένω δεν εκφέρεται ιδρυτική βούληση από τα μέρη.

Οι όροι λειτουργίας της ΓΣ των μελών του σωματείου (σύγκληση, συνεδρίαση, λήψη αποφάσεων) ρυθμίζονται κατ' αρχήν από το νόμο, πλην όμως, το καταστατικό μπορεί να ορίσει διαφορετικά επιβάλλοντας μόνο αυστηρότερους όρους, όπως πχ. να απαιτείται μεγαλύτερη πλειοψηφία από τα οριζόμενα στο 99 ΑΚ³⁷. Σύμφωνα με τον ΑΚ, η διαδικασία συγκρότησης της συνέλευσης των μελών του σωματείου σε σώμα ξεκινά με τη σύγκληση της. Η ΓΣ συγκαλείται: α) από τη διοίκηση του σωματείου, κατά το αρ.95 ΑΚ στις περιπτώσεις που ορίζει το καταστατικό ή επιβάλλεται από το συμφέρον του σωματείου, κατά το αρ.96, παρ.11 ΑΚ, εφόσον το ζητήσει εγγράφως το 1/5 των μελών του σωματείου ή ο εκάστοτε αριθμός που ορίζει το καταστατικό και β) από το 1/5 των μελών του σωματείου ή από τον οριζόμενο στο καταστατικό αριθμό,

37. Βλ. αρ.99 ΑΚ «Για να αποφασισθεί η τροποποίηση του καταστατικού ή η διάλυση του σωματείου, χρειάζεται η παρουσία των μισών τουλάχιστον μελών και πλειοψηφία των τριών τετάρτων των παρόντων.».

εφόσον έχουν εξουσιοδοτηθεί προς τούτο από το Ειρηνοδικείο κατά την διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας των αρ.787επ. ΚΠολΔ, κατόπιν αιτήσεώς τους, μετά τη ρητή ή σιωπηρή απόρριψη από τη διοίκηση του σωματείου του αιτήματός τους, για σύγκληση της ΓΣ. Το αρμόδιο για τη σύγκληση της συνέλευσης όργανο, απευθύνει έγγραφη πρόσκληση προς όλα τα μέλη του σωματείου, με την οποία τους ενημερώνει για την ημέρα, ώρα και τόπο που θα πραγματοποιηθεί η συνέλευση καθώς και για τα θέματα της ημερήσιας διάταξης. Εφόσον συγκροτηθεί η συνέλευση σε σώμα, για να ληφθεί έγκυρα απόφαση θα πρέπει να υφίσταται η προβλεπόμενη από το νόμο ή το καταστατικό απαρτία και πλειοψηφία.

Κατά το αρ.97 παρ.1 εδ.α' ΑΚ, οι αποφάσεις της συνέλευσης των μελών του σωματείου, λαμβάνονται κατά κανόνα με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών, χωρίς να απαιτείται ύπαρξη κάποιας ιδιαίτερης απαρτίας. Εκτός από το γενικό κανόνα ο ΑΚ καθιερώνει και εξαιρέσεις, οι οποίες περιλαμβάνονται σε διατάξεις αναγκαστικού δικαίου. Έτσι, στο άρθρο 89 ΑΚ ορίζεται ότι, απαιτείται συμφωνία όλων των μελών για την παροχή ιδιαίτερων δικαιωμάτων σε ορισμένα μέλη, στο άρθρο 100 ΑΚ ότι για τη μεταβολή του σκοπού του σωματείου απαιτείται συναίνεση όλων των μελών, στο άρθρο 99 ΑΚ ότι για τη διάλυση του σωματείου απαιτείται απαρτία των μισών τουλάχιστον μελών και πλειοψηφία $\frac{3}{4}$ των παρόντων. Είναι πάντως δυνατό, σε κάθε περίπτωση, το καταστατικό να ορίζει διαφορετικά επιβάλλοντας αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία. Τέλος, η απόφαση που θα εκδοθεί είναι απόφαση του σωματείου ως νομικού προσώπου και όχι των μελών του και πρόκειται για μια πολυμερή δικαιοπραξία³⁸, με κανονιστικό περιεχόμενο, η οποία δεσμεύει όλα τα μέλη του σωματείου υφιστάμενα και μελλοντικά.

3.Δικονομικές ρυθμίσεις

Η αναγνώριση του σωματείου, υπάγεται στις γνήσιες υποθέσεις³⁹ εκούσιας δικαιοδοσίας και αρμόδιο Δικαστήριο, κατ' αρ.787 ΚΠολΔ, όπως τροποποιήθηκε από το αρ.17 παρ.14 ν.4055/2012, με έναρξη ισχύος την 1.3.2013, κατά το αρ.1^α

38. Βλ. Βαθρακοκοίλης, ΕρΝομΑΚ, αρ.101, σελ. 480 επ.

39. Βλ. Ράμμος, Εγχειρίδιον Ι, παρ. 67, σ. 148

ν.4077/2012, και εξακολουθεί να ισχύει και μετά την ψήφιση του ν 4335/2015, είναι το Ειρηνοδικείο στην περιφέρεια του οποίου έχει την έδρα του το σωματείο⁴⁰.

Η διάταξη, αφορά στη σύσταση των κοινών σωματείων, εφαρμόζεται δε και για την αναγνώριση συνδικαλιστικών οργανώσεων, και απονέμει υλική αρμοδιότητα να δικάσει την αίτηση για εγγραφή στο ειδικό βιβλίο της σύστασης του τελευταίου στον Ειρηνοδίκη⁴¹ στην περιφέρεια του οποίου έχει την έδρα του το σωματείο⁴² (κατά τόπον αρμοδιότητα). Στην περίπτωση, όμως, που αντικείμενο της αίτησης είναι η τροποποίηση του καταστατικού, με μεταβολή της έδρας του σωματείου και η μεταβολή έχει επέλθει κατά το χρόνο κατάθεσης της αίτησης, αρμόδιο είναι το δικαστήριο στην περιφέρεια του οποίου, έχει τη νέα έδρα του το σωματείο.

Αν το δικαστήριο, από παραδρομή, κάνει δεκτή αίτηση περί συστάσεως σωματείου, παρά το γεγονός ότι δεν συντρέχουν οι όροι του νόμου, τότε θα πρέπει να γίνει η εξής διάκριση: Αν πρόκειται για τυπικές παραλείψεις, αυτές θεραπεύονται, αν όμως πρόκειται για παράβαση διατάξεων αναγκαστικού δικαίου, τότε υπάρχει ακυρότητα, η οποία δεν θεραπεύεται και στην περίπτωση αυτή ισχύουν οι προβλέψεις του νόμου. Εφόσον, οι αιτούντες δεν το επιθυμούν, θα πρέπει κινήσουν τη διαδικασία τροποποίησης του καταστατικού. Τρίτοι, δεν μπορούν να προβάλουν την ακυρότητα με τριτανακοπή, δεδομένου ότι ισχύουν οι όροι του νόμου.

α. Ενεργητική νομιμοποίηση

Το άρθρο 64, παρ.2 εδ.α' ΚΠολΔ ορίζει ότι τα νομικά πρόσωπα παρίστανται στο δικαστήριο με όποιον τα εκπροσωπεί. Το σωματείο, παρίσταται ενώπιον του δικαστηρίου, με το καταστατικό του όργανο που ασκεί τη διοίκηση. Αποκτά δε ικανότητα διαδικού αφότου υπάρχει αυτό, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 83 ΑΚ, η οποία ρητά ορίζει *«Το σωματείο αποκτά προσωπικότητα από τη στιγμή που θα εγγραφεί στο βιβλίο. Η εγγραφή γίνεται μόλις η απόφαση που τη διατάζει γίνει*

40. Αρ.787 ΚΠολΔ *«όταν ζητείται κατά το νόμο να διαταχθεί η εγγραφή σωματείου στο βιβλίο που τηρείται για το σκοπό αυτό...αρμόδιος είναι ο Ειρηνοδίκης της περιφέρειας που έχει την έδρα το σωματείο».*

41. Με τον ν.4055/2012 (ΦΕΚ Α'51/12.3.2012) το τεκμήριο αρμοδιότητας των υποθέσεων εκουσίας δικαιοδοσίας μεταφέρθηκε, το πρώτον, στο Ειρηνοδικείο, ορίζοντας κατά την ΑιτΕκΘ στο αρ.17 ότι *«Προτείνεται η μεταφορά στα ειρηνοδικεία όλων των υποθέσεων της εκουσίας δικαιοδοσίας, οι οποίες σήμερα εκδικάζονται από τα πρωτοδικεία, πλην εκείνων που αφορούν τον πτωχευτικό κώδικα και το κτηματολόγιο, με σκοπό την επιτάχυνση και αποσυμφόρηση των πρωτοδικείων»* και επανήλθε στο Πρωτοδικείο με το άρθρο 1 άρθρο έκτο παρ. 2 ν. 4335/2015, χωρίς, ωστόσο, να θιγεί η διάταξη του αρ.787 ΚΠολΔ.

42. Πρόκειται για αποκλειστική κατά τόπο αρμοδιότητα.

τελεσίδικη», ενώ η ικανότητα δικαίου, αποτελεί απαραίτητη δικονομική προϋπόθεση, για τη δυνατότητα έκδοσης απόφασης επί της ουσίας.⁴³

Όταν η αίτηση ενώπιον του Δικαστηρίου⁴⁴, αφορά την εγγραφή του σωματείου, στο ειδικό βιβλίο σωματείων, το οποίο τηρείται στο Ειρηνοδικείο της έδρας του σωματείου, νομιμοποιούνται ενεργητικά κατά το άρθρο 79 ΑΚ: α) οι ιδρυτές του σωματείου ονομαστικά, οι οποίοι δύνανται να είναι και αλλοδαποί ή ακόμα και αποκλειστικά αλλοδαποί, καθώς το άρθρο 107 ΕισΝΑΚ⁴⁵, αφορά μόνο τη συμμετοχή αλλοδαπών στη διοίκηση και β) η προσωρινή διοίκηση του σωματείου. Σε περίπτωση, που η αίτηση υποβληθεί στο όνομα του σωματείου, θα πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη, δεδομένου ότι το σωματείο δεν υπάρχει ως νομικό πρόσωπο, αφού ακόμη δεν έχει σε αυτό το στάδιο νομική προσωπικότητα.

Όταν η αίτηση, αφορά την τροποποίηση του καταστατικού, νομιμοποιείται ενεργητικά για την υποβολή της το ίδιο το σωματείο, νομίμως εκπροσωπούμενο από το ΔΣ, δεδομένου ότι πλέον αυτό διαθέτει νομική προσωπικότητα και συνεπώς ικανότητα δικαίου, ενώ όταν η αίτηση, αφορά την διάλυση του σωματείου, νομιμοποιούνται ενεργητικά να την ασκήσουν, κατ' άρθρο 105ΑΚ: α) η διοίκηση του σωματείου ή το 1/5 των μελών του σωματείου ή η δημόσια αρχή⁴⁶, για λόγους που αναφέρονται περιοριστικά στο νόμο και συγκεκριμένα, όταν έχει διαπιστωθεί:

- αδυναμία ανάδειξης διοίκησης ή εξακολούθησης της λειτουργίας του σωματείου, όπως ορίζει το καταστατικό, είτε εξαιτίας της μείωσης του αριθμού των μελών⁴⁷, είτε από άλλα αίτια, όπως π.χ. η αδιαφορία των μελών για την λειτουργία και τους σκοπούς του σωματείου, η μη υποβολή υποψηφιοτήτων στις αρχαιρεσίες, η οικονομική αδυναμία κάλυψης, έστω και των βασικών αναγκών της λειτουργίας του σωματείου⁴⁸.
- ο σκοπός για τον οποίο ιδρύθηκε το σωματείο εκπληρώθηκε ή από τη μακρόχρονη αδράνεια συνάγεται ότι ο σκοπός του έχει εγκαταλειφθεί . Μόνη η μακροχρόνια αδράνεια δεν αρκεί, αλλά θα πρέπει να συνάγεται σαφώς από αυτή ότι η επιδίωξη του

43. Βλ. ΑΠ 913/01 ΕλλΔνη 44.173.

44. Αρμόδιο κατά τόπο Ειρηνοδικείο.

45. Βλ. ανωτ.σελ.16.

46. Ως εποπτεύουσα αρχή νοείται ο κατά τόπο αρμόδιος Νομάρχης.

47. Η οποία μείωση, πρέπει να είναι τέτοια ώστε να μην μπορεί να εκλεγεί η διοίκηση του σωματείου εξαιτίας της μη συγκέντρωσης της αναγκαίας απαρτίας και πλειοψηφίας.

48. Βλ. ό.π. Απ.Γεωργιαδής, σελ.203.

σκοπού του σωματείου έχει εγκαταλειφθεί, χωρίς καμία προοπτική επαναδραστηριοποίησης⁴⁹, ενώ δεν απαιτείται υπαιτιότητα του σωματείου ή της διοίκησης⁵⁰.

- το σωματείο επιδιώκει σκοπό διαφορετικό από εκείνον που καθορίζει το καταστατικό ή ο σκοπός ή η λειτουργία του σωματείου, κατέστησαν παράνομοι ή ανήτικοι ή αντίθετοι προς τη δημόσια τάξη⁵¹, ενώ η ως άνω διάταξη εφαρμόζεται και στην περίπτωση που το σωματείο έχει ιδρυθεί, χωρίς να πληρούνται οι προϋποθέσεις του νόμου, οπότε και πρέπει να διαλυθεί με την έκδοση σχετικής δικαστικής απόφασης. Στις περιπτώσεις αυτές, δεν νομιμοποιείται ενεργητικά ο εισαγγελέας.

Τέλος, την διάλυση του σωματείου μπορεί να ζητήσει το ΔΣ, εφόσον η απόφαση της διάλυσης λήφθηκε από τη ΓΣ των μελών του, κατ' αρθ.103 ΑΚ ή συντρέχει λόγος αυτοδίκαιης λύσης του σωματείου, κατ' αρθ.104 ΑΚ⁵² ή υπάρχει λόγος που ανάγεται στο καταστατικό του. Όταν η αίτηση αφορά την παροχή εξουσιοδότησης για την σύγκληση της ΓΣ και την ρύθμιση της προεδρίας της, νομιμοποιείται ενεργητικά η μειοψηφία του σωματείου, όπως αυτή προσδιορίζεται στο καταστατικό του σωματείου ή αν δεν υπάρχει τέτοια πρόβλεψη το 1/5 των μελών του κατ' αρθ.96 ΑΚ⁵³. Οι ως άνω διατάξεις περί διάλυση του σωματείου είναι αναγκαστικού δικαίου και συνεπώς η εφαρμογή τους, δεν μπορεί να αποκλεισθεί με αντίθετη διάταξη του καταστατικού.

β. Νομική Βασιμότητα αίτησης

Στην περίπτωση υποβολής αίτησης, για την εγγραφή του σωματείου στα βιβλίο σωματείων, κατά πρώτο λόγο θα πρέπει να ελεγχθεί η συστατική πράξη και το καταστατικό του υπό σύσταση σωματείου⁵⁴, τα οποία είναι δύο διαφορετικές πράξεις με διακριτό περιεχόμενο, οι οποίες μπορεί να περιλαμβάνονται στο ίδιο έγγραφο. Η συστατική πράξη, έχει ως αντικείμενο τη σύσταση του σωματείου, με τους ιδρυτές, 20

49. Βλ. Μειοψηφία ΕφΘεσ 1290/1983 ΝοΒ 33.134, με σημείωμα Δωρή, ο οποίος επισημαίνει ότι οι λόγοι διάλυσης πρέπει να ερμηνεύονται στενά, έτσι ώστε να μην θίγεται το δικαίωμα του άρθ.12 Σ.

50. Αρκούν αντικειμενικοί λόγοι.

51. Βλ.Αρθ.105 παρ.3 ΑΚ.

52. Ο αριθμός των μελών του κατέστη λιγότερος από 10.

53. Βλ. αρ.96 ΑΚ «*Η συνέλευση συγκαλείται, αν το ζητήσει ο αριθμός μελών που προβλέπει το καταστατικό. Αν δεν υπάρχει τέτοια πρόβλεψη, τη σύγκληση μπορεί να ζητήσει το ένα πέμπτο των μελών, με αίτηση όπου αναγράφονται τα θέματα που πρόκειται να συζητηθούν. Αν η διοίκηση δεν εισακούσει την αίτηση, το Ειρηνοδικείο, μπορεί να εξουσιοδοτήσει τους αιτούντες να συγκαλέσουν την συνέλευση και να ρυθμίσει τα σχετικά με την προεδρία της*».

54. Βλ. ό.π. ΣΕΑΚ οπ. σελ.191 επ.

τουλάχιστον φυσικά ή νομικά πρόσωπα, Έλληνες ή αλλοδαπούς, οι οποίοι, έχοντας δικαιοπρακτική ικανότητα, εκφράζουν τη βούλησή τους να ιδρύσουν το σωματείο ως αυτοτελές υποκείμενο δικαίου⁵⁵. Πιθανότατα, η συστατική πράξη να έχει υπογραφεί και από άτομα που δεν έχουν πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα, πλην όμως, στην περίπτωση αυτή το Δικαστήριο θα πρέπει να κάνει δεκτή την αίτηση, εφόσον ανάμεσα στους υπογράφοντες υπάρχουν 20 τουλάχιστον φυσικά πρόσωπα με δικαιοπρακτική ικανότητα, ενώ αντίθετα, το καταστατικό, είναι μια πολυμερής δικαιοπραξία, με την οποία οι 20 τουλάχιστον υπογράφοντες, καθορίζουν τους κανόνες οργάνωσης και τη λειτουργία του σωματείου, καθώς και τα στοιχεία που το εξασφαλίζουν. Το καταστατικό έχει κανονιστικό χαρακτήρα, στο βαθμό που δεσμεύει όχι μόνο τους υπογράφοντες, αλλά και όσους θα γίνουν στο μέλλον μέλη του σωματείου, καθώς και τους τρίτους συναλλασσόμενους.

Το ελάχιστο περιεχόμενο του καταστατικού, προσδιορίζεται στο άρθρο 80 ΑΚ και επομένως, για να είναι έγκυρο, θα πρέπει να αναφέρονται σ' αυτό:

α) Ο σκοπός, ο οποίος εκ του νόμου σαφώς προκύπτει ότι μπορεί να είναι οποιοσδήποτε : φιλανθρωπικός , επιστημονικός , επαγγελματικός , μορφωτικός, ψυχαγωγικός , αθλητικός κλπ, πλην όμως δεν μπορεί να είναι κερδοσκοπικός, παράνομος (174ΑΚ), αντίθετος στα χρηστά ήθη (178ΑΚ) και τη δημόσια τάξη, με συνέπεια, στην περίπτωση αυτή, η αίτηση να απορρίπτεται από το Δικαστήριο. Το σωματείο έχει κερδοσκοπικό σκοπό, όταν αποβλέπει κατά κύριο λόγο στην επίτευξη κέρδους από τη δραστηριότητά του, ανεξάρτητα από το αν το κέρδος θα διανεμηθεί μεταξύ των μελών του ή θα αποτελέσει περιουσία του σωματείου. Αυτό όμως, δεν αποκλείει ο σκοπός να είναι με την ευρεία έννοια οικονομικός, όταν πχ, ανάμεσα σε άλλα, το σωματείο έχει σκοπό την προαγωγή των επαγγελματικών και οικονομικών συμφερόντων των μελών του. Προτού το Δικαστήριο απορρίψει την αίτηση, οφείλει να έχει σχηματίσει πλήρη δικανική πεποίθηση, στηριζόμενη σε σοβαρά αποδεικτικά στοιχεία και δεν αρκεί το γεγονός ότι δημιουργούνται υπόνοιες, ότι οι πραγματικές προθέσεις των ιδρυτών είναι διαφορετικές από τις αναγραφόμενες στο καταστατικό, διότι η ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι κατοχυρώνεται και συνταγματικά στο άρθρο 12 Σ και μπορεί να περιοριστεί μόνο για τους εκεί αναφερόμενους λόγους. Ως εκ τούτου, εν αμφιβολία το τεκμήριο είναι υπέρ της αποδοχής της αίτησης. Εφόσον για το

55. Βλ. αρ.76 ΑΚ.

συγκεκριμένο σκοπό υπάρχει ειδική νομοθεσία, θα πρέπει σε κάθε περίπτωση το δικαστήριο να ελέγχει αν συντρέχουν και οι πρόσθετες προϋποθέσεις που αυτή επιβάλλει να συντρέχουν. Σύμφωνα μάλιστα και με την αρχή της πολλαπλότητας⁵⁶, αν στον ίδιο τόπο δραστηριοποιούνται περισσότερα σωματεία με τον ίδιο σκοπό, θα πρέπει να ελέγχεται μήπως η λειτουργία του νέου σωματείου θα περιορίσει ή θα παρεμποδίσει τη λειτουργία του ή των προϋφιστάμενων. Δεν αρκεί για την απόρριψη της αίτησης, μόνο το γεγονός ότι στον ίδιο τόπο λειτουργεί ήδη σωματείο με ακριβώς τον ίδιο σκοπό, πλην όμως, θεωρείται, ότι το δικαίωμα ιδρύσεως σωματείου ασκείται καταχρηστικά, όταν τα ιδρυτικά μέλη υποβάλουν αίτηση ιδρύσεως σωματείου, ενώ ανήκουν ήδη σε άλλο σωματείο που επιδιώκει τον ίδιο σκοπό.

β) Η επωνυμία και ο διακριτικός τίτλος του σωματείου θα πρέπει να μην αντίκεινται στην δημόσια τάξη ή τα χρηστά ήθη και να μην περιλαμβάνουν κρατικά εμβλήματα ή σήματα, καθώς και κακόηχες ή άσεμνες λέξεις ή φράσεις, ούτε η επωνυμία του νέου σωματείου πρέπει να είναι ίδια ή παρόμοια με εκείνη προϋφιστάμενου, με αποτέλεσμα να δημιουργείται σύγχυση στις συναλλαγές.

γ) Η έδρα του σωματείου, στην οποία αρκεί αναφορά σε δήμο ή κοινότητα και η οποία, δεν μπορεί να μεταβληθεί μετά την αποδοχή της αίτησης από το Δικαστήριο, παρά μόνο με νέα αίτηση στο δικαστήριο για την τροποποίηση του καταστατικού.

δ) Οι όροι εισόδου, αποχώρησης και αποβολής των μελών του σωματείου. Σύμφωνα με το άρθρο 86 ΑΚ επιτρέπεται η είσοδος νέων μελών στο σωματείο⁵⁷, εφόσον το καταστατικό δεν ορίζει διαφορετικά. Εξαιρέση, ισχύει για τα επαγγελματικά σωματεία, όπου επιτρέπεται εκ του νόμου η συμμετοχή ανηλίκων εργαζομένων, ενώ από κει και πέρα, το καταστατικό μπορεί να θέτει περιορισμούς στην είσοδο νέων μελών, απαιτώντας να συντρέχουν ορισμένες προϋποθέσεις, έως και να απαγορεύει εντελώς την είσοδο νέων μελών καθιστώντας το κατ' ουσίαν μία κλειστή λέσχη. Στην περίπτωση επομένως που η είσοδος είναι ελεύθερη ή ελεύθερη υπό όρους, ο πληρών τις προϋποθέσεις του καταστατικού, δικαιούται να υποβάλει σχετική αίτηση στο αρμόδιο όργανο κατά το καταστατικό του σωματείου, διαφορετικά στη ΓΣ⁵⁸. Εφόσον αυτή απορριφθεί αδικαιολόγητα, τότε ο ενδιαφερόμενος, μπορεί να στραφεί κατά του

56. Βλ. ανωτέρω, σελ.9.

57. Τα οποία έχουν δικαιοπρακτική ικανότητα.

58. Βλ.αρ.93, εδ.β'ΑΚ.

σωματείου και να ζητήσει κατά το 949 ΚΠΔ την καταδίκη του σε δήλωση βουλήσεως⁵⁹. Στην περίπτωση που το καταστατικό επιβάλλει πλήρη απαγόρευση εισόδου νέων μελών, είναι πιθανόν να έρχεται σε αντίθεση με διάταξη νόμου που επιβάλλει την ελεύθερη ή υπό προϋποθέσεις είσοδο μελών στο συγκεκριμένο είδος σωματείου ή να προκύπτει από τον μονοπωλιακού χαρακτήρα του σωματείου, οπότε το υποψήφιο μέλος, μπορεί να επιτύχει την εγγραφή του με το στραφεί κατά τον ίδιο τρόπο κατά του σωματείου, εφόσον απορριφθεί η αίτησή του.

Αναφορικά με το δικαίωμα αποχώρησης μέλους, αυτή είναι πάντα κατ' αρ.87εδ.α' ΑΚ υποχρεωτικά ελεύθερη, δεδομένου ότι, όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω, συνιστά την αρνητική πλευρά της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι που κατοχυρώνεται και αυτή στο άρθρο 12 Σ και συνεπώς, είναι άκυρος ο όρος του καταστατικού του αποκλείει την εκούσια αποχώρηση μέλους ή που επιβάλλει υπέρμετρους περιορισμούς.

Όσον αφορά την αποβολή μέλους από το σωματείο, αυτή μπορεί κατ' αρθ.88 εδ.α' ΑΚ να οφείλεται σε δύο λόγους: α) Κατά πρώτο λόγο, διότι συντρέχει ένας από τους λόγους που ρητά προβλέπονται στο καταστατικό. Το αρμόδιο όργανο για τη λήψη της σχετικής απόφασης καθώς και η ακολουθούμενη διαδικασία προβλέπονται από το καταστατικό, το οποίο σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να αποκλείσει το δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης του υπό αποβολή μέλους σύμφωνα με τα άρθρα 281, 288 ΑΚ και 20 Σ και β) Κατά δεύτερο λόγο, εφόσον συντρέχει σπουδαίος λόγος, ακόμα και όταν στο καταστατικό δεν υπάρχει σχετική πρόβλεψη. Αρμόδιο όργανο για τη λήψη της σχετικής απόφασης είναι η ΓΣ των μελών και πάντως και σε αυτή την περίπτωση, το υποψήφιο προς αποβολή μέλος δεν μπορεί να στερηθεί το συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα ακρόασης. Κατά το αρθρ.88 εδ.β' ΑΚ, το αποβληθέν μέλος, εφόσον κρίνει ότι η απόφαση αντίκειται στο καταστατικό ή ότι δεν συνέτρεχε ο απαιτούμενος σπουδαίος λόγος, δικαιούται κατά το 3§2 ΕισΝΚΠΔ να προσβάλει την σχετική απόφαση στο Μονομελές Πρωτοδικείο μέσα σε προθεσμία δύο μηνών από τη γνωστοποίηση σε αυτό της απόφασης και η υπόθεση εκδικάζεται κατά την διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων των αρθρ.686επ ΚΠολΔ. Εφόσον η αποβολή παγιωθεί ή το μέλος αποχωρήσει, δεν έχει καμία αξίωση έναντι του σωματείου για την επιστροφή

59. Βλ. αρ.949 ΚΠολΔ «Όταν κάποιος καταδικάζεται σε δήλωση βουλήσεως, η δήλωση αυτή θεωρείται ότι έγινε μόλις η απόφαση γίνει τελεσίδικη. Αν η καταδίκη σε δήλωση βουλήσεως εξαρτήθηκε από αντιπαροχή, η δήλωση βούλησης θεωρείται ότι έγινε από τη στιγμή που εκπληρώθηκε η αντιπαροχή ή επήλθε υπερημερία αποδοχής της».

των καταβληθέντων εισφορών του, δεδομένου ότι αυτές αποτελούν πλέον περιουσία του σωματείου. Αντιθέτως, μάλιστα, το σωματείο έχει αξίωση από αυτό να καταβάλει τις εισφορές που αναλογούσαν στο χρόνο που διατηρούσε την ιδιότητα του μέλους, κατ' άρθρο 90 ΑΚ⁶⁰.

ε) τα όργανα του σωματείου, ήτοι την εκ του νόμου διοίκηση του και την ΓΣ των μελών, τα οποία (όργανα), είναι ισότιμα μεταξύ τους και το καθένα έχει τις δικές του αποκλειστικές αρμοδιότητες, πέραν των αρμοδιοτήτων τις οποίες το καταστατικό δύναται να κατανείμει σε άλλα όργανα π.χ. στο πειθαρχικό συμβούλιο.

στ) τον τρόπο ανάδειξης και παύσης των μελών της διοίκησης. Όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω⁶¹, τα μέλη της διοίκησης εκλέγονται και διορίζονται με απόφαση της ΓΣ των μελών (αρ.93, εδ.β' ΑΚ), εκτός αν το καταστατικό ορίζει διαφορετικά. Πάντως, όρος στο καταστατικό που θα ορίζει ότι όλη η διοίκηση ή ορισμένα μέλη αυτής, θα ορίζονται από ορισμένο ή ορισμένα μέλη του σωματείου, θα έρχεται σε αντίθεση με την αρχή της ισότητας των μελών. Κατ' άρθρο 92 ΑΚ, είναι πιθανό με πρόβλεψη του καταστατικού να συμμετέχουν στη διοίκηση του σωματείου και τρίτοι ή ακόμη η διοίκηση να αποτελείται αποκλειστικά από τρίτους, πλην όμως τα μέλη της διοίκησης, σε κάθε περίπτωση, απαιτείται να έχουν πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα. Η διοίκηση παύει να υφίσταται, είτε για λόγους που προβλέπονται ρητά στο νόμο, είτε βάση των όρων του καταστατικού. Έτσι, συνήθως στο καταστατικό θα αναφέρεται ότι παύει, με τη λήξη της θητείας της, με απόφαση των μελών της συνέλευσης⁶², με τη διάλυση του σωματείου, με έκπτωση από την εποπτεύουσα αρχή, για πραγματικούς λόγους, όπως η παραίτηση ή ο θάνατος, με το διορισμό προσωρινής διοίκησης.

ζ) Η δικαστική και εξώδικη εκπροσώπηση του σωματείου, η οποία κατ' άρθ. 67 ΑΚ είναι συλλογική⁶³. Στην περίπτωση που απαιτείται το σωματείο να εκπροσωπηθεί επί θέματος για το οποίο δεν έχει αρμοδιότητα η διοίκηση και δεν δοθεί εξουσιοδότηση εκπροσώπησης, το σωματείο θα πρέπει να εκπροσωπηθεί από τη ΓΣ.

60. Αρ.90 ΑΚ «Όσοι έπαψαν να είναι μέλη του σωματείου δεν έχουν κανένα δικαίωμα στην περιουσία του. Οφείλουν να καταβάλουν την εισφορά τους, ανάλογα με το χρόνο που παρέμειναν μέλη.»

61. Βλ. ανωτ. σελ. 17.

62. Το οποίο δικαίωμα δεν μπορεί να αποκλεισθεί ή να περιοριστεί με ρήτρα του καταστατικού, ιδίως στην περίπτωση που υφίσταται σπουδαίος λόγος, όπως η παράβαση καθηκόντων ή η ανικανότητα των μελών της διοίκησης.

63. Πρόκειται για διάταξη αναγκαστικού δικαίου και στο καταστατικό δεν μπορεί να ορίζεται διαφορετικά, πλην όμως, είναι δυνατόν με πρόβλεψη στο καταστατικό να εξειδικεύεται και να επιμερίζεται στα μέλη της διοίκησης.

η) Ο τρόπος σύγκλησης, συνεδρίασης και λήψης αποφάσεων της ΓΣ.

θ) τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μελών του. Από τη στιγμή που ο εισερχόμενος θα αποκτήσει την ιδιότητα του μέλους, δημιουργείται κατά το 80 ΑΚ, μεταξύ αυτού και του σωματείου, μια έννομη σχέση, από την οποία πηγάζουν δικαιώματα και υποχρεώσεις, τόσο προσωπικής, όσο και περιουσιακής φύσης. Αντιθέτως, μεταξύ των μελών του σωματείου δεν δημιουργείται καμία έννομη σχέση, δεδομένου ότι τα μέλη δεν συνδέονται μεταξύ τους. Η ιδιότητα του μέλους είναι, κατά το αρ.91ΑΚ, κατ' αρχήν προσωποπαγής, δεν επιδέχεται αντιπροσώπευση, δεν μεταβιβάζεται, ούτε κληρονομείται. Το καταστατικό όμως, μπορεί να ορίζει διαφορετικά δεδομένου ότι το αρ.91 ΑΚ είναι διάταξη ενδοτικού δικαίου και συνεπώς η ιδιότητα του μέλους να είναι κληρονομητή ακόμη και μεταβιβαστή εν ζωή. Επιπρόσθετα, τα μέλη είναι ισότιμα μεταξύ τους σύμφωνα με το αρ.89 εδ.α' ΑΚ, εκτός αν το καταστατικό με βάση το ως άνω άρθρο, ορίζει ότι με απόφαση της συνέλευσης των μελών δύναται να παρέχονται ιδιαίτερα δικαιώματα σε ορισμένα μέλη. Απώτατο όριο της απόκλισης αυτής από την αρχή της ισότητας, είναι να μην υπάρχει αντίθεση στα χρηστά ήθη (πολλαπλή ψήφος) ή του νόμου.

ι) Οι πόροι του σωματείου, προερχόμενοι από διάφορες αιτίες, ήτοι οι συνήθως ετήσιες εισφορές των μελών, αλλά και δωρεές ή κληρονομίες από μέλη ή τρίτους. Είναι έγκυρος όρος περιεχόμενος στο καταστατικό, ότι σε περίπτωση μη καταβολής των προβλεπόμενων εισφορών από τα μέλη, θα ακολουθείται η διαδικασία αποβολής τους από το σωματείο.

κ) Οι όροι τροποποίησης του καταστατικού, κατ' αρ.99 ΑΚ, σύμφωνα με το οποίο απαιτείται να ληφθεί σχετική απόφαση από τη ΓΣ των μελών του σωματείου, με απαρτία των μισών τουλάχιστον μελών του και πλειοψηφία των $\frac{3}{4}$ των παρόντων. Πρόκειται για διάταξη αναγκαστικού δικαίου, η οποία με ρήτρα στο καταστατικό μπορεί να τροποποιηθεί επί το αυστηρότερο.

λ) Οι όροι διάλυσης του σωματείου, κατ' αρθ.105ΑΚ. Κατά το αρ.99 ΑΚ το σωματείο μπορεί να διαλυθεί με απόφαση της ΓΣ των μελών του και στην περίπτωση αυτή, απαιτείται να ληφθεί η σχετική απόφαση με απαρτία των μισών τουλάχιστον μελών του σωματείου και πλειοψηφία των $\frac{3}{4}$ των παρόντων. Πρόκειται για διάταξη αναγκαστικού δικαίου, η οποία με ρήτρα στο καταστατικό μπορεί να τροποποιηθεί επί το αυστηρότερο. Επομένως, στο καταστατικό θα πρέπει να ορίζονται σαφώς οι τυχόν

διαφορετικές από το νόμο ρυθμίσεις. Κατά το αρ.104 ΑΚ το σωματείο διαλύεται αυτοδικαίως όταν τα μέλη του μείνουν λιγότερα από 10, καθώς και στις περιπτώσεις που ορίζει το καταστατικό και επομένως, στο καταστατικό πιθανό να ορίζεται ότι το σωματείο διαλύεται αν παρέλθει ορισμένο χρονικό διάστημα, αν λάβει χώρα στο μέλλον κάποιο γεγονός. Τέλος, το δικαστήριο ελέγχει, αν το δικαίωμα ιδρύσεως σωματείου ασκείται καταχρηστικά, κατά το 281 ΑΚ, εξυπηρετώντας άλλους σκοπούς, οπότε και η αίτηση θα πρέπει να απορριφθεί ως ουσία αβάσιμη.

γ. Εξουσία του Δικαστηρίου

Όταν η αίτηση που υποβάλλεται στο αρμόδιο Ειρηνοδικείο, αφορά την εγγραφή του Σωματείου στο βιβλίο σωματείων, υποχρεούται το δικαστήριο να ασκήσει δικαστικό έλεγχο νομιμότητας αυτού. Εφόσον δηλαδή, διαπιστώσει ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις του νόμου, ο δικαστής υποχρεούται να κάνει δεκτή την αίτηση για την εγγραφή του σωματείου στο σχετικό βιβλίο και σε καμία περίπτωση, δεν έχει την εξουσία να ελέγξει κατά πόσο είναι χρήσιμη και ωφέλιμη η ύπαρξη του σωματείου⁶⁴.

Όταν η αίτηση αφορά την τροποποίηση του καταστατικού, υποχρεούται το δικαστήριο πάλι σε έλεγχο, μόνο νομιμότητας και στη συνέχεια υποχρεούται, να διατάξει την εγγραφή της τροποποίησης του. Μάλιστα, το δικαστήριο υποχρεούται να προχωρήσει στην έγκριση του καταστατικού, εφόσον συντρέχουν οι όροι του νόμου, ακόμα και στην περίπτωση που η αίτηση κατατέθηκε μετά την πάροδο 3 μηνών από το χρόνο που η συνέλευση του σωματείου, έλαβε την απόφαση για την τροποποίηση του καταστατικού, πλην όμως, η αίτηση υποβάλλεται, από το αρμόδιο κατά το καταστατικό όργανο, μέσα σε εύλογο χρόνο (ενός έτους περίπου) από τη σχετική απόφαση της ΓΣ, διότι, άλλως, δημιουργούνται στο δικαστήριο αμφιβολίες, περί του αν η τροποποίηση ανταποκρίνεται πλέον, είτε στη βούληση της συντριπτικής πλειοψηφίας των μελών, είτε στη διάδοχη εντός του σωματείου κατάσταση⁶⁵.

Όταν η αίτηση αφορά τη διάλυση του σωματείου, το δικαστήριο θα πρέπει να ελέγξει, αν ο αριθμός των μελών του σωματείου έχει περιοριστεί σε λιγότερα από 10 μέλη ή αν συντρέχει έστω ένας από τους λόγους που ορίζει το καταστατικό για τη

64. Έλεγχος σκοπιμότητας.

65. Βλ. ΜονΠρΑθ 646/2006, Α' Δημοσίευση ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, Αθ. Κρητικό, Δίκαιο Σωματείων και Συνδικαλιστικών Οργανώσεων, 1984, σελ. 118 επ., Στ. Γ. Βλαστό, Αστικά Σωματεία, Συνδικαλιστικές και Εργοδοτικές Οργανώσεις, δ' έκδ., 2002, σελ. 122, Βασ. Αντ. Βαθρακοκούλη, ΕΡΝΟΜΑΚ, Ερμηνεία - Νομολογία ΑΚ, Τόμος Α', Γενικές Αρχές, 2001, άρθρο 84 αρ.4.

διάλυση. Ακόμη και αν κατά τη συζήτηση της αίτησης, ο αριθμός των μελών του σωματείου ξεπέρασε τα 10, μετά από εισχώρηση νέων μελών ή την επιστροφή αποχωρησάντων, το δικαστήριο υποχρεούται να προβεί στη διάλυση του σωματείου, δεδομένου ότι σε δεδομένη χρονική στιγμή συντρέξαν οι όροι της διάλυσης, καθώς η μεταγενέστερη πλήρωση του όρου του νόμου, δεν αρκεί για την αναβίωση του σωματείου.

δ. Η διάταξη του Δικαστηρίου

Η δικαστική διάταξη, αντικατέστησε την έκδοση δικαστικής απόφασης για την αναγνώριση σωματείου με τον ν.4055/2012, που διατηρήθηκε σε ισχύ και με τον ν. 4335/2015. Εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του νόμου, το αρμόδιο Ειρηνοδικείο, υποχρεούται να κάνει δεκτή την αίτηση ίδρυσης ή τροποποίησης του καταστατικού και με τη διάταξη του⁶⁶, να διατάξει την δημοσίευση στον τύπο περίληψη του καταστατικού, με τα ουσιώδη στοιχεία του και να εγγραφεί το σωματείο στο βιβλίο των σωματείων, ενώ σε περίπτωση απόφασης διάλυσης του, εφόσον το δικαστήριο διαπιστώσει ότι συντρέχουν οι όροι του νόμου, διατάσσει τη διάλυση του και την περιέλευση της περιουσίας του στο Δημόσιο, σε περίπτωση που δεν υπάρχει απόφαση της συνέλευσης, που να καθορίζει το που θα περιέλθει η περιουσία.

Κατά το αρ.83εδ.β' ΑΚ με την επικύρωση του καταστατικού από τον Ειρηνοδίκη και την κοινοποίηση του στον εισαγγελέα πρωτοδικών, η απόφαση παράγει τα αποτελέσματά της και μπορεί να γίνει η εγγραφή του σωματείου στο τηρούμενο στο Ειρηνοδικείο ειδικό βιβλίο⁶⁷ και από την εγγραφή του αποκτά νομική προσωπικότητα και ικανότητα δικαίου, διότι μέχρι την εγγραφή δεν υπάρχει σωματείο, αλλά ένωση προσώπων κατά το 107 ΑΚ και οποιαδήποτε μέχρι την σύσταση αποκτηθείσα περιουσία, μεταβιβάζεται στο σωματείο κατ' αρ.107 εδ.β' ΑΚ.⁶⁸ Αυτό συμβαίνει, και στην περίπτωση που διέλαθε του δικαστηρίου κατά το σχετικό έλεγχο για την εγγραφή του σωματείου στο βιβλίο σωματείων, ότι ο σκοπός του ήταν παράνομος ή αντίθετος στη δημόσια τάξη ή συντρέχει κάποιος λόγος που προκαλεί ακυρότητα. Και τούτο, διότι, η ακυρότητα δεν καθιστά το σωματείο ανύπαρκτο, κατ' εφαρμογή του αρ.180 ΑΚ, αλλά δημιουργεί για χάρη της προστασίας των συναλλαγών στη θέση του ένα εν

66. Βλ. αρ.81 ΑΚ, όπως αυτό αντικαταστάθηκε από την παρ.3 του αρ.1 του ν.4055/2012.

67. Βλ. αρ.776 ΚΠολΔ, στο οποίο αναφέρεται που τηρούνται τα ειδικά βιβλία αιτήσεων και αποφάσεων.

68. Βλ. Εφαθ 1907/2015 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

τοίς πράγμασι νομικό πρόσωπο και έχει ως συνέπεια την κίνηση της διαδικασίας διάλυσης του.

Στην περίπτωση αίτησης για την τροποποίηση του σωματείου, η διάταξη, εγγράφεται στο βιβλίο σωματείων, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 79, 81 και 82ΑΚ και ισχύει για το μέλλον. Σε καμία περίπτωση το δικαστήριο δεν μπορεί να προσδώσει με την διάταξη του αναδρομική ισχύ στην τροποποίηση του καταστατικού και η όποια μεταβολή εγκρίθηκε θα ισχύει μόνο για το μέλλον, χωρίς να καταλαμβάνει και υπάρχουσες καταστάσεις, όπως πχ η παράταση του χρόνου θητείας της διοίκησης θα καταλαμβάνει την επόμενη διοίκηση του σωματείου που θα εκλεγεί και όχι την ήδη υπάρχουσα, καθώς το ανωτέρω, επιβάλλεται από την ασφάλεια δικαίου την οποία εξασφαλίζει η εγγραφή της τροποποίησης, στο ειδικό βιβλίο των σωματείων.

Τέλος, στην περίπτωση αίτησης για διάλυση του σωματείου, απαιτείται να σημειωθεί η διάλυση στο βιβλίο σωματείων δίπλα στην ιδρυτική εγγραφή του και ταυτόχρονα, πρέπει να σημειωθούν και τα ονόματα των εκκαθαριστών, δεδομένου ότι με διάλυση το σωματείο εισέρχεται υποχρεωτικά στο στάδιο της εκκαθάρισης. Η σημείωση όμως της διάλυσης, δεν έχει συστατικό χαρακτήρα, όπως η εγγραφή ή η τροποποίηση του καταστατικού, ενώ η διάλυση του σωματείου από ουσιαστικής απόψεως, επέρχεται από το χρόνο που θα λάβει χώρα ένα από τα γεγονότα που αναφέρονται στα 103-105 ΑΚ. Παρόλα αυτά, η μη τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας, είναι δυνατόν να δημιουργήσει ευθύνη του ΔΣ του σωματείου, εφόσον έχει ως συνέπεια την πρόκληση ζημίας στο ίδιο το σωματείο ή σε τρίτους συναλλαγέντες με αυτό.

Σε κάθε Ειρηνοδικείο, τηρούνται για τα σωματεία δύο βιβλία, ένα ειδικά για τις συνδικαλιστικές οργανώσεις που έχουν τη μορφή σωματείου και ένα για όλα τα λοιπά σωματεία. Η καταχώριση, γίνεται ανάλογα με την εκτίμηση του δικαστηρίου και όχι σύμφωνα με το πιθανό αίτημα των αιτούντων, ενώ σε περίπτωση αμφιβολίας, το σωματείο θα πρέπει να θεωρείται ότι δεν είναι συνδικαλιστικό.

ε. Ένδικα Μέσα

Μετά την τροποποίηση του άρθρου 82 ΑΚ, το μόνο ένδικο βοήθημα το οποίο έχει ο αιτών, εφόσον απορρίφθηκε η αίτηση του για την εγγραφή του σωματείου ή την τροποποίηση αυτού, είναι η άσκηση τριτανακοπής, ενώ σε περίπτωση που έγινε δεκτή

η αίτηση, νομιμοποιείται ενεργητικά σε άσκηση τριτανακοπής, μόνο ο εισαγγελέας πρωτοδικών αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αίτησης της εποπτεύουσας αρχής, δηλ. ο νομάρχης, έστω και αν δεν είχε λάβει μέρος κατά τη συζήτηση της υπόθεσης στον πρώτο βαθμό, καθώς και κάθε τρίτος που έχει έννομο συμφέρον. Από το συνδυασμό δε των διατάξεων των άρθρων 740 και 787 παρ.2 ΚΠολΔ, προκύπτει ότι στην καθ' ύλην αρμοδιότητα του Μονομελούς Πρωτοδικείου υπάγεται η ως άνω ανακοπή των άρθρων 82 ΑΚ και 787 του ΚΠολΔ.⁶⁹ Νομιμοποιείται δε στην άσκηση τριτανακοπής, με αίτημα την εξαφάνιση της διάταξης, κάθε τρίτος που δεν κλητεύθηκε, δεν παρενέβη ή γενικότερα δεν συμμετείχε στη δίκη, εφόσον έχει έννομο συμφέρον ή υπέστη βλάβη, χωρίς να απαιτείται στην περίπτωση αυτή να επικαλεστεί συμπαιγνία ή δόλο των διαδίκων κατά το 586§2 ΚΠολΔ. Τα μέλη του σωματείου όμως, δεν θεωρούνται τρίτοι και επομένως δεν νομιμοποιούνται στην άσκηση τριτανακοπής, αντίθετα, προστατεύονται μόνο σε περίπτωση που η ληφθείσα απόφαση της ΓΣ του σωματείου είναι άκυρη, παράνομη ή αντιβαίνει στο καταστατικό με την άσκηση αγωγής, για την κήρυξη της ακυρότητας.

Όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω, μέχρις ότου η διάταξη του σωματείου εγγραφεί στο ειδικό βιβλίο, το τελευταίο δεν έχει νομική προσωπικότητα αν δεν υπάρχει διαφορετική πρόβλεψη στο καταστατικό του και για την άσκηση τριτανακοπής του κατά διάταξης, που αναγνώρισε άλλο σωματείο, απαιτείται άδεια με απόφαση του ΔΣ, προς τον πρόεδρο του, για την άσκηση της και την εκπροσώπηση του ενώπιον των δικαστηρίων, με συνέπεια ότι, αν την αίτηση υπέβαλε ο πρόεδρος του ΔΣ, χωρίς άδεια του ΔΣ, η άσκηση της αίτησης και η εκπροσώπηση του σωματείου πάσχει από έλλειψη ικανότητας δικαστικής παράστασης.⁷⁰ Η έλλειψη, όμως, αυτή θεραπεύεται αναδρομικώς από την έγκριση του ΔΣ, έως τη συζήτηση της τριτανακοπής, με παροχή της άδειας προς διεξαγωγή της δίκης, που μπορεί να είναι ρητή ή σιωπηρή.⁷¹

69.Βλ. αρ.787 παρ.2, όπως αυτό αντικαταστάθηκε από την παρ.14 του άρθρου 17 του Ν.4055/2012, σύμφωνα δε με το άρθρο 740 ΚΠολΔ, αρμόδιο για την εκδίκαση της παρούσας ανακοπής είναι το Μονομελές Πρωτοδικείο.

70.Βλ. ΑΠ 334/02 ΕλλΔνη 44. 185, Νικολόπουλο, ΝοΒ 49.379.

71.Βλ. ΑΠ 1082/90 ΕλλΔνη 32. 794 και ΕφΑθ 1907/2015 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ με την οποία κρίθηκε ότι «να μεν για την τριτανακοπή που, δια του προέδρου του, άσκησε το εφεσίβλητο σωματείο δεν υπήρχε άδεια του διοικητικού του συμβουλίου, που κατά το καταστατικό του είναι το αρμόδιο καταστατικό όργανο, αλλά, στη συνέχεια, εγκρίθηκε η άσκηση της και δόθηκε άδεια εκπροσώπησης του σωματείου από τον πρόεδρο του ενώπιον του δικαστηρίου, με το υπ` αριθμό πρακτικό συνεδρίασης του διοικητικού συμβουλίου».

στ. Άκυρες αποφάσεις ΔΣ και ΓΣ

1. Διοικητικό Συμβούλιο

Σε περίπτωση απόφασης της διοίκησης του σωματείου, η οποία αντίκειται στο νόμο ή στο καταστατικό ή πάσχει από κάποιο ελάττωμα, σύμφωνα με την κρατούσα στη νομολογία άποψη⁷², εφαρμόζεται αναλόγως η ΑΚ 101, σχετικά με την κήρυξη από το δικαστήριο της ακυρότητας απόφασης της ΓΣ. Αντίθετα, κατά την άποψη σχεδόν του συνόλου της θεωρίας⁷³, γίνεται δεκτό, ότι οι αποφάσεις των ΔΣ σωματείων, ελλείψει ειδικής νομοθετικής προβλέψεως, δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο δικαστικού ελέγχου και προσβάλλονται μόνον ενώπιον της ΓΣ, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά⁷⁴. Κατά την άποψη αυτή, δεν συντρέχει περίπτωση ανάλογης εφαρμογής της ΑΚ 101, και συνεπώς το κύρος της απόφασης θα πρέπει να κρίνεται, όπως και κάθε άλλη συλλογική δικαιοπραξία⁷⁵.

Εντούτοις ορθότερη και κρατούσα στην νομολογία, είναι η άποψη, ότι και οι αποφάσεις του ΔΣ, υπόκεινται σε δικαστικό έλεγχο και μπορούν, εάν συντρέχουν νόμιμοι λόγοι, να ακυρωθούν κατόπιν (διαπλαστικής) αγωγής, ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου, με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 101 ΑΚ και τυχόν ειδικών ρυθμίσεων⁷⁶. Εξάλλου, οι διαπλαστικές αποφάσεις, τέτοια δε είναι και η απόφαση του Δικαστηρίου που απαγγέλει την ακυρότητα αποφάσεως της ΓΣ ή του Δ.Σ. σωματείου για παράβαση του νόμου ή του καταστατικού⁷⁷, δεν επιτρέπεται να κηρυχθούν προσωρινά εκτελεστές⁷⁸.

72. Βλ. ΑΠ 479/1994 ΕΕΝ 62, 354, ΜΠρΛαρ 293/1999, Αρμ 53,728, ΜΠρωΞανθ 82/2003 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

73. Βλ. Βαθρακοκοίλης ό.π., άρθρ.101 και σχετική εκεί νομολογία.

74. Βλ. Λ. Ντάσιος, Εργ ΔΔ Β/Ι, έκδ. 1983, παρ. 43, ο ίδιος, ΕΕργΔ 41.279, Γ. Κατράς, Συνδικαλιστικές οργανώσεις, έκδ. 1983, παρ. 73, ο ίδιος, Δνη 26.743, Ν. Παπαντωνίου, Γεν Αρχ, έκδ. 1978, παρ. 35, σελ. 130. Βλ. ΜονΠρΔρ 277/1986 Δ 19.62, ΠΠρΑθ 9777/1974 ΑρχΝ 26.546, ΠΠρΑθ 70/1973 ΝοΒ 22.675.

75. Βλ. Μελέτη Ι.Π. Μάρκου, Αρμ 2000:1173, όπου αναφέρει τους λόγους για τους οποίους η άποψη αυτή δεν μπορεί να χαρακτηριστεί προϊόν της τελολογικής ερμηνείας των διατάξεων αυτού του ισχύοντος δικαίου.

76 Βλ. Αθ. Κρητικός, Δίκαιο Σωματείων και Συνδικαλιστικών Οργανώσεων, 1ος τόμος, σελ. 320-1, 366-369, Κ. Μπέης, ΠολΔικ, άρθρο 15, 111, 14, Γ. Μητσόπουλος, ΠολΔικ, 1ος τόμος, σελ. 186, σημ. 23, Σ. Βλαστός, Δ 6.286, ΜονΠρΛαρ 293/1999 Αρμ. 1999.728, Σταυρόπουλος, ΠολΔικ, έκδ. 1979 στο άρθρο 15.

77. Βλ. Απ.Γεωργιάδη- Μιχ. Σταθόπουλου, Αστικός Κώδιξ, Κατ' Άρθρο Ερμηνεία, Τόμος Ι, έκδ. 1978, αρθ.101, σελ. 163).

78. Βλ. ΕφΑθ 3702/1986 ΕλλΔνη 1986.706, ΠολΠρΛαρ90/1994 ΑρχΝ 1996.206.

Στα θέματα που αφορούν την διοίκηση βρίσκουν εφαρμογή, κατ' αναλογία οι ειδικές διατάξεις περί διοίκησης των νομικών προσώπων των αρ.67-71 ΑΚ, με την επιφύλαξη ρυθμίσεων, σχετικών αποκλειστικά με τα σωματεία.

2. Γενική Συνέλευση

Οι ελλαττωματικές αποφάσεις της ΓΣ των σωματείων, έχουν ανάλογη μορφή με αυτές των δικαιπραξιών και διακρίνονται σε ανυπόστατες, απολύτως άκυρες και ακυρώσιμες. Ανυπόστατη, είναι η δικαιπραξία, όταν λείπουν ένα ή περισσότερα από τα ουσιώδη στοιχεία της (*essentialia negotii*) του πραγματικού της⁷⁹, άκυρη, η δικαιπραξία που έχει μεν την εξωτερική μορφή της δικαιπραξίας, αλλά εξαιτίας ελαττώματος που υπάρχει σε αυτή, δεν παράγει τα έννομα αποτελέσματα της⁸⁰ και ακυρώσιμη, η δικαιπραξία η οποία εξαιτίας ορισμένου ελαττώματος, μπορεί να ακυρωθεί με την έκδοση σχετικής δικαστικής απόφασης, το οποίο σημαίνει ότι μέχρι να ακυρωθεί, επιφέρει όλα τα έννομα αποτελέσματα μίας έγκυρης δικαιπραξίας⁸¹.

Κατ' αρχάς, η διάταξη του ΑΚ 101 κάνει λόγο για ελλαττωματικές αποφάσεις και συγκεκριμένα αναφέρει ότι η απόφαση είναι άκυρη, αν αντιβαίνει στο νόμο ή στο καταστατικό. Στη συνέχεια όμως, το άρθρο δεν ξεκαθαρίζει, ώστε να συμπεράνουμε με ασφάλεια, ότι πρόκειται όντως για άκυρη και όχι για ακυρώσιμη απόφαση. Συνολικά, μπορούμε να πούμε, ότι ακυρώσιμες⁸² κατά την έννοια του άρθρου 101 ΑΚ, είναι οι αποφάσεις της ΓΣ που παραβιάζουν τις διατάξεις του καταστατικού, απολύτως άκυρες όταν το περιεχόμενο ή η διαδικασία λήψης της απόφασης αντίκειται σε διατάξεις δημοσίας τάξης ή σε κανόνες αναγκαστικού δικαίου, ενώ ανυπόστατες, όταν παραβιάζονται θεμελιακές διατάξεις του νόμου, με αποτέλεσμα να μην υπάρχουν, ούτε

79. Για παράδειγμα ανυπόστατη είναι η απόφαση ΓΣ σωματείου, αν δεν περιβλήθη τα εξωτερικά γνωρίσματα της απόφασης, Βλ. ό.π. Γεωργιάδης, Γενικές Αρχές, σελ.489 επ.

80. Βλ. ΑΚ 180 «*Η άκυρη δικαιπραξία θεωρείται σαν να μην έγινε*».

81. Βλ. ό.π. Γεωργιάδης, σελ.504 επ. Η ακύρωση της ακυρώσιμης δικαιπραξίας, κηρύσσεται από το δικαστήριο, κατόπιν αγωγής και παραπέμπει σε ακυρότητα, ενώ νομιμοποίηση για την άσκηση της αγωγής έχει οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον και ισχύει έναντι όλων

82. Βλ. Α. Κρητικός Όρια νόμιμης λειτουργίας συλλογικών οργάνων σωματείων, συνδικαλιστικών οργανώσεων και συνεταιρισμών, Αθήνα 2004, σελ. 87 επ., ο οποίος αναφέρει ότι «*Η άρση μιας ακυρώσιμης κατά 101ΑΚ απόφασης εκτός από την δικαστική παρέμβαση μπορεί να επιτευχθεί και με ενδοσωματειακούς τρόπους, όπως: α) η παραίτηση όλων των μελών από το δικαίωμα άσκησης ακυρωτικής αγωγής, β) η επανάληψη της ακυρώσιμης απόφασης, δηλ. η λήψη δεύτερης απόφασης για το ίδιο θέμα χωρίς το ελάττωμα της πρώτης, γ) η επικύρωση ακυρώσιμης απόφασης, αν και η τελευταία περίπτωση δεν ρυθμίζεται από το ελληνικό δίκαιο.*».

τα εξωτερικά χαρακτηριστικά της απόφασης, όπως π.χ. απόφαση ληφθείσα από μη μέλη ή τυχαία συνάθροιση μελών για άλλο λόγο, επ' ευκαιρία της οποίας πάρθηκε η «απόφαση».

Εξάλλου η αγωγή του αρ.101 ΑΚ για ακύρωση απόφασης ΓΣ, δίδεται σε κάθε μέλος που δεν συναίνεσε στη λήψη της απόφασης και σε κάθε τρίτο, υπό την προϋπόθεση ότι έχει έννομο συμφέρον. Ενώ όμως, για το μη συναινέσαν μέλος, το έννομο συμφέρον είναι δεδομένο και συνάπτεται με την παραπάνω ιδιότητά του, το αντίθετο συμβαίνει με τον τρίτο⁸³, ο οποίος, εάν δεν ανταποκριθεί στην παραπάνω υποχρέωση του, αποκρούεται ως μη νομιμοποιούμενος ενεργητικά στην έγερση της αγωγής. Έτσι, η μόνη αρνητική προϋπόθεση του δικαιώματος του μέλους προς ακύρωση της κρίσιμης αποφάσεως της Γ.Σ. είναι να μην έχει συναινέσει στην προσβαλλόμενη απόφαση της Γ.Σ, ενώ ως «συναίνεση», νοείται η εν γνώσει της παρανομίας θετική σύμπραξη του μέλους στη λήψη της ύστερα προσβαλλόμενης αποφάσεως της Γ.Σ, με υποστήριξη και ψήφιση της σχετικής προτάσεως (ΑΚ 236). Η συναίνεση του μέλους για να αποκλείσει σ' αυτό το δικαίωμα ακυρώσεως, πρέπει να εκδηλωθεί κατά τρόπο, σαφή και θετικό, και δεν αρκεί ότι το μέλος που ήταν παρόν κατά τη λήψη της προσβαλλόμενης αποφάσεως σιώπησε και δεν εναντιώθηκε. Πάντως δεν απαιτείται από το νόμο, να έχει διατυπωθεί από το ενδιαφερόμενο μέλος οποιαδήποτε ένσταση ή αντίρρηση κατά τη Γ.Σ. και αυτή να έχει καταχωρηθεί στα πρακτικά που τηρεί, είτε ο διευθύνων της Γ.Σ., είτε η εφορευτική επιτροπή. Αρκεί και σιωπηρή συναίνεση εφόσον όμως εκφράζεται κατά τον παραπάνω τρόπο. Με βάση τα παραπάνω ,ως «μη συναινέσαν μέλος», θεωρείται ο ψηψίσας εναντίον της προτάσεως, «ο αποσχών» από την ψηφοφορία και αυτός που δεν παρίσταται καθόλου στη Γ.Σ.⁸⁴

3. Εφορευτική Επιτροπή

Σχετικά με την προσβολή των αποφάσεων της εφορευτικής επιτροπής δεν υπάρχει ρητή πρόβλεψη στον ΑΚ, όμως γίνεται δεκτό ότι η προαναφερθείσα διάταξη ισχύει και επ' αυτών των αποφάσεων της εφορευτικής επιτροπής, που αποτελεί

83. Βλ. ΑΠ 1781/1981 ΝοΒ 30.1072.

84. Βλ. Εφ.Αθ.7754/2006 Επ.Εργ.Δ. 2007- 734, Εφ.Αθ.3354/2002, Ελλ.Δνη 2003-261, Εφ.Πειρ.52/1997 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, Α. Κρητικός, Όρια Νόμιμης Λειτουργίας Συλλογικών Οργάνων, Σωματείων, συνδικαλιστικών Οργανώσεων και Συνεταιρισμών, εκδ.2009, σελ. 139-142, Σ. Βλαστός, ο.π. σελ. 300-304.

ολιγομελές συλλογικό όργανο ενός σωματείου. Πρέπει όμως να σημειωθεί ότι η εφορευτική επιτροπή, η οποία αποτελεί μικρογραφία της ΓΣ και ενεργεί κατ' εντολή και για λογαριασμό της, παρά τη λειτουργική αυτοτέλεια της, δεν θεωρείται ότι έχει οργανική αυτοτέλεια, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να γίνει λόγος ότι οι αποφάσεις της λαμβάνονται από όργανο διαφορετικό από εκείνο της ΓΣ, όπερ και σημαίνει ότι οι αποφάσεις αυτής προσβάλλονται ως αποφάσεις της ίδιας της ΓΣ.⁸⁵

85. Βλ. Εφαθ 9080/2006 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ. Σ. Βλαστός, Δίκαιο Σωματείων και Συνδικαλιστικών και Εργοδοτικών Οργανώσεων, εκδ. 2007, σελ.285 -286, 412 -417.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

1. Μορφές Συνδικαλιστικών Οργανώσεων

Στα πλαίσια του συνταγματικά κατοχυρωμένου δικαιώματος του συνεταιρίζεσθαι⁸⁶, σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων που αναφέρονται στο Κεφάλαιο Α της παρούσας⁸⁷, κατοχυρώνεται η ελεύθερη σύσταση της συνδικαλιστικής οργάνωσης, οι κανόνες τις οποίας είναι, κατά βάση ίδιες με αυτούς της ιδρύσεως κάθε σωματείου (αρ.78 επ. ΑΚ). Ειδικότερη εκδήλωση της ως άνω ελευθερίας, αποτελεί ο ειδικός νόμος 1264/1982 «*Εκδημοκρατισμός Συνδικαλιστικού κινήματος - Συνδικαλιστικές ελευθερίες*», κατά τον σκοπό του οποίου συνδικαλιστική οργάνωση είναι «*η οργάνωση που συστήθηκε με την ελεύθερη βούληση των εργαζόμενων, σύμφωνα με τους όρους του νόμου αυτού και έχει σκοπό τη διαφύλαξη και προαγωγή των εργασιακών οικονομικών ασφαλιστικών κοινωνικών και συνδικαλιστικών συμφερόντων τους*».⁸⁸

Κατά τη διάταξη της παρ.1 του ν.1264/1982, ως συνδικαλιστική οργάνωση, νοείται η οργάνωση των εργαζομένων με σχέση εξαρτημένης εργασίας, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται και οι εργαζόμενοι στο Δημόσιο, ΝΠΔΔ ή ΟΤΑ. Ιδρύεται με βάση τις διατάξεις του ιδιωτικού δικαίου για τα σωματεία⁸⁹ και έχει ως σκοπό τη διαφύλαξη και προαγωγή των εργασιακών, οικονομικών, ασφαλιστικών, κοινωνικών και συνδικαλιστικών συμφερόντων των εργαζομένων⁹⁰. Απαγορεύεται, όπως και στα σωματεία, να έχει κερδοσκοπικό σκοπό, πλην όμως κάποια βασικά χαρακτηριστικά του διαφοροποιούνται από τα κοινά σωματεία. Ειδικότερα, μέλη του μπορούν να είναι μόνο μισθωτοί⁹¹, ακόμη και ανήλικοι, απαγορεύεται η άσκηση εποπτείας από διοικητική αρχή, ενώ η εγγραφή του γίνεται σε ειδικό βιβλίο, το οποίο τηρείται στο

86. Αρ.5 παρ.1, 12 παρ.1, 23 και 25 Συντάγματος.

87. Βλ. αρ.11 της ΕΣΔΑ, που κυρώθηκε με το αρ.1 ν.δ.53/1974 και αρ.2 ΔΣΕ 87/1948, που κυρώθηκε με το ν.δ. 4201/1961.

88. Βλ.Κουκιάδης, ό.π., σ. 82.

89. Βλ. ανωτ.σελ.15 επ.

90. Βλ. αρ.4 παρ.1 ν.1264/1982.

91. Βλ. αρ.1 ν.1264/1982. Απαιτείται ενεργή σχέση εργασίας και συνεπώς δεν μπορούν να γίνουν μέλη συνταξιούχοι.

Πρωτοδικείο της έδρας του⁹², είναι ακατάσχετη η περιουσία του⁹³, επιτρέπεται η προσβολή της απόφασης της ΓΣ όχι από οποιοδήποτε μέλος, όπως στα κοινά σωματεία, αλλά από εργαζόμενους που εκπροσωπούν συγκεκριμένο ποσοστό⁹⁴.

Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις, διακρίνονται σε βαθμούς σύμφωνα με το νόμο, ήτοι σε πρωτοβάθμιες, δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις. Πρωτοβάθμιες είναι, ιδίως, τα σωματεία, δευτεροβάθμιες τα Εργατικά Κέντρα, δηλαδή οι ενώσεις δύο, κατ' ελάχιστο, σωματείων ή τοπικών παραρτημάτων τα οποία εδρεύουν στην ίδια περιφέρεια και οι Ομοσπονδίες, δηλαδή οι ενώσεις δύο, κατ' ελάχιστο, σωματείων της ίδιας ή συναφούς οικονομικής δραστηριότητας. Τα εργατικά κέντρα ιδρύονται με τοπικά κριτήρια, ενώ οι ομοσπονδίες με κλαδικά. Οι τριτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις είναι οι συνενώσεις δύο, κατ' ελάχιστο, εργατικών κέντρων ή Ομοσπονδιών.

Περαιτέρω, με το αρ.37 του Ν.4024/2011 «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, ενιαίο μισθολόγιο – βαθμολόγιο, εργασιακή εφεδρεία και άλλες διατάξεις εφαρμογής του μεσοπρόθεσμου πλαισίου δημοσιονομικής στρατηγικής 2012-2015»⁹⁵, οι εργαζόμενοι μπορούν πλέον να εκπροσωπηθούν από τις ενώσεις προσώπων, όταν δεν υπάρχει επιχειρησιακό σωματείο. Έτσι, ικανότητα σύναψης ΣΣΕ, έχουν κατά πρώτον, οι συνδικαλιστικές οργανώσεις εργαζομένων και εργοδοτών όλων των βαθμίδων στο πεδίο της δραστηριότητας τους, καθώς και οι ενώσεις προσώπων. Ειδικότερα για τις Εθνικές Γενικές ΣΣΕ, από την πλευρά των εργαζομένων, ικανότητα για σύναψη ΣΣΕ, έχει η πλέον αντιπροσωπευτική τριτοβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση, ενώ για τις υπόλοιπες ΣΣΕ, η αντιπροσωπευτική συνδικαλιστική οργάνωση των εργαζομένων στο πεδίο ισχύος της ΣΣΕ. Κατά δεύτερον, ικανότητα σύναψης ΣΣΕ, έχει κάθε εργοδότης για τους εργαζόμενους που απασχολεί στην επιχείρησή του.

Τέλος, οι ενώσεις προσώπων⁹⁶, αναγνωρίζονται ως συνδικαλιστικές οργανώσεις προσωρινού χαρακτήρα βάση του Ν.1264/1982, οι οποίες δεν έχουν νομική προσωπικότητα, αλλά και ικανότητα σύναψης ΣΣΕ, ενώ όσον αφορά τη

92. Βλ. αρ.2 ν.1264/1982.

93. Βλ. αρ.5 παρ.5 ν.1264/1982.

94. Βλ. αρ.8 παρ.4 ν.1264/1982.

95. Βλ. ΦΕΚ Α'226/27.10.2011.

96. Οι οποίες συστήνονται τουλάχιστον από τα 3/5 των εργαζομένων της επιχείρησης, ανεξαρτήτως του συνολικού αριθμού των εργαζομένων σε αυτήν και χωρίς η διάρκεια της να υπόκειται σε χρονικό περιορισμό.

διαδικασία ίδρυσης της ένωσης προσώπων ισχύουν οι διατάξεις του αρ.1 παρ.3, περ.γγ' του ν.1264, σύμφωνα με τις οποίες απαιτείται ιδρυτική πράξη της ένωσης, η οποία θα αναφέρει το σκοπό καθώς και τους δύο εκπροσώπους και κατάθεση της στο γραμματέα του αρμοδίου δικαστηρίου, με ταυτόχρονη κοινοποίηση της στον εργοδότη.

2. Όργανα Συνδικαλιστικής Οργάνωσης

α. Το Διοικητικό Συμβούλιο

Δεν δύναται να υπάρξει συνδικαλιστική οργάνωση χωρίς ΔΣ, καθώς η σύσταση του είναι υποχρεωτική, όπως προκύπτει τόσο από το αρ.80 ΑΚ⁹⁷, όσο και από το αρ.2 παρ.1 του ν.1268, σύμφωνα με το οποίο στο βιβλίο συνδικαλιστικών οργανώσεων, καταχωρίζονται τα στοιχεία του άρθρου 81ΑΚ⁹⁸, μεταξύ των οποίων αναφέρονται και τα μέλη της διοίκησης. Σύμφωνα μάλιστα, με την ελευθερία της διοίκησης της συνδικαλιστικής οργάνωσης, τα σχετικά με τη διοίκηση ζητήματα πρέπει να καθορίζονται ελεύθερα από το καταστατικό της οργάνωσης, δηλαδή από τα ίδια τα μέλη⁹⁹ και συνεπώς η παρέμβαση του νομοθέτη, κατ' αρχήν αποκλείεται.¹⁰⁰ Σύμφωνα δε με το άρθρο 9 παρ.1 του ν.1264/1982 το οποίο ορίζει ότι : «*Η διοίκηση της συνδικαλιστικής οργάνωσης συγκροτείται, όπως ορίζει το καταστατικό*», γίνεται δεκτό ότι το τελευταίο, περιλαμβάνει τους βασικούς κανόνες λειτουργίας και οργάνωσης της διοικήσεως, αποτελώντας σημαντική πηγή του εργατικού δικαίου, χωρίς να μπορεί να έρχεται σε αντίθεση με ορισμένες αναγκαστικού δικαίου διατάξεις.¹⁰¹ Επιπρόσθετα, σύμφωνα με το ως άνω άρθρο, οι ιδιότητες του Προέδρου, Αντιπροέδρου, Γεν.Γραμματέα ή Ταμιά δεν επιτρέπεται να συμπίπτουν στο ίδιο πρόσωπο¹⁰²

Το ΔΣ της συνδικαλιστικής οργάνωσης, ασκεί την καθημερινή διοίκηση της οργάνωσης και επιμελείται όλες τις υποθέσεις της εκτελώντας τις αποφάσεις της ΓΣ, την εκπροσωπεί δικαστικώς και εξωδίκως, καθώς είναι με άλλα λόγια, το εκτελεστικό όργανο της συνδικαλιστικής οργάνωσης,¹⁰³ εκφράζει την εσωτερική της βούληση,

97. Βλ. ανωτ.σελ.19.

98. Βλ. ανωτ.σελ.19.

99. Βλ. Γ. Λεβέντη, ό.π., σελ.226.

100. Βλ. Κ. Παπαδημητρίου, ό.π., σελ.56 σύμφωνα με τον οποίο, νομοθετικές προβλέψεις είναι ανεκτές, μόνο στο βαθμό που οργανώνουν το θεσμό της συνδικαλιστικής ελευθερίας με σκοπό την αποτελεσματικότερη και ουσιαστικότερη άσκησης του.

101. Βλ. Κ. Παπαδημητρίου, ό.π., σελ.56.

102. Βλ. Κ. Παπαδημητρίου, ό.π. σελ.56 σύμφωνα με τον οποίο, ένας τέτοιος νομοθετικός περιορισμός είναι συνταγματικά ανεκτός, καθώς αποφεύγει να συγκεντρώνονται οι σχετικές εξουσίες σε ένα ή λίγα πρόσωπα.

103. Βλ. Γ. Δέλλιος, ό.π. αρ.92 σε ΣΕΑΚ, σελ.225.

εκτελεί τις εντολές της ΓΣ και λογοδοτεί στην τελευταία. Εκλέγεται από τη ΓΣ και είναι δυνατόν να κηρυχθεί έκπτωτη από την τελευταία, δικαίωμα το οποίο μπορεί να περιορισθεί διαδικαστικά σύμφωνα με τους όρους του καταστατικού, πλην όμως αυτό δεν μπορεί να αποκλεισθεί εάν υπάρχει σπουδαίος λόγος.¹⁰⁴ Η θητεία του ΔΣ δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη από 3 χρόνια¹⁰⁵, μόνο τα μέλη της οργάνωσης μπορούν να εκλεγούν μέλη της διοίκησης¹⁰⁶ και όλοι οι εργαζόμενοι, μέλη των πρωτοβάθμιων συνδικαλιστικών οργανώσεων, έχουν το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι, εφόσον είναι οικονομικά τακτοποιημένοι¹⁰⁷, ακόμη και αλλοδαποί, πολίτες τρίτων χωρών και ανήλικοι, όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω, οι οποίοι όμως απασχολούνται νομίμως ως εργαζόμενοι. Ο τρόπος εκλογής του ΔΣ γίνεται με μυστική ψηφοφορία, με το εκλογικό σύστημα της απλής αναλογικής¹⁰⁸ και οι εκλογές διεξάγονται από εφορευτική επιτροπή¹⁰⁹, παρουσία υποχρεωτικά δικαστικού αντιπροσώπου¹¹⁰. Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι το άρθρο 69 ΑΚ, εφαρμόζεται σε όλα τα ΝΠΙΔ, συμπεριλαμβανομένων των σωματείων και συνδικαλιστικών οργανώσεων, όταν εκλείπει η διοίκηση¹¹¹ π.χ. σε περίπτωση λήξης της θητείας της διοίκησης του σωματείου, εφόσον η απελθούσα διοίκηση δεν είχε συγκαλέσει εμπρόθεσμα τη ΓΣ προς εκλογή νέας διοίκησης ή επί τελεσιδικού ακυρώσεως της αποφάσεως της ΓΣ σωματείου περί διενεργείας αρχαιρεσιών για εκλογή ΔΣ¹¹² ή σε περίπτωση σύγκρουσης συμφερόντων. Η ρύθμιση αυτή κρίνεται συνταγματικά ανεκτή και σε κάθε περίπτωση, πρέπει να ερμηνεύεται στενά, καθώς συνεπάγεται περιορισμό της συνδικαλιστικής ελευθερίας, ενώ η αίτηση για διορισμό προσωρινής διοίκησης ,

104. Βλ. ΑΠ 1449/2009, ΧρΙΔ, 434.

105. Βλ. αρ.9 παρ.1, εδ.2 ν.1264/1982.

106. Κατά την κρατούσα και ορθότερη άποψη, βλ. Κουκιάδης, ό.π., 237-238.

107. Βλ. αρ.10 παρ.1, εδ.α ν.1264/1982.

108. Βλ. αρ.12 παρ.1 ν.1264/1982.

109. Βλ. αρ.11 παρ.1 ν.1264/1982.

110. Βλ. αρ.11 παρ.3 ν.1264/1982, το οποίο απαιτεί δικαστικό αντιπρόσωπο δικηγόρο με επαγγελματική εμπειρία τουλάχιστον 4 ετών.

111. Σύμφωνα με την κρατούσα στη νομολογία άποψη, η παραίτηση ακόμα και ενός μόνο μέλους του ΔΣ μπορεί να οδηγήσει σε διορισμό προσωρινής διοίκησης, ακόμη και αν τα εναπομείναντα μέλη αρκεί για να υπάρξει απαρτία και να λαμβάνονται αποφάσεις. Αντίθετα θεωρία, βλ. Γ. Λεβέντης, ό.π.232, Κουκιάδης, ό.π., 251.

112. Πλην όμως, πριν από την τελεσιδική ακύρωση της αποφάσεως της ΓΣ δεν ανακύπτει περίπτωση διορισμού προσωρινής διοικήσεως, εκτός αν κατά τη διάταξη του άρθρου 102 ΑΚ, χώρησε αναστολή εκτελέσεως της εν λόγω απόφασης της ΓΣ μέχρι την τελεσιδικία της αποφάσεως επί της ακυρωτικής αγωγής.

υποβάλλεται από οποιοδήποτε πρόσωπο έχει έννομο συμφέρον, προς το αρμόδιο δικαστήριο το οποίο είναι πλέον το Μονομελές Πρωτοδικείο¹¹³.

β. Η Γενική Συνέλευση

Στη ΓΣ της συνδικαλιστικής οργάνωσης, αποδίδονται σύμφωνα με το νόμο, τον ΑΚ και το ν.1264/1984, οι κάτωθι αρμοδιότητες, α) η αποβολή μέλους για σπουδαίο λόγο¹¹⁴, β) η έγκριση ισολογισμού, απολογισμού και προϋπολογισμού, ο έλεγχος των οργάνων του ΔΣ και η παύση των μελών του¹¹⁵, γ) η εκλογή του ΔΣ, της ελεγκτικής και της εφορευτικής επιτροπής και των αντιπροσώπων για τη στελέχωση των συνδικαλιστικών οργανώσεων, δ) η επιλογή αντιπροσώπων σε ανώτερη συνδικαλιστική οργάνωση¹¹⁶, ε) η κήρυξη απεργίας από τις πρωτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις, με ορισμένες αποκλείσεις¹¹⁷, στ) η τροποποίηση του καταστατικού και η διάλυση της συνδικαλιστικής οργάνωσης¹¹⁸, ζ) η μεταβολή του σκοπού της,¹¹⁹ αλλά και κάθε θέμα που της έχει ανατεθεί από το καταστατικό και δεν ανήκει αποκλειστικά, σε άλλο όργανο της¹²⁰, οι δε αποφάσεις της¹²¹, επί των ως άνω θεμάτων, παράγουν άμεσα έννομα αποτελέσματα στο πεδίο του ουσιαστικού δικαίου, από την λήψη τους και ανεξάρτητα από την καταχώρηση τους ή μη στα βιβλία του σωματείου¹²². Έτσι, ελαττώματα που εμφιλοχώρησαν στην απόφαση της ΓΣ, αποκτούν ιδιαίζουσα σημασία για την εσωτερική λειτουργία της συνδικαλιστικής οργάνωσης¹²³.

γ. Η Ελεγκτική Επιτροπή και οι αντιπρόσωποι σε υπερκείμενες οργανώσεις

Η Ελεγκτική Επιτροπή είναι επιφορτισμένη, με την παρακολούθηση και τον έλεγχο του ΔΣ ως προς την οικονομική διαχείριση, η σύσταση της είναι υποχρεωτική και ο αριθμός των μελών και ο τρόπος λειτουργίας της, ορίζονται από το καταστατικό της οργάνωσης, ενώ η θητεία της διαρκεί όσο και η θητεία του ΔΣ. Η οργάνωση

113. Αντίθετα, Δ. Ζερδελής, Συλλογικό Εργατικό Δίκαιο, 2017, σελ.61.

114. Βλ. αρ.88 παρ.2 ΑΚ.

115. Βλ. αρ.94 ΑΚ.

116. Βλ. αρ.10 παρ.2 ν.1264/1982.

117. Βλ. αρ.20 ν.1264/1982.

118. Βλ. αρ.99 ΑΚ.

119. Βλ. αρ.100 ΑΚ.

120. Βλ. Κρητικός, οπ. και αρ.11 ν.1264/1982, σύμφωνα με το οποίο δεν μπορεί να ανατεθεί το έργο της εφορευτικής επιτροπής λ.χ. στη ΓΣ.

121. Βλ. Κρητικός, οπ.2009, 10 επ', Κουκιάδης οπ.1997, 242 επ. Μάρκου, Αρμ.2000,1173 επ. για τις διάφορες απόψεις ως προς τη νομική φύση των αποφάσεων.

122. Βλ.Κουκιάδης οπ. 238.

123. Βλ. περιπτωσιολογία κατωτέρω σελ.56.

εκπροσωπείται δε μέσω αντιπροσώπων, οι οποίοι εκλεγόμενοι στο πλαίσιο της λειτουργίας της υποκείμενης οργάνωσης, εκλέγουν στη συνέχεια τα όργανα της διοίκησης της υπερκείμενης οργάνωσης.¹²⁴, ενώ οι ίδιοι οι αντιπρόσωποι αποτελούν μέλη της ΓΣ της υπερκείμενης οργάνωσης.

3. Δικονομικές ρυθμίσεις

Η συνδικαλιστική οργάνωση, αποκτά νομική προσωπικότητα ως πρωτοβάθμιο συνδικαλιστικό σωματείο αν, ύστερα από σχετική διάταξη του Ειρηνοδίκη της έδρας του, που εκδίδεται κατά τη διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας, εγγραφεί σε ειδικό δημόσιο βιβλίο συνδικαλιστικών οργανώσεων, το οποίο τηρείται στο αρχείο του οικείου πρωτοδικείου¹²⁵. Απαιτείται για να εγγραφεί η σύσταση της οργάνωσης, να βεβαιωθεί δικαστικώς η συνδρομή των προϋποθέσεων που τάσσει ο νόμος, σύμφωνα δηλαδή με τις διατάξεις του ΑΚ, όπως ισχύουν για τα κοινά σωματεία¹²⁶, καθώς και τις ειδικές διατάξεις του ν.1264/1982, στις οποίες και θα αναφερθούμε εν προκειμένω, ήτοι: α) να έχει καταρτιστεί, και υπογραφεί, από τους κατονομαζόμενους εργαζόμενους – ιδρυτές έγγραφη δικαιοπραξία για τη σύσταση ένωσης προσώπων, που καλείται και ιδρυτική - συστατική πράξη¹²⁷ και περιλαμβάνει τις δηλώσεις βουλήσεως των εργαζόμενων για την ίδρυση της, την σύνταξη του καταστατικού της, καθώς, και τον αριθμό και τα ονόματα της προσωρινής διοίκησής του. Συνηθίζεται μάλιστα, το υπό έγκριση καταστατικό να είναι ενσωματωμένο στην ιδρυτική του συνδικαλιστικού σωματείου πράξη, β) να έχει συγκροτηθεί από 20 εργαζόμενους ως συντακτικά μέλη, γ) ο σκοπός να μην είναι κερδοσκοπικός¹²⁸, δ) θα πρέπει η οργάνωση να έχει ήδη συγκροτημένη διοίκηση και για τον λόγο αυτό, στη σχετική αίτηση προς το Ειρηνοδικείο, επισυνάπτεται και κατάλογος μελών της διοίκησης, για τα οποία έχει προηγηθεί μυστική ψηφοφορία ανάδειξής τους, χωρίς την παρουσία δικαστικού

124. Βλ. αρ.10 ν1264/1982.

125. Κατά τα αρ.78, 83 ΑΚ (τα οποία τροποποιήθηκαν με το αρ.1 παρ.3 και αρ.1 παρ.5, αντίστοιχα, του ν. 4055/2012 και 1 επ. 1264/1982, η οργάνωση αποτελεί, μη κερδοσκοπική ένωση είκοσι, τουλάχιστον, εργαζομένων, που εργάζονται στον ίδιο εργοδότη και έχουν συμπληρώσει δίμηνη, νόμιμη απασχόληση στην επιχείρηση ή εκμετάλλευση. Βλ.Δ.Ν.Λαδάς, Εργατικές Διαφορές, Δικονομικά Ζητήματα, Νομική Βιβλιοθήκη,2019, σελ.340.

126.Βλ. ανωτέρ.σελ.19 επ.

127. Κατά τον Κουκιάδη η ιδρυτική πράξη αποτελεί κατηγορία σύμβασης οργανωτικού χαρακτήρα, που στηρίζεται στις διατάξεις των αρ.78 επ. ΑΚ.

128. Βλ. αρ.4 παρ.3 ν.1264/1982.

αντιπροσώπου¹²⁹. Τέλος το υποβαλλόμενο καταστατικό¹³⁰, πρέπει να περιέχει επί ποινή ακυρότητας, τα αναφερόμενα στο αρ.80 ΑΚ¹³¹. Μετά και τον έλεγχο νομιμότητας από το Δικαστήριο, δεσμεύεται το τελευταίο να κάνει δεκτή την αίτηση, διατάσσοντας την δημοσίευση της περίληψης του καταστατικού στον τύπο που εδρεύει η οργάνωση, στο δελτίο δικαστικών δημοσιεύσεων του ταμείου Νομικών, κατά το αρ.11 παρ. 2 του Ν.Δ. 4114/1960 «Κώδικας περί Ταμείου Νομικών» και, επίσης, την καταχώρηση της οργανώσεως στο ειδικό βιβλίο συνδικαλιστικών οργανώσεων που τηρείται στο οικείο Πρωτοδικείο¹³². Η καταχώρηση δε στο δημόσιο βιβλίο αποτελεί το τελικό στάδιο της σύστασης και αφ' ής συντελεστεί η συνδικαλιστική οργάνωση διέπεται από τεκμήριο νομιμότητας, που οπλίζει με τυπική εγκυρότητα την – εσωτερική και εξωτερική - λειτουργία της¹³³.

α. Καθ' ύλην και κατά τόπο αρμοδιότητα- Αίτηση εγγραφής

Όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω¹³⁴, σύμφωνα με το άρθρο 787 ΚΠολΔ για την αναγνώριση σωματείου «*όταν ζητείται κατά το νόμο να διαταχθεί η εγγραφή σωματείου στο βιβλίο που τηρείται για το σκοπό αυτό...αρμόδιος είναι ο Ειρηνοδίκης της περιφέρειας που έχει την έδρα το σωματείο*». Η ως άνω διάταξη εφαρμόζεται και στην αναγνώριση συνδικαλιστικών οργανώσεων και απονέμει υλική αρμοδιότητα, να δικάσει την αίτηση για εγγραφή στο ειδικό βιβλίο της σύστασης του τελευταίου Ειρηνοδίκη, στην περιφέρεια του οποίου έχει την έδρα του η οργάνωση. Η ως άνω αρμοδιότητα, συνιστά διαδικαστική προϋπόθεση της αίτησης και η τήρηση της ερευνάται αυτεπαγγέλτως από το Δικαστήριο¹³⁵ και δεδομένου ότι ελλείπει το στοιχείο

129. Βλ. αρ.79 ΑΚ.

130. Το οποίο έχει αμιγώς δικαιοπρακτική φύση, παρά τις αντίθετες φωνές περί κανονιστικού του χαρακτήρα από την θεωρία (Σημαντήρας, Γεν. Αρχ., 1980, αρ. 494,) και την νομολογία (ΑΠ 1638/1991 ΕΕργΔ 53.391, ΕφΑθ 7754/2006 ΕΕργΔ 2007.734).

131. Βλ. ανωτ.σελ.19επ.

132. Η καταχώρηση αυτή αποτελεί το τελικό στάδιο της σύστασης της συνδικαλιστικής οργάνωσης, που επιτάσσεται από την αρχή δημοσιότητας, ως συστατικό στοιχείο του εκάστοτε συνδικαλιστικού σωματείου. Η εγγραφή γίνεται αμέσως μετά την έκδοση της διαταγής. Επί παραλείψεως της η συνδικαλιστική οργάνωση δεν είναι υποστατή, βλ. ΑΠ 152/1984 ΔΕΝ 41.213..

133. Τα ίδια ισχύουν και για τις δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις, υπό την αυτονόητη προϋπόθεση ότι για την σύστασή τους συμπράττουν δύο, κατ' ελάχιστο, πρωτοβάθμιες ή δευτεροβάθμιες, αντίστοιχα, συνδικαλιστικές οργανώσεις, των οποίων η απόφαση για την ίδρυση υπερκειμένης οργάνωσης, έχει ληφθεί κατόπιν νομίμου αποφάσεως της γ.σ. τους, η οποία και συνυποβάλλεται στο δικαστήριο.

134. Βλ. ανωτ. σελ.18.

135. Αφορά σε δημοσίου δικαίου διατάξεις του ΚΠολΔ.

της αντιδικίας, η εσφαλμένη κατάθεση της αίτησης οδηγεί σε απόρριψη της και όχι σε παραπομπή.

Η αίτηση, για την αναγνώριση της συνδικαλιστικής οργάνωσης κατατίθεται στη γραμματεία του αρμόδιου Ειρηνοδικείου, με τη μορφή δικογράφου και φέρει τα απαραίτητα στοιχεία του αρ.118 ΚΠοΔ¹³⁶, ενώ μαζί με την αίτηση συνοποβάλλονται τα απαραίτητα στοιχεία, ήτοι το πρακτικό ίδρυσης και εκλογής προσωρινής διοίκησης, με υπογραφές από τα ιδρυτικά του μέλη, το με συγκεκριμένη ημερομηνία καταστατικό, ομοίως υπογεγραμμένο από τον Πρόεδρο και τον Γραμματέα της προσωρινής διοίκησης, τον πίνακα των ιδρυτικών μελών και των μελών της προσωρινής διοίκησης, την έγγραφη δικαστική πληρεξουσιότητα¹³⁷ από τον πληρεξούσιο δικηγόρο για την κατάθεση της αίτησης, καθώς και το γραμμάτιο προείσπραξης δικηγορικής αμοιβής.

Σε περίπτωση, κατά την οποία ανακύψουν ζητήματα, μετά την κατάθεση της αίτησης πχ. στην επείγουσα περίπτωση κατά την οποία απαιτείται πριν την εκδίκαση της αίτησης να υπογραφεί ΣΣΕ ή να γίνουν πράξεις διαχείρισης¹³⁸, μπορεί να ζητηθεί η χορήγηση προσωρινής διαταγής, με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων. Η αίτηση προσωρινής διαταγής μπορεί να υποβληθεί με το δικόγραφο της αίτησης αναγνώρισης, ή και αυτοτελώς¹³⁹, σε κάθε περίπτωση όμως εγγράφως και να περιλαμβάνει όλα τα απαραίτητα στοιχεία που δικαιολογούν την επείγουσα περίπτωση. Σε περίπτωση δε αποδοχής της αίτησης, η προσωρινή διαταγή περιορίζεται σε όσες περιπτώσεις χρήζουν ρυθμίσεως και όχι στο σύνολο της λειτουργίας του συνδικαλιστικού σωματείου. Σε περίπτωση, που δεν επακολουθήσει νόμιμη σύσταση της συνδικαλιστικής οργάνωσης, οι πράξεις διαχείρισης που έλαβαν χώρα δυνάμει προσωρινής διαταγής χάνουν τη νομιμότητά τους¹⁴⁰.

β. Ενεργητική νομιμοποίηση

136. Αναφέρει ότι πρόκειται για αίτηση, το όνομα, επώνυμο, πατρώνυμο των αιτούντων – ιδρυτών, την κατοικία τους και το ΑΦΜ, το αντικείμενο του δικογράφου, κατά τρόπο σαφή, ορισμένο και ευσύνοπτο, την υπογραφή του πληρεξουσίου Δικηγόρου τους και πρέπει να λαμβάνει χώρα εντός ευλόγου προθεσμίας από την κατάρτιση της συστατικής πράξης.

137. Το δικαστικό πληρεξούσιο, κατ' απόκλιση από την γενική διάταξη του αρ.96 ΚποΔ, δίδεται, κατά το αρ.743 ΚΠοΔ, αποκλειστικά με ιδιωτικό έγγραφο, νομίμως επικυρωμένο από την Αρχή ή Δικηγόρο

138. Να υπογραφεί το μισθωτήριο συμβόλαιο για την έδρα του συνδικαλιστικού σωματείου.

139. Βλ Αρβανιτάκης σε Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα, ΕρμΚΠοΔ II, άρθρο 781, αρ. 5, σ. 1541.

140. Τα αποτελέσματα της προσωρινής διαταγής, ανατρέπονται ex nunc, βλ. Κράνης σε Κεραμέα/Κονδύλη/Νίκα, ΕρμΚΠοΔ II, αρ.691,σελ.1349.

Για την παραδεκτή υποβολή της αίτησης σύστασης της συνδικαλιστικής οργάνωσης, νομιμοποιούνται: α) όλοι οι ιδρυτές από κοινού, οι οποίοι συνδέονται με το δεσμό της απλής ομοδικίας, λόγω της κοινής ιστορικής βάσης της αίτησης τους, που συνίσταται στην επίκληση του γεγονότος ότι έχει καταρτιστεί μεταξύ τους η απαιτούμενη συστατική πράξη¹⁴¹, β) ένας ή περισσότεροι από τους ιδρυτές. Στην περίπτωση αυτή, ο αιτών –ιδρυτής φέρει το βάρος επικλήσεως, προσαγωγής και αποδείξεως του πραγματικού γεγονότος υπογραφής της συστατικής πράξης από τους αδρανούντες ιδρυτές και γ) η ίδια η ένωση των ιδρυτών, όπως νόμιμα εκπροσωπείται από την εκλεγμένη προσωρινή διοίκηση της οργάνωσης¹⁴².

γ. Αντικείμενο της αίτησης

Κατά τη διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας, το αντικείμενο της αίτησης για την αναγνώριση της συνδικαλιστικής οργάνωσης, εντοπίζεται στη «δημοσίου δικαίου αξίωση του αιτούντος κατά της πολιτείας να προβεί στην επιδιωκόμενη διάπλαση»¹⁴³.

Η ιστορική βάση της αίτησης, πρέπει να περιλαμβάνει το σύμπλεγμα των πραγματικών περιστατικών, τα οποία δικαιολογούν, ως έννομη συνέπεια, την εφαρμογή των κανόνων δικαίου και συγκεκριμένα την εγγραφή της στο ειδικό βιβλίο, κατ' αρ.83 ΑΚ. Ειδικότερα, οι ως άνω νομιμοποιούμενοι απαιτείται να επικαλεσθούν: α) ότι έχει καταρτιστεί, ήδη η συστατική πράξη, β) ότι η πράξη αυτή έχει υπογραφεί, νομίμως από 20 εργαζόμενους, οι οποίοι απασχολούνται στον ίδιο εργοδότη, στο ίδιο επάγγελμα ή στον ίδιο κλάδο της οικονομίας, γ) ότι με την συστατική πράξη οργανώθηκαν σε ένωση, με σκοπό την διαφύλαξη των συμφερόντων τους, δ) ότι η οργάνωση τους ανταποκρίνεται στις διατάξεις του ΑΚ και του ν.1264/1982 και έχουν καταρτίσει το καταστατικό με τα απαραίτητα από το νόμο οριζόμενα σε αυτό, και ε) ότι η ένωση τους έχει ήδη, συγκροτημένη διοίκηση, η οποία και αναφέρεται.

Κύριο αντικείμενο της αίτησης αναγνώρισης του συνδικαλιστικού σωματείου, αποτελεί το ουσιαστικό αίτημα να διαταχθεί, η εγγραφή της οργάνωσης στα ειδικά βιβλία που τηρούνται στο Πρωτοδικείο της έδρας της, προκειμένου να αποκτήσει νομική προσωπικότητα.¹⁴⁴ Το ως άνω αίτημα είναι αμιγώς διαπλαστικό και η

141. Βλ. αρ.74 ΚΠολΔ και Γαζής, ΓενΑ παρ.46, σελ.85.

142. Βλ. αρ.62 παρ.β' ΚΠολΔ, το οποίο απονέμει εξουσία διαδίκου στις ενώσεις προσώπων που δεν έχουν νομική προσωπικότητα.

143. Βλ. Αρβανιτάκης σε Κεραμέα/Κονδύλι/Νίκα, ΕρμΚΠολΔ II, 2000, Εισαγ.739-866, αρ.11, σ.1459.

144. Βλ. αρ.83 ΑΚ και 2 ν.1264/1982 και Γαζής, ΓενΑ παρ.46, σελ.85.

δημιουργία της νέας νομικής κατάστασης, επέρχεται με την εγγραφή της συνδικαλιστικής οργάνωσης, σε λογική ακολουθία ότι έγινε νόμιμη σύσταση της και το καταστατικό της συγκεντρώνει τις ελάχιστες νόμιμες προϋποθέσεις¹⁴⁵.

Στη συνέχεια, με την κατάθεση της αίτησης αναγνώρισης του συνδικαλιστικού σωματείου στην Γραμματεία του αρμόδιου Δικαστηρίου, εκλύεται εκκρεμοδικία, καθόσον αφορά στο αντικείμενο της από τα μετέχοντα πρόσωπα¹⁴⁶. Συνεπώς, εμποδίζεται η επανακατάθεση της αίτησης από τους ίδιους αιτούντες, εφόσον, εκκρεμεί η διάταξη αναγνώρισεως, ενώ μετά την έκδοσή της, πιθανή επανυποβολή της, οδηγεί στην απόρριψη ελλείψει εννόμου συμφέροντος.¹⁴⁷ Δεν εμποδίζεται όμως η υποβολή νέας αίτησης ίδρυσης της ίδιας οργάνωσης, από μη συμπράττοντες ιδρυτές και στην περίπτωση αυτή, η έκδοση διάταξης επί της μεταγενέστερης αιτήσεως, θα πρέπει να ανασταλεί κατ' αρθ.249, 741 ΚΠολΔ, αν δεν επανέλθουν με κλήση τους οι αιτούντες, μετά την εγγραφή της οργάνωσης στα βιβλία του Πρωτοδικείου, η αίτηση τους θα απορριφθεί ομοίως, ελλείψει εννόμου συμφέροντος.

Τέλος, εφόσον πληρούνται οι ως άνω προϋποθέσεις, ο Ειρηνοδίκης, υποχρεούται να απαντήσει στο αίτημα παροχής δικαστικής προστασίας, με τη μορφή της επιδιωκόμενης διάπλασης, όπως αυτό οριοθετήθηκε με το αντικείμενο της αίτησης¹⁴⁸. Στα πλαίσια των καθοδηγητικών εξουσιών του, κατ' αρ.236, 741 ΚΠολΔ, ο Ειρηνοδίκης¹⁴⁹, υποχρεούται να συμβάλει στην εξειδίκευση ή και συμπλήρωση των πραγματικών περιστατικών, στην αποσαφήνιση τους¹⁵⁰ ή στην άρση αντιφάσεων και ιδίως δύναται, να καλέσει τους αιτούντες, να προσκομίσουν την ιδρυτική πράξη, το καταστατικό, τον πίνακα ιδρυτικών μελών ή της προσωρινής διοίκησης, να συμπληρώσουν – διορθώσουν διατάξεις του καταστατικού που δεν είναι σύμφωνες με τον ΑΚ και το ν.1264/1982 κ.α.¹⁵¹.

145. Αντίθετα, η δημοσίευση της περίληψης του καταστατικού στον τύπο που εδρεύει η οργάνωση και στο δελτίο δικαστικών δημοσιεύσεων του ταμείου Νομικών, κατά το αρ.11 παρ. 2 του Ν.Δ. 4114/1960 «Κώδικας περί Ταμείου Νομικών», δεν αποτελούν στοιχεία του αιτήματος, η δε παράλειψή τους, ή και εσφαλμένη αναφορά τους στο δικόγραφο, ουδεμία συνέπεια επισύει.

146. Βλ. ΕφΑθ 5399/1990 ΑρχΝ 1992.121. Αρνητική διαδικαστική προϋπόθεση νέας αιτήσεως.

147. Βλ. Μητσόπουλος, Συλλογικών Επαγγελματικών Συμφέρον, Μελέται Γενικής Θεωρίας του Δικαίου και Αστικού Δικονομικού Δικαίου, 1983, 597-660.

148. Βλ. Κονδύλης, ό.π., σελ.189.

149. Βλ. Μητσόπουλος, παρατηρήσεις στην ΕφΠειρ 1439/1990, Δ. 1991.253

150. Εφόσον εκτέθηκαν ατελώς, προς ίαση της πραγματικής αοριστίας.

151. Να συμπληρώσουν ελλείπουσες υπογραφές στην ιδρυτική πράξη ή στο καταστατικό, να προσκομίσουν ΑΔΤ, πιστοποιητικά γεννήσεως, εφόσον πρόκειται για ανήλικους εργαζόμενους, άδεια διαμονής, εφόσον πρόκειται για αλλοδαπούς εργαζόμενους, άδειες ασκήσεως επαγγέλματος.

δ. Διάταξη Αναγνώρισης

Ο Ειρηνοδίκης, εφόσον αποκτήσει πλήρη δικανική πεποίθηση για την αλήθεια των ιστορούμενων πραγματικών περιστατικών, εκδίδει τη διάταξη αναγνώρισης¹⁵² και διατάσσει την εγγραφή στα ειδικά βιβλία συνδικαλιστικών οργανώσεων και τη δημοσίευση περίληψης του καταστατικού της στον τύπο και στο Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων του ΤΝ¹⁵³.

ε. Ένδικα Μέσα – Τριτανακοπή

Μετά την τροποποίηση που επέφερε ο ν.4055/2012 στο δίκαιο εν γένει της ίδρυσης σωματείων, η τριτανακοπή του αρ.773 ΚΠολΔ, αποτελεί το μοναδικό ένδικο βοήθημα¹⁵⁴, ανατροπής, *ex tunc*¹⁵⁵, της κατάστασης που διαπλάστηκε με τη διάταξη αναγνώρισης τους, κατά το αρ.82 ΑΚ. Απαιτείται δε η ύπαρξη έννομου συμφέροντος για την νομιμοποίηση άσκησης της ως άνω τριτανακοπής, κατά το άρθρ.787 παρ.2 ΚΠολΔ¹⁵⁶. Ειδικότερα, ως προς την συνδικαλιστική οργάνωση, η τριτανακοπή ασκείται, αποκλειστικά στο Μονομελές Πρωτοδικείο¹⁵⁷ της έδρας της, το οποίο δικάζει με τη διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας, κάθε εναντίωση τρίτου, ο οποίος ισχυρίζεται ότι βλάπτεται από την ίδρυση της και μπορεί να είναι αντίπαλο συνδικαλιστικό σωματείο ή και ο εργοδότης της.¹⁵⁸ Λαμβάνει τη μορφή δικογράφου, με τα απαραίτητα, κατ' αρ.118 ΚΠολΔ στοιχεία και υπογράφεται από πληρεξούσιο δικηγόρο και μετά την κατάθεση της στη Γραμματεία του Δικαστηρίου, συντάσσεται σχετική πράξη και κοινοποίηση της στον καθ' ου, όπως νόμιμα εκπροσωπείται, με δικαστικό επιμελητή, εκ της οποίας άρχονται οι δικονομικές συνέπειες, ήτοι εκλύεται εκκρεμοδικία μεταξύ των διαδίκων. Συγκεκριμένα, εκκρεμοδικία υπάρχει ως προς το κύριο αντικείμενο της τριτανακοπής, που συνίσταται αφενός, στην ακύρωση¹⁵⁹ της τριτανακοπτόμενης διάταξης ιδρύσεως του καθ' ου και αφετέρου στη διαμόρφωση της νομικής κατάστασης κατά τρόπο ώστε να μην βλάπτονται τα συμφέροντα του τριτανακόπτοντα. Δεν απαιτείται η επίκληση από τον τελευταίο δόλου ή συμπαιγνίας

152. Βλ. ΕισΕκθ 4055/2012.

153. Βλ.αρ.2 ν.1264/1982.

154. Γιατί στρέφεται κατά δικαστικής πράξης.

155. Βλ. Κονδύλης, Το δεδικασμένο κατά τον ΚΠολΔ 1983, σελ.49.

156. Ειδική διαδικαστική προϋπόθεση του παραδεκτού της.

157. Κατά το αρ.740 ΚΠολΔ, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 8 παρ. 4198/2013, αντικαταστάθηκε εκ νέου από το άρθρο 1, άρθρο έκτο παρ. 2 ν. 4335/2015.

158. Κουκιάδης, Εργατικό Δίκαιο – Συλλογικές Εργασιακές σχέσεις, Εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα – Θεσσαλονίκη, 1997, σ. 140.

159. ΕφΑθ 290/1970 Αρμ.

των αιτούντων – ιδρυτών¹⁶⁰, ενώ οι λόγοι της αφορούν, αποκλειστικά, στην ορθότητα, τυπική ή ουσιαστική, της διάταξης – ίδρυσης του καθ' ου συνδικαλιστικού σωματείου. Στους τυπικούς λόγους κατατάσσονται όλα τα διαδικαστικά σφάλματα που τυχόν παρείσφρησαν στη διάταξη, στους δε ουσιαστικούς ότι αν είχε τη δυνατότητα ακρόασης ο ίδιος δεν θα είχε εκδοθεί η διάταξη. Στην εκδίκαση της τριτανακοπής, υπάρχει η δυνατότητα ανάκλησης της σχετικής απόφασης, αν προκύψουν νέα περιστατικά ή μεταβληθούν οι συνθήκες έκδοσης της, κατ' αρθ.758 ΚΠολΔ και η απόφαση υπόκειται στα έκτακτα και τακτικά ένδικα μέσα των αρ.760 επ. ΚΠολΔ. Επομένως, επί τελεσιδίκου παραδοχής της τριτανακοπής, ακυρώνεται για το μέλλον η διάταξη ιδρύσεως¹⁶¹, ενώ επί απορρίψεως, παράγεται δυσμενές δεδικασμένο, ότι ο ανακόπτων δεν είχε δικαίωμα διαπλάσεως της κατάστασης που επήλθε με τη διάταξη της ιδρύσεως του σωματείου.¹⁶²

4. Άκυρες αποφάσεις ΓΣ και ΔΣ

Το άρθρο 101 εδ.α' του ΑΚ, το οποίο αναφέρεται εν γένει στα σωματεία ορίζει τα εξής: *«Η απόφαση της συνέλευσης είναι άκυρη, αν αντιβαίνει στο νόμο ή στο καταστατικό. Την ακυρότητα κηρύσσει το δικαστήριο ύστερα από αγωγή μέλους που δεν συνήνεσε ή οποιουδήποτε άλλου έχει έννομο συμφέρον. Η αγωγή αποκλείεται μετά πάροδο έξι μηνών από την απόφαση της συνελεύσεως. Η απόφαση που κηρύσσει την ακυρότητα ισχύει έναντι όλων»*. Ο χαρακτήρας της διάταξης, που φέρεται να παραβιάστηκε κατά τη λήψη της απόφασης της συνέλευσης, είναι αδιάφορος, υπό την έννοια ότι δεν ενδιαφέρει αν είναι ενδοτικού ή αναγκαστικού δικαίου, η δε ακυρότητα επέρχεται υπό την αυτονόητη προϋπόθεση της ύπαρξης αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της προσβολής του νόμου ή του καταστατικού και της απόφασης που φέρεται ότι λήφθηκε κατά παράβαση τούτων.¹⁶³

Ειδικότερα, η απόφαση της ΓΣ του Σωματείου, καθώς και οι αποφάσεις των άλλων οργάνων τούτου, όπως οι αποφάσεις του ΔΣ, καθώς και της Εφορευτικής Επιτροπής, που ομοίως υπόκεινται στη ρύθμιση της διάταξης του άρθρου 101 ΑΚ,

160. Βλ. Κουκιάδης, ό.π.

161. Χωρίς, όμως, να ανατρέπονται τα αποτελέσματα που, ήδη, έχουν επέλθει, Βλ. Εφαθ 1686/1988 ΝοΒ 1989.101. Για τον λόγο αυτό δε διαγράφεται η εγγραφή της οργάνωσης από τα βιβλία των συνδικαλιστικών σωματείων, αλλά, σημειώνεται η ακύρωση αναγνώρισής της στο περιθώριό τους.

162 Βλ. Κονδύλης, ό.π.

¹⁶³ Βλ. ΑΠ 1116/1997 ΕΕΝ 1999, 133 ΕφΘρ 241/2004 ΕλλΔνη 2005, 927, Γεωργιάδης, ΣΕΑΚ Ι, άρθρο 101, αριθ. 14, σελ. 230.

εφόσον αντιβαίνουν στο νόμο ή στο καταστατικό είναι άκυρες, η ακυρότητα όμως αυτή, ένεκα γενικότερων λόγων δημοσίας τάξεως και ασφάλειας των συναλλαγών, απαιτείται απαραιτήτως να κηρυχθεί από το Δικαστήριο, ύστερα από διαπλαστική αγωγή, καθόσον με αυτή επιδιώκεται η ανατροπή της δημιουργηθείσας με την ελλαττωματική απόφαση κατάστασης και η θεμελίωση νέας, με απόφαση δικαστική, με την οποία εξαφανίζεται (ακυρώνεται) αναδρομικά η απόφαση της ΓΣ ή του ΔΣ ή της ΕΕ.

Η ακυρότητα δηλαδή των ως άνω αποφάσεων, δεν επέρχεται αυτοδικαίως, αλλά πρέπει να κηρυχθεί, όπερ και σημαίνει, ότι μέχρι την έκδοση της δικαστικής απόφασης, η απόφαση της Συνελεύσεως, παράγει όλα τα έννομα αποτελέσματα της, αποκλείεται η κατ' ένσταση ή παρεμπίπτουσα έρευνα από το Δικαστήριο της ακυρότητας της¹⁶⁴ και αν τυχόν δεν προσβληθεί μέσα στην προθεσμία των έξι μηνών, τότε η ακυρότητα θεραπεύεται. Επομένως, η απόφαση της Γενικής Συνελεύσεως που αντίκειται στο νόμο ή το καταστατικό είναι κατά κυριολεξία ακυρώσιμη και όχι άκυρη.¹⁶⁵

Οι άκυρες ή ακυρώσιμες κατά τους ορισμούς του 101 ΑΚ αποφάσεις ΓΣ παράγουν κανονικά τα αποτελέσματά τους μέχρι να ακυρωθούν τελεσίδικα με διαπλαστική δικαστική απόφαση, μετά από σχετική αίτηση όποιου έχει έννομο συμφέρον, χωρίς η ακυρότητα αυτή να μπορεί να προβληθεί στο ενδιάμεσο με ένσταση ή να εξεταστεί παρεμπιπτόντως στο πλαίσιο άλλης δίκης, εκτός εάν τα μέλη κληθούν σε ΓΣ χωρίς την τήρηση των νόμιμων διατυπώσεων και από αναρμόδια πρόσωπα ή όργανα ή εάν η συνέλευση δεν συγκροτήθηκε από πρόσωπα που είχαν δικαίωμα να συμμετάσχουν σε αυτή, όποτε λογίζεται ως νομικά ανύπαρκτη (ανυπόστατη).

Η επίκληση του 101 ΑΚ προϋποθέτει απόφαση ΓΣ που συγκλήθηκε μεν με νόμιμο τρόπο, είναι όμως αντίθετη σε διάταξη του νόμου ή του καταστατικού. Περαιτέρω, η διοίκηση σωματείου που συγκαλεί ΓΣ πρέπει να είναι ενεργός, κρίσιμο χρονικό σημείο για την παραπάνω κρίση είναι η ημεροχρονολογία που αποφασίζει το αρμόδιο όργανο τη σύγκληση της ΓΣ, είναι δε αδιάφορο, αν στο επόμενο διάστημα εξέλιπε η διοίκηση λόγω λχ λήξης της θητείας της. Τότε μόνο μπορεί να δημιουργηθεί

¹⁶⁴ Βλ.Γ. Λεβέντης, Συλλογικό Εργατικό Δίκαιο, ΔΕΝ 2^η έκδοση, 2007, σελ. 203.

¹⁶⁵ Βλ. ΑΠ 408/2004 ΝοΒ 2005,671, ΑΠ 663/1992 ΕλλΔνη 1994,92,ΕφΑθ 3691/2005 ΕπισκΕΔ 2005,1082, ΕφΛαρ 148/2006 ΤΝΠ ΔΣΑ, Βαθρακοκοΐλη, ΕρνομΑΚ 101, αρ. 15 σελ. 484, Δ. Σεραφεΐμ, Συνδικαλιστικό και Σωματειακό Δίκαιο, έκδ. 8η, σελ. 95.

πρόβλημα από την έκλειψη της διοίκησης, όταν κατά το καταστατικό του σωματείου ο πρόεδρος του ΔΣ διευθύνει και τις εργασίες της συνέλευσης του νομικού προσώπου, ωστόσο ακόμα και τότε, η απόφαση θεωρείται ακυρώσιμη και όχι απολύτως άκυρη ή ανυπόστατη. Ο τύπος της πρόσκλησης των μελών του σωματείου προκειμένου να συμμετάσχουν στη ΓΣ που έχει συγκληθεί, προβλέπεται από το καταστατικό του νομικού προσώπου, εν τούτοις, η παράλειψη του αρμόδιου οργάνου να επιλέξει τον καταστατικό τύπο και η αντ' αυτού επιλογή εκείνου που έχει επικρατήσει παγίως στην πρακτική του συγκεκριμένου σωματείου, δεν δημιουργεί αυτοδίκαιη ακυρότητα, υπό την προϋπόθεση ότι εγγυάται τουλάχιστον εξίσου την πληροφόρηση των μελών, ακόμα και αν τυπικώς παραβιάζεται το καταστατικό.

Σε περίπτωση άκυρης απόφασης ΓΣ σωματείου π.χ. ακύρωση απόφασης ΓΣ περί διενέργειας αρχαιρεσιών για εκλογή ΔΣ, πριν από την τελεσίδικη ακύρωση της άνω αποφάσεως της ΓΣ δεν ανακύπτει περίπτωση διορισμού προσωρινής διοικήσεως, εκτός αν κατά τη διάταξη του άρθρου 102 ΑΚ, χώρησε αναστολή εκτελέσεως της εν λόγω απόφασης της ΓΣ μέχρι την τελεσιδικία της αποφάσεως επί της ακυρωτικής αγωγής¹⁶⁶.

Τέλος, προκειμένου για επαγγελματικό σωματείο, το οποίο υπάγεται στο ρυθμιστικό πεδίο του ν.1712/1987, όπως ισχύει τροποποιημένος από τους νόμους 1746/1988 και 2082/1992, κατά τη ρητή πρόβλεψη της διάταξης του άρθρου 5 παρ.7 του ανωτέρω νόμου, η αγωγή για την ακύρωση αποφάσεων της ΓΣ οι οποίες αντιβαίνουν στο νόμο ή το καταστατικό του σωματείου ασκείται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία 30 ημερών από τη λήψη της απόφασης ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου της περιφέρειας όπου εδρεύει η επαγγελματική οργάνωση. Από τα παραπάνω συνάγεται ότι το δικαστήριο που επιλαμβάνεται της αίτησης για διορισμό προσωρινής διοίκησης σε σωματείο δεν έχει την εξουσία να εξετάσει παρεμπιπτόντως κατ' άρθρο 284 ΚΠολΔ το κύρος και τη νομιμότητα της απόφασης της ΓΣ του σωματείου σε κάθε περίπτωση διότι ο παρεμπιπτόντων έλεγχος καλύπτει μόνο τις περιπτώσεις απόλυτης ακυρότητας (παρανομίας περιεχομένου, αντίθεση στα χρηστά ήθη) και ανυπόστατου και δεν περιλαμβάνει τις λοιπές περιπτώσεις αντίθεσης στο νόμο και στο καταστατικό (ακυρωσία) ακόμα και όταν παραβιάζονται διατάξεις αναγκαστικού δικαίου καθότι μια τέτοια έρευνα προϋποθέτει την ύπαρξη ακυρωτικής

166. ΕφΑθ 7210/1998 ΕλλΔνη 1999,442, ΕφΠειρ 21/1996 ΕΕργΔ 56,1073, ΕφΠειρ 1121/1995 ΕλλΔνη 1997,1664, Κρητικό, Δίκαιο Συνδικαλιστικών και Εργοδοτικών Οργανώσεων (2007), σελ. 372-373.

αγωγής κατά τις διατάξεις του άρθρου 5 παρ.7 του ν. 1712/1987 σε συνδυασμό με τη διάταξη του άρθρου 101 ΑΚ, η οποία καλείται σε συμπληρωματική εφαρμογή κατά την παρ. 3 του άρθρου 1 του ανωτέρω νόμου.

Όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω στο Κεφάλαιο Β της παρούσας, οι άκυρες αποφάσεις του ΔΣ των σωματείων και συνδικαλιστικών οργανώσεων, ελέγχονται δικαστικά ομοίως, όπως και οι αποφάσεις της ΓΣ. Ειδικότερα, κρίθηκε άκυρη, κατ' αρ.101 ΑΚ και 8 παρ. 4του Ν. 1264/1982, η απόφαση ΔΣ σωματείου με την οποία ενεγράφησαν στα μητρώα αντιπροσώπων πρωτοβάθμιων συνδικαλιστικών οργανώσεων, τα οποία θα συμμετείχαν στις αρχαιρεσίες για την ανάδειξη των οργάνων του σωματείου και αντιπροσώπων στη ΓΣΕΕ, παρανόμως αντιπρόσωποι οργανώσεων¹⁶⁷.

167. Ο έλεγχος του κύρους των κάθε φύσεως εκλογών των οργάνων σωματείων απόκειται στη δικαιοδοτική κρίση των Δικαστηρίων και όχι των διοικητικών συμβουλίων των υπερκείμενων οργανώσεων, τα οποία δεσμεύονται από το εκλογικό αποτέλεσμα των αρχαιρεσιών της πρωτοβάθμιας οργάνωσης-μέλους της, που αφορά την εκλογή αντιπροσώπων τους για τα συνέδρια των τελευταίων (υπερκείμενων οργανώσεων). Άλλωστε, και οι άκυρες(ακυρώσιμες) ακόμη αποφάσεις της γενικής συνέλευσης των σωματείων παράγουν τα έννομα αποτελέσματά τους και είναι καθ' όλα δεσμευτικές μέχρι να ανατραπούν με τελεσίδικη δικαστική απόφαση, κατόπιν αγωγής οιοδήποτε έχοντος έννομο συμφέρον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

Η ΑΚΥΡΩΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 8 ΠΑΡ.4 ΤΟΥ Ν.1264/1982

1. Εισαγωγή

Στη ΓΣ των μελών της συνδικαλιστικής οργάνωσης απονέμεται σύμφωνα με το νόμο¹⁶⁸ τεκμήριο αρμοδιότητας της «για όλα τα θέματα που αφορούν στην οργάνωση, εκτός αν κατά το καταστατικό υπάγονται στην αρμοδιότητα άλλου οργάνου της». Το άρθρο 8 παρ.4 Ν.1264/1982, αναφέρεται σε αίτηση προκειμένου να αναγνωρισθεί η ακυρότητα της ελλαττωματικής απόφασης της ΓΣ της συνδικαλιστικής οργάνωσης. Πλην όμως, στο μέτρο που το ελάττωμα αυτό το οποίο καθιερώνεται με το άρθρο, έχει τη μορφή της ακυρωσίας, όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω και στην πραγματικότητα και ο νομοθέτης απαιτεί, προκειμένου να ανατραπεί η ελλαττωματική απόφαση της ΓΣ να ασκηθεί αγωγή¹⁶⁹.

Η αγωγή αυτή, παρόλο που ο νόμος κάνει λόγο για «αναγνώριση ακυρότητας», εντούτοις γίνεται δεκτό¹⁷⁰, ότι συνιστά άσκηση διαπλαστικού δικαιώματος και έχει διαπλαστικό χαρακτήρα (διαπλαστική αγωγή)¹⁷¹ και ο μοναδικός τρόπος να ανατραπεί η ακυρώσιμη κατ' άρθρα 101 ΑΚ και 8 παρ.4 του ν.1264/1982 απόφαση της ΓΣ της συνδικαλιστικής οργάνωσης και να παύσουν να επέρχονται τα αποτελέσματά της¹⁷², είναι η άσκηση της ως άνω ακυρωτικής αγωγής. Η ακυρωτική δε αγωγή, ισχύει αναλογικά και για την προσβολή των αποφάσεων του ΔΣ του σωματείου και της συνδικαλιστικής οργάνωσης, κατά πάγια νομολογία των ελληνικών δικαστηρίων¹⁷³, ενώ αρμοδίως εισάγεται στο Μονομελές Πρωτοδικείο, κατ' αρ.17 παρ.4 πΚΠολΔ,¹⁷⁴ της περιφέρειας της συνδικαλιστικής οργάνωσης, κατ'αρ.25 ΚΠολΔ, το οποίο και δικάζει κατά την τακτική, ήδη, έγγραφη διαδικασία.

168. Αρ.8 παρ.1 Ν.1264/1982

169. Βλ. ΕφΛαρ 148/2006, ΔΙΚΟΓΡΑΦΙΑ 2006.157, ΜονΠρωτΑθ 2302/1995, ΕΕργΔ1997.73, ΜονΠρωτΣερρών 139/2000, ΕΕργΔ 2002.332, ΜονΠρωτΤρικ 981/2006, ΕλλΔ/νη2006.1524, Τσούμας, 2010.183 επ., Κρητικός, 1984.307, ο ίδιος, 2009.131.

170. Βλ. Σεραφεΐμ, Συνδικαλιστικό & Σωματειακό Δίκαιο, Αντ. Ν. Σάκουλας, Αθήνα – Κομοτηνή, 2006, σελ.289.

171. Απολύτως κρατούσα άποψη σε θεωρία και νομολογία, Βλαστός ΕΕργΔ 1999, 108 επ. – Τσούμας, 2010, 197 επ., Κρητικός 1984.307, ο ίδιος 2009,131.

172. Τα οποία επέρχονται κανονικά από την τελεσίδικη ακύρωση της.

173. Βλ. ΕφΠατρ 11/2011 ΑΧΑΝΟΜ 2012.17, ΕφΛαρ 504/2005 ΕΠΙΣΚΕΜΠΔ 2008.63, ΕφΘεσ 2920/2001 ΤΝΠ Νόμος.

174. Όπως το άρθρο αντικαταστάθηκε με το άρθρο 8 παρ. 2 ν. 2145/93, αναριθμήθηκε από παρ. 3, με το αρ.6 παρ. 5 ν.4055/2012 και αντικαταστάθηκε εκ νέου από το άρθρο 1 άρθρο πρώτο παρ. 2 ν. 4335/2015

2. Νομιμοποίηση

Από τη διάταξη δε του άνω άρθρου 101 του ΑΚ, η οποία εφαρμόζεται και στις συνδικαλιστικές οργανώσεις του Ν.1264/1982 και στις επαγγελματικές οργανώσεις του Ν.1712/1987¹⁷⁵, εφόσον δεν περιέχεται στους νόμους αυτούς διαφορετική ρύθμιση¹⁷⁶, συνάγεται ότι νομιμοποιούνται ενεργητικά να ζητήσουν την ακύρωση της απόφασης ΓΣ σωματείου ή συνδικαλιστικής ή επαγγελματικής οργάνωσης: α) το μέλος που δεν συνήνεσε στη λήψη της προσβαλλομένης απόφασης, έστω κι αν συμμετείχε στη ΓΣ, αλλά - λόγω άγνοιας της παρανομίας - δεν διαμαρτυρήθηκε, χωρίς να

¹⁷⁵ Με το αρ.1 παρ.3 εδ.α' του Ν.1712/1987 «Εκσυγχρονισμός επαγγελματικών οργανώσεων των εμπόρων, βιοτεχνών και λοιπών επαγγελματιών και άλλες διατάξεις» ορίζεται ότι οι επαγγελματικές οργανώσεις είναι σωματεία που διέπονται από τις διατάξεις του νόμου αυτού και συμπληρωματικά από τις διατάξεις του ΑΚ και του εισαγωγικού νόμου, ενώ με το άρθρο 5 παρ.7, ορίζεται επίσης ότι: «*Η αγωγή κατά των αποφάσεων της γενικής συνέλευσης ασκείται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριάντα ημερών από τη λήψη της απόφασης ενώπιον του μονομελούς πρωτοδικείου της περιφέρειας όπου εδρεύει η επαγγελματική οργάνωση. Αν προσβάλλεται απόφαση πρωτοβάθμιας ένωσης, που αφορά την οργάνωση ή τη λειτουργία της, η αγωγή ασκείται από το ένα δέκατο τουλάχιστον των οικονομικά τακτοποιημένων μελών. Αν προσβάλλεται όμως η απόφαση δευτεροβάθμιας ή τριτοβάθμιας οργάνωσης, η αγωγή ασκείται από τρεις τουλάχιστον οργανώσεις που είναι μέλη τους και είναι οικονομικά τακτοποιημένες κατά την ημερομηνία της συζήτησης ...*».

¹⁷⁶ Βλ. ΑΠ 1675/2013 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, Αντικείμενο της προσφυγής μπορεί να είναι όχι μόνο η ουσιαστική αβασιμότητα του λόγου διαγραφής, αλλά και η λήψη της απόφασης κατά παράβαση του νόμου και των διατάξεων του καταστατικού, όπως από αναρμόδιο όργανο, χωρίς προηγούμενη κλήση σε απολογία του μέλους κ.λ.π. (Α.Π. 814/1973, Καρακατσάνης, Ερμ. Α.Κ., υπό το άρθρο 88, Κρητικός, Δίκαιο Σωματείων και Συνδικαλιστικών Οργανώσεων, 1994, παρ. 3, αριθ. 103-110, σελ. 26-29). ... Η αγωγή ακύρωσης υπάγεται και αυτή στην αρμοδιότητα του Μονομελούς Πρωτοδικείου (άρθρο 17 αριθ. 3 ΚΠολΔ). Η προσφυγή του άρθρου 88 υπάγεται στην αποσβεστική προθεσμία των δύο μηνών από την γνωστοποίηση της απόφασης, ενώ η αγωγή ακύρωσης του άρθρου 101 υπάγεται στην αποκλειστική προθεσμία των έξι μηνών από την απόφαση της γενικής συνέλευσης. Η διάταξη του άρθρου 88 είναι αποσυνδεδεμένη και ειδικότερη εκείνης του άρθρου 101, διότι εφαρμόζεται μόνο επί αποβολής μέλους και αυτή ρυθμίζει όλα τα σχετικά θέματα (προθεσμίες, διαδικασία κ.λ.π., βλ. Καρακατσάνης, ό.π., Κρητικός, ό. π., Κουκιάδης Εργατικό δίκαιο, Τ. Ι, σελ. 185 επ., Ντάσιος, Εργατικό Δίκαιο, Τ. Β/1, σελ. 263, Βλαστός, Η αποβολή μέλους συνδικαλιστικής οργάνωσης, ΕΕΡΓΔ 1997, σελ. 922 επ.). Περαιτέρω, με τον Ν.2265/1994 επεκτάθηκε η εφαρμογή του Ν.1264/1982 και στο προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας. Με τη διάταξη του άρθρου 8 αριθ. 4 του Ν. 1264/1982, που έχει ανάλογη εφαρμογή και επί των σωματείων των αστυνομικών υπαλλήλων (άρθρο 30α Ν. 1264/1982, όπως προστέθηκε με το άρθρο 1 του ν. 2265/1994) αίτηση για αναγνώριση ακυρότητας απόφασης Συνέλευσης υποβάλλεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριάντα (30) ημερών από τη λήξη της Συνέλευσης στο Ειρηνοδίκηο της περιφέρειας που έδρευε η συνδικαλιστική οργάνωση (ήδη στο Μονομελές Πρωτοδικείο κατ' άρθρο 8 του Ν. 2145/1993). **Με την τελευταία διάταξη εισήχθη διαφορετική ρύθμιση μόνο ως προς το ζήτημα της προθεσμίας προσβολής ως άκυρης της απόφασης γενικής συνέλευσης σε σχέση με τη ρύθμιση της διάταξης του άρθρου 101 του Α.Κ., περιορίζουσα την ισχύουσα για τα κοινά σωματεία προθεσμία από εξάμηνη σε τριάντα ημέρες.** Αντιθέτως ο ανωτέρω νόμος δεν περιέχει ειδική ρύθμιση για την αποβολή μέλους της συνδικαλιστικής οργάνωσης και δεν επέφερε καμία μεταβολή στην προθεσμία άσκησης της προσφυγής του άρθρου 88 του Α.Κ., η οποία εξακολουθεί να ισχύει και επί των συνδικαλιστικών σωματείων κατά τη ρητή διάταξη του άρθρου 1 του ν. 1264/1982, η οποία ορίζει ότι "*ειδικά για τις οργανώσεις του νόμου αυτού οι διατάξεις του Α.Κ. και του Εισ. Ν.Α.Κ. ισχύουν όπως τροποποιούνται ή συμπληρώνονται με αυτόν*", τροποποίηση δε ή συμπλήρωση του άρθρου 88 του ΑΚ έχει εφαρμογή και επί των συνδικαλιστικών οργανώσεων των αστυνομικών υπαλλήλων.

απαιτείται να επικαλεσθεί ειδικώς και να αποδείξει κάποιο έννομο συμφέρον του, αφού τέτοιο θεωρείται ότι υφίσταται από μόνο το ενδιαφέρον του για τη λειτουργία του σωματείου, του οποίου είναι μέλος, σύμφωνα με το νόμο και το καταστατικό¹⁷⁷, και β) οποιοσδήποτε άλλος, μη μέλος του σωματείου, έχει έννομο συμφέρον, το οποίο πρέπει να είναι άμεσο¹⁷⁸, δηλαδή η έννομη προστασία, να καθίσταται επιβεβλημένη, εξαιτίας της βλάβης που επέρχεται αμέσως, στον τρίτο, από την ελαττωματική απόφαση.¹⁷⁹ Συνδέονται δε μεταξύ τους με το δεσμό της αναγκαστικής ομοδικίας, ενώ η συγκέντρωση του ελάχιστου αριθμού μελών για την άσκηση της αγωγής, κατά την ορθότερη άποψη¹⁸⁰, πρέπει να επιτυγχάνεται κατά την ημέρα άσκησης της αγωγής¹⁸¹ και να εξακολουθεί να ισχύει, σε κάθε περίπτωση κατά την ημέρα συζήτησης της¹⁸² ανεξαρτήτως του αριθμού των μελών που παρέστησαν στην ΓΣ¹⁸³ ή κατά τον χρόνο λήψης της απόφασης της¹⁸⁴.

Για την ακύρωση αποφάσεων ΓΣ δευτεροβάθμιας ή τριτοβάθμιας οργάνωσης, αντίστοιχα, νομιμοποιείται «αποκλειστικά» μια οικονομικά εντάξει υποκείμενη συνδικαλιστική οργάνωση. Κατά την γραμματική ερμηνεία του αρ. 8 παρ.4 εδ.β' ν.1264/1982, που έχει θεωρητικά¹⁸⁵ και νομολογιακά¹⁸⁶ επικρατήσει, η εξουσία άσκησης της ακυρωτικής αγωγής απονέμεται «εξ ιδίου Δικαίου» σε υποκείμενη συνδικαλιστική οργάνωση, ουχί δε σε μεμονωμένο αντιπρόσωπο ή οποιοδήποτε φυσικό πρόσωπο, έστω μέλος της τελευταίας.

Η ρύθμιση αυτή του θέματος της νομιμοποίησης σε αγωγή ακυρώσεως αποφάσεως ΓΣ σωματείου είναι αναγκαστική και εξαντλητική, με την έννοια ότι δεν επιτρέπεται με το καταστατικό αυτό να περιοριστεί, ούτε να επεκταθεί, ερευνάται δε αυτεπαγγέλτως από το Δικαστήριο¹⁸⁷. Το βάρος αποδείξεως της ιδιότητας του ενάγοντος, ως μέλους του σωματείου, του οποίου της απόφασης της ΓΣ ζητεί την

¹⁷⁷ Βλ. ΑΠ 1781/1981 ΝοΒ 30,1072

¹⁷⁸ Βλ. Αρ.70 ΚΠολΔ.

¹⁷⁹ Βλ. ΕφΠειρ 430/2003 ΔΕΕ 2004, 93.

¹⁸⁰ Αντιθ. Ντάσιος, Εργατικό Δικονομικό Δίκαιο, 1991.461.

¹⁸¹ Βλ. Λεβέντης, Συλλογικό Εργατικό Δίκαιο, σελ.185.

¹⁸² Βλ. Λεβέντης, Συλλογικό Εργατικό Δίκαιο, σελ.185.

¹⁸³ το κριτήριο αυτό υιοθετεί ο Βλαστός, Ακύρωση Αποφάσεως ΓΣ, ΕΕργΔ 1998.1120

¹⁸⁴ το κριτήριο αυτό, με το επιχείρημα ότι μετά την λήψη της απόφασης η συνδικαλιστική οργάνωση μπορεί να εγγράψει ελεύθερα νέα μέλη, με σκοπό το απαράδεκτο της ακυρωτικής αγωγής, υιοθετεί ο Σεραφεΐμ, ό.π., σ. 292

¹⁸⁵ Βλ. Κρητικός, Δίκαιο Συνδικαλιστικών Οργανώσεων, 1984.316

¹⁸⁶ Βλ. ΕφΑθ 7330/1997 ΕλλΔνη 2000.198, ΜΠρΛαμ 274/2013 Α'δμ. ΤΝΠ Νόμος.

¹⁸⁷ Βλ. ΕφΑθ 325/1997 ΕΕμπΔ 1999, 427.

ακύρωση, φέρει ο ίδιος ως στοιχείο της βάσης της αγωγής και της ενεργητικής νομιμοποίησής της¹⁸⁸.

Η απόφαση που κηρύσσει την ακυρότητα ισχύει έναντι όλων, διέπει παράλληλα, σύμφωνα με το άρ.1 παρ.1, εδ.γ' Ν.1264/1982, και το δίκαιο των συνδικαλιστικών οργανώσεων, με σημαντικές διαδικαστικές αποκλίσεις, κατά το άρ.8 παρ.4 του ως άνω νόμου, το οποίο ορίζει ότι *«Αίτηση για αναγνώριση ακυρότητας απόφασης συνέλευσης υποβάλλεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριάντα (30) ημερών από τη λήξη της συνέλευσης στο Ειρηνοδικείο της περιφέρειας που εδρεύει η συνδικαλιστική οργάνωση. Η σχετική αίτηση πρέπει να υποβάλλεται για τις πρωτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις από το 1/50 τουλάχιστο των οικονομικά τακτοποιημένων μελών και για τις λοιπές αποκλειστικά από οποιαδήποτε συνδικαλιστική οργάνωση μετέχει, οικονομικά τακτοποιημένη, κατά τη συζήτηση της αίτησης»*. Πρόκειται συνεπώς για δικονομική διάταξη¹⁸⁹, η οποία εισάγει τις διαδικαστικές προϋποθέσεις άσκησης τη ακυρωτικής αγωγής κατά της απόφασης ΓΣ συνδικαλιστικής οργάνωσης, αποκλειστικά από τα μέλη της, λόγω της αντίθεσης της στο νόμο ή στο καταστατικό.

Τέλος, από τον συνδυασμό της διατάξεως του άρθρου 101 ΑΚ, με τις διατάξεις των άρθρων 61, 78, 83 ΑΚ, 62, 64 παρ. 2 και 68 ΚΠολΔ προκύπτει ότι στην άσκηση της ως άνω ακυρωτικής αγωγής, νομιμοποιείται παθητικά μόνο το νομικό πρόσωπο του σωματείου ή της συνδικαλιστικής οργάνωσης,¹⁹⁰ όπως νόμιμα εκπροσωπείται, η ΓΣ του της οποίας έλαβε την απόφαση. Επομένως, δεν μπορεί να εναχθεί ατομικά η ΓΣ, τα μέλη ή το ΔΣ.

3. Στοιχεία δικογράφου

Στο δικόγραφο της ακυρωτικής αγωγής για την προσβολή απόφασης ΓΣ ή της εφορευτικής επιτροπής πρωτοβάθμιας επαγγελματικής οργάνωσης κατά τα προεκτεθέντα, πρέπει α) να αναφέρονται ονομαστικώς οι ενάγοντες που προβάλλουν ακυρωτικώς και β) ότι αυτοί είναι οικονομικώς τακτοποιημένοι και αποτελούν το 1/10

¹⁸⁸ Βλ. ΕφΛαρ 504/2005 ΕπισκΕΔ 2008,63, βλ. Α. Κρητικό, Δίκαιο Σωματείων και Συνδικαλιστικών Οργανώσεων, σελ. 310-312.

¹⁸⁹ Βλ. Κουκιάδης, ό.π. σελ.251.

¹⁹⁰ Βλ. Γεωργιάδης, ΣΕΑΚ Ι, άρθρο 101, αριθ. 14, σελ. 232, Κρητικός, Όρια νόμιμης λειτουργίας συλλογικών οργάνων, σωματείων, συνδικαλιστικών οργανώσεων και συνεταιρισμών, παρ. 9, αριθ. 70-71, σελ. 148, Σπυριδάκης, Η διοίκηση του Σωματείου, 1999, παρ. 38.3, στ', σελ. 134.

των μελών του σωματείου, κατά τη λήψη της προσβαλλομένης απόφασης. Για να κριθεί, αν στη συγκεκριμένη περίπτωση πληρούται η προϋπόθεση αυτή, πρέπει να αναφέρεται στο δικόγραφο της ακυρωτικής αγωγής, ο αριθμός των εγγεγραμμένων και οικονομικώς τακτοποιημένων μελών, διαφορετικά η αγωγή απορρίπτεται ως αόριστη.¹⁹¹ Περαιτέρω, η διάταξη του άρθρου 101 του ΑΚ, ως προαναφέρθηκε προϋποθέτει ως στοιχείο της ενεργητικής νομιμοποίησης, τη μη συναίνεση των αιτούμενων την ακύρωση μελών, ενώ αντίστοιχη προϋπόθεση, δεν θέτει η παρ. 4 του άρθρου 8 του Ν. 1264/1982 και ως εκ τούτου εφαρμόζεται η διάταξη του άνω άρθρου 101 ΑΚ. Κατά μία άποψη, η συναίνεση ορισμένων από τους αιτούντες ενεργεί αρνητικά και αν τελικά αποδειχθεί, θα έχει ως συνέπεια να μην συνυπολογισθεί στη συγκρότηση του 1/10 ¹⁹². Η ακυρωτική αγωγή, πρέπει να υποβληθεί εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριάντα (30) ημερών¹⁹³ από τη λήξη της συνέλευσης.

Κατά το ίδιο ως άνω άρθρο 101 εδ. α' ΑΚ, ως προαναφέρθηκε, απόφαση της συνέλευσης είναι άκυρη, αν αντιβαίνει στο νόμο ή στο καταστατικό. Κατά την αληθή έννοια της διάταξης αυτής, πρέπει να υπάρχει αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της παραβάσεως του νόμου ή του καταστατικού και της απόφασης που λήφθηκε από τη γενική συνέλευση για τη θεμελίωση της ακυρότητας, η οποία δεν επέρχεται όταν λείπει τέτοιος αιτιώδης σύνδεσμος. Και για την πληρότητα του δικογράφου της άνω αγωγής, πρέπει να εκτίθενται σ' αυτό τα πραγματικά περιστατικά, από τα οποία προκύπτει ότι η παράβαση του νόμου ή του καταστατικού ασκεί επιρροή στο αποτέλεσμα της ψηφοφορίας. Και, αν αυτά δεν παρατίθενται, η αγωγή είναι σύμφωνα με το άρθρο 216 παρ. 1 ΚΠολΔ αόριστη και συνεπώς απαράδεκτη¹⁹⁴. Εξάλλου, είναι δυνατή η αίτηση προσωρινής αναστολής της εφαρμογής της απόφασης ΓΣ κατά το άρθρο 102 του ΑΚ το οποίο όπως και το άρθρο 101 του ΑΚ εφαρμόζεται συμπληρωτικά και για τις άκυρες αποφάσεις ΓΣ πρωτοβάθμιας επαγγελματικής ένωσης που αφορά την οργάνωση ή τη λειτουργία της, κατά το μέρος που δεν τροποποιείται από το άρθρο 5 παρ. 7 του Ν 1712/1987 .

¹⁹¹ Βλ. ΜΠρΤρικ 434/2009 Nomos, Αθ. Κρητικός, Όρια Νόμιμης Λειτουργίας Συλλογικής Οργάνωσης Σωματείων, σελ. 209.

¹⁹² Βλ. Κρητικός οπ σελ. 313, Στ. Βλαστός, Δίκαιο Σωματείων Συνδικαλιστικών και Εργοδοτικών Οργανώσεων, σελ. 339.

¹⁹³ Βλ. αρ.8 παρ.4 ν.1264/1982. Η προθεσμία αυτή δεν ισχύει για την περίπτωση ακύρωσης απόφασης αποβολής μέλους, την οποία διέπει η δίμηνη προθεσμία του αρ. 88 παρ. 2 ΑΚ, ΑΠ 820/2007 ΝοΒ 2007.2162.

¹⁹⁴ Βλ. ΑΠ 567/1993 ΕλλΔνη 35,1367, Αθ. Κρητικό, Δίκαιο Σωματείων και Συνδ. Οργανώσεων, σελ.275-276)

Επιπλέον, είναι δυνατή η άσκηση ανταγωγής ακυρώσεως, με αυτοτελές δικόγραφο, εφόσον συντρέχουν οι όροι των άρθρων 34 και 268 παρ.4 ΚΠολΔ.¹⁹⁵ Ειδικότερα, στην περίπτωση που η ΓΣ της συνδικαλιστικής οργάνωσης αποφασίσει την κήρυξη απεργίας και αυτή η απόφαση είναι ακυρώσιμη, προσδίδεται παράνομος χαρακτήρας, λόγω του ελαττώματος της απόφασης που την κηρύσσει και στην ίδια την απεργία. Σύμφωνα με το άρθρο 22 παρ.4 του ν. 1264/1982, για διαφορές που προκύπτουν από την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 19-22, αποφασίζει το Μονομελές Πρωτοδικείο της έδρας της συνδικαλιστικής οργάνωσης που έχει κηρύξει την απεργία κατά τη διαδικασία των εργατικών διαφορών. Στα πλαίσια της ως άνω δίκης, για την κήρυξη ή μη του παράνομου χαρακτήρα της απεργίας, ο δικαστής, δεν μπορεί να απαγγείλει παρεμπιπτόντως την ακυρωσία της απόφασης της ΓΣ για την απεργία, αλλά ο εργοδότης, απαιτείται, ως τρίτος έχων έννομο συμφέρον, να επιδιώξει την ακυρωσία της απόφασης. Πλην όμως, η ως άνω θέση, συνεπάγεται μεγάλη επιβάρυνση στην απονομή της δικαιοσύνης, στο μέτρο που η αγωγή ακύρωσης της απόφασης ΓΣ δικάζεται με την τακτική διαδικασία, ενώ η διαφορά του άρθρου 22 παρ.4 του ν.1264/1982, με την συντομότερη διαδικασία των εργατικών διαφορών, καθώς αν απαιτείτο πρώτα να κριθεί με την τακτική διαδικασία το κύρος της απόφασης της ΓΣ και έπειτα να κριθεί ο παράνομος χαρακτήρας της απεργίας, τότε θα περιοριζόταν πολύ η δικαστική προστασία του αρ.22 παρ.4 του ως άνω νόμου.

Συνεπώς, με τελεολογική συστολή των αρ.101 ΑΚ και 8 παρ.4 του ν.1264/1982, επιτρέπεται κατά μία άποψη, κατ' εξαίρεση, η παρεμπίπτουσα κρίση για τον ελλαττωματικό χαρακτήρα της απόφασης της ΓΣ από το Δικαστήριο, που κρίνει τη διαφορά των μερών στο πλαίσιο του αρ.22 παρ.4 του ν.1264/1982.¹⁹⁶ Βασική βέβαια προϋπόθεση για τα ανωτέρω, είναι να μην έχει παρέλθει η 30ημερη αποκλειστική προθεσμία του αρ.8 παρ.4 γιατί τότε καθίσταται απρόσβλητη η απόφαση της ΓΣ. Τέλος, στην πράξη, είναι πιθανό να ασκηθούν περισσότερες αγωγές ακύρωσης με τις οποίες προσβάλλεται η ίδια απόφαση της ΓΣ, ενώπιον το ίδιου δικαστηρίου, οι οποίες μπορεί να περιέχουν όμοιους ή διαφορετικούς λόγους ακυρώσεως και εφόσον σε όλες αυτές τις αγωγές εναγόμενη είναι η ίδια η συνδικαλιστική οργάνωση, είναι δυνατή, κατόπιν αιτήσεως της ή και αυτεπαγγέλτως, η ένωση και συνεκδίκαση των ως άνω

¹⁹⁵ Όπως αυτό αντικαταστάθηκε από την αρ.2 αρ. δεύτερου, του Άρθρου 1, του Ν.4335/23.7.15, Κρητικός οπ, 2009, σελ.132.

¹⁹⁶ Για τις ανωτέρω σκέψεις, ΕφΑθ 11984/1995, ΕΕργΔ 55.1080, Λεβέντης,2007.839, Κρητικός, 2009.216 επ.

αγωγών, κατ' άρθρο 246 ΚΠολΔ¹⁹⁷. Σε κάθε περίπτωση, ακόμη και αν δεν ελάμβανε χώρα η συνεκδίκαση των ως άνω αγωγών, η διαπλαστική ενέργεια της ως άνω απόφασης επί της ακυρωτικής αγωγής, ισχύει έναντι πάντων και συνεπώς οι υπόλοιπες αγωγές θα καθίσταντο άνευ αντικειμένου.

4. Αναστολή εκτέλεσης άκυρης απόφασης ΓΣ

Στο άρθρο 102 ΑΚ ορίζεται ότι: *«Το Μονομελές Πρωτοδικείο, μπορεί να αναστείλει την εκτέλεση μιας άκυρης απόφασης, αν το ζητήσει η Διοίκηση του σωματείου ή μέλος του ή ο εισαγγελέας»*. Εξάλλου, στο άρθρο 3 παρ.2 του ΕισΝΚΠολΔ ορίζεται ότι *«Στις περιπτώσεις που διατάξεις του Αστικού Κώδικα ή άλλου νόμου παραπέμπουν στην αρμοδιότητα και στην επ' αναφορά διαδικασία γενικά του Προέδρου Πρωτοδικών,...., από την εισαγωγή του Κ.Πολ.Δ είναι αρμόδιο το μονομελές πρωτοδικείο, δικάζοντας κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ. Κ.Πολ.Δ., εκτός αν ορίζεται διαφορετικά»*.

Οι ως άνω αιτήσεις, οι οποίες εκδικάζονται κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων¹⁹⁸, κατά την ορθότερη άποψη, μετά την τροποποίηση του άρθρου 17 του ΚΠολΔ με το άρθρο 8 του Ν. 445/1993 και την υπαγωγή των διαφορών που αφορούν ακύρωση αποφάσεων ΓΣ σωματείων στην εξαιρετική αρμοδιότητα του Μονομελούς Πρωτοδικείου, καταργήθηκε σιωπηρά η διάταξη του άρθρου 736 ΚΠολΔ και συνεπώς η αίτηση περί αναστολής των αποφάσεων αυτών εκδικάζεται βάσει του αρ.683 ΚΠολΔ από το Μονομελές Πρωτοδικείο που είναι υλικά αρμόδιο να εκδικάσει την κύρια υπόθεση.¹⁹⁹

5. Έννομες συνέπειες της απόφασης

Ως συνέπεια του διαπλαστικού της αιτήματος της ακυρωτικής αγωγής, είναι ότι η πρωτόδικη αυτή απόφαση δεν οπλίζεται με προσωρινή εκτελεστότητα²⁰⁰, ενώ από το

197. Σε περίπτωση που διαταχθεί η ένωση και η συνεκδίκαση, δημιουργείται μεταξύ των εναγόντων σχέση αναγκαίας ομοδικίας, εφόσον όλοι οι ενάγοντες καταλαμβάνονται από τα υποκειμενικά όρια του δεδικασμένου της απόφασης που θα εκδοθεί, κατ' άρθρο 76 παρ. 1 περ. β' ΚΠολΔ.

198 αρ.683 επ ΚΠολΔ.

199 Δ.Ν. Λαδάς, Εργατικές Διαφορές, Δικονομικά Ζητήματα, ΝΒ, 2019, σελ. 343, όπου *«Είναι δυνατόν η αίτηση αναστολής να υποβληθεί το πρώτον, κατά τη συζήτηση της κύριας υπόθεσης με τις προτάσεις και ενώπιον του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου που δικάζει σε δεύτερο βαθμό την ακυρωτική αγωγή. Μπορεί επίσης να χορηγηθεί προσωρινή διαταγή, μέχρι τη συζήτηση επί της αιτήσεως αναστολής»* και εκεί παραπομπές..

200 Βλ. Λεβέντης, Συλλογικό Εργατικό Δίκαιο, σ. 219.

διατακτικό της απόφασης γίνεται δεκτό έναντι όλων, ότι έχει δημιουργηθεί μια νέα κατάσταση, που συνίσταται στη διαπίστωση ότι η άκυρη απόφαση της ΓΣ θεωρείται ως ουδέποτε γενομένη, κατά τα άρθρα 180, 184 ΑΚ, ως λογικό ακόλουθο της ουσιαστικής βασιμότητας του λόγου διαπλάσεως για παραβίαση του νόμου ή του καταστατικού της συνδικαλιστικής οργάνωσης στη διαδικασία της λήψης της ή το περιεχόμενο της. Η έναντι όλων ισχύς της τελεσίδικης απόφασης κηρύσσεται ex lege στο αρ.101 εδ.τελ.ΑΚ, ενώ, για την αναδρομική ενέργειά της στον χρόνο λήψης της απόφασης της ΓΣ ομοφωνούν θεωρία²⁰¹ και νομολογία²⁰², κατά παρέκκλιση της συνήθους για το μέλλον ενέργειας των διαπλαστικών αποφάσεων²⁰³.

Αντίθετα, επί απορρίψεως της ακυρωτικής αγωγής εκλύεται δυσμενές δεδικασμένο για τους ενάγοντες – μέλη, ότι δεν είχαν δικαίωμα διαπλάσεως²⁰⁴, χωρίς, ωστόσο, να θωρακίζεται, αντανακλαστικά, νομιμότητα η προσβαλλόμενη απόφαση τη ΓΣ ή εγκυρότητα κατά το καταστατικό της εναγόμενης συνδικαλιστικής οργάνωσης, αντίστοιχα, σε περίπτωση εμπρόθεσμης ακυρωτικής αγωγής λοιπών μελών της.

201 Βλ.Κρητικός, ό.π., σ. 171, Κουκιάδης, ό.π., σ. 256,

202 Βλ.ΕφΝαυπλ 141/1986 ΕΕργΔ 1986.503.

203 Βλ.Νίκας, ό.π.

204 Βλ.Κονδύλης, ό.π., σ.241.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄

ΠΕΡΙΠΤΩΣΙΟΛΟΓΙΑ - ΕΛΑΤΤΩΜΑΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΓΣ ΚΑΙ ΔΣ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 8 ΠΑΡ. 4 ΤΟΥ Ν. 1264/1982 ΚΑΙ ΤΟΥ 101 ΑΚ

1. Ελαττώματα σχετικά με τη σύγκληση της ΓΣ από αναρμόδιο όργανο

Σύμφωνα με το αρ.95ΑΚ, το οποίο εφαρμόζεται και επί των ΓΣ συνδικαλιστικών οργανώσεων²⁰⁵, η ΓΣ της συνδικαλιστικής οργάνωσης, συγκαλείται από την διοίκηση, όταν αυτό ορίζεται από το καταστατικό ή επιβάλλεται από το συμφέρον της οργάνωσης. Από την ανωτέρω διάταξη, προκύπτει ότι βασική και ουσιώδης προϋπόθεση για το κύρος των αποφάσεων της ΓΣ της συνδικαλιστικής οργάνωσης είναι η σύγκληση της²⁰⁶, από το αρμόδιο όργανο, το οποίο, αν στο καταστατικό δεν ορίζεται διαφορετικά, είναι το ΔΣ. Συνεπώς, αν η ΓΣ συνέλθει μόνη της, χωρίς έστω να έχει προηγηθεί ελαττωματική πρόσκληση των μελών, δεν πρόκειται για ΓΣ, αλλά για απλή πρόσκληση των μελών. Εάν ληφθεί απόφαση, στα πλαίσια της ως άνω συγκέντρωσης, αυτή θα θεωρείται ανυπόστατη, και όχι απλά ακυρώσιμη, κατ' άρθρα 101 ΑΚ και 8 παρ.4 του ν.1264/1982 ή απολύτως άκυρη κατ' άρθρο 180 ΑΚ, καθώς δεν αποτελεί απόφαση της ΓΣ.²⁰⁷

Σε ορισμένες περιπτώσεις, παρουσιάζεται το φαινόμενο σύγκλησης της ΓΣ από όργανο το οποίο δεν έχει την σχετική εξουσία, γιατί δεν ασκεί τη διοίκηση της συνδικαλιστικής οργάνωσης ή ασκεί μεν τη διοίκηση, αλλά δεν έχει τη σχετική εξουσία για σύγκληση της ΓΣ. Ενδεικτικά, υπάρχουν περιπτώσεις, α) όπου η διοίκηση της συνδικαλιστικής οργάνωσης συγκαλεί τη ΓΣ αφότου έχει λήξει η θητεία της ή ενώ η ΓΣ την έχει ήδη πριν την απόφαση της σύγκλησής ανακαλέσει εξ ολοκλήρου²⁰⁸, β) η

205. Δυνάμει του αρ.1 παρ.1, εδ.γ' του Ν.1264/1982.

206. Ήτοι, η συνάθροιση των μελών της συνδικαλιστικής οργάνωσης, η οποία λαμβάνει χώρα μετά από πρόσκληση του αρμοδίου οργάνου σε συγκεκριμένο τόπο και χρόνο, με σκοπό τη συζήτηση και τη λήψη απόφασης επί των συγκεκριμένων θεμάτων, τα οποία αναγράφονται με σαφήνεια στην πρόσκληση που απευθύνεται προς τα μέλη, να συμμετάσχουν σε αυτήν –Βλαστός, ΕΕργΔ 1995, 912 επ.

207. Βλ. Βλαστός, ΕΕργΔ 1995.912 επ.· ο ίδιος, Κύρος Αποφάσεως Γ.Σ. σωματείου Συγκληθείσας μη νομίμως -Έλλειψη Διοικήσεως λόγω σιωπηρής παραιτήσεως μελών του ΔΣ- Αποκλεισμός λόγου αναιρέσεως της ΚΠολΔ 559 αριθμ.8 κατά αποφάσεων που εκδίδονται κατά την εκουσία δικαιοδοσία (σχολιασμός στην ΑΠ 1601/2002, ΕΕργΔ 2004.82 επ.), ΕΕργΔ 2004.76επ., Δαβερώνας, Απόφαση ΓΣ Σωματείου ή Συνδικαλιστικής Οργάνωσης που λήφθηκε ύστερα από σύγκληση της ΓΣ από αναρμόδιο ΔΣ, ΕΕργΔ 2007.1073 επ., Κουκιάδης, 1997.232, Κρητικός, 2009.51 επ., Τσούμας, 2010.177 επ.

208. Το ΔΣ που συγκαλεί τη ΓΣ δεν απαιτείται να είναι ενεργό και κατά την πραγματοποίησή της. Συνεπώς, νομίμως συγκαλείται και λαμβάνει απόφαση η ΓΣ, εξαιρουμένης της συνδρομής άλλου λόγου ακυρότητας ή ακυρώσιμης, αν το ΔΣ που τη συγκάλεσε έπαψε να είναι ενεργό κατά την πραγματοποίησή

σύγκληση της ΓΣ να προκαλείται από ΔΣ το οποίο παραιτήθηκε στο σύνολο του ή γ) από ΔΣ το οποίο προήλθε από αρχαιρεσίες το κύρος των οποίων έχει προσβληθεί με την ακυρωτική αγωγή και έχει ζητηθεί η αναστολή εκτέλεσης της προσβαλλόμενης απόφασης κατ' αρ.102 ΑΚ ή δ) από ΔΣ του οποίου έχει ακυρωθεί η εκλογή για το σύνολο των μελών του, κατόπιν ευδοκίμησης της ακυρωτικής αγωγής των ίδιων ως άνω άρθρων²⁰⁹. Επιπλέον, είναι δυνατόν να συγκαλείται ΓΣ από ομάδα μελών του σωματείου που φέρεται να έχουν εξουσιοδοτηθεί προς τούτο, από το δικαστήριο κατ' αρ.96ΑΚ, ενώ δεν υπάρχει τέτοια εξουσιοδότηση, είτε συνολικά, είτε για σύγκληση ΓΣ για ορισμένο θέμα²¹⁰ ή από προσωρινή διοίκηση κατ' άρθρο 69 ΑΚ, χωρίς όμως η σύγκληση της ΓΣ για ορισμένα θέματα να περιλαμβάνεται στο εύρος των καθορισμένων δικαστικώς εξουσιών της.²¹¹ Εάν, ληφθεί απόφαση ΓΣ στην οποία συντρέχει κάποια από τις ως άνω περιπτώσεις, τότε η απόφαση αυτή θα είναι ελαττωματική.

Ως προς το είδος του ελαττώματος έχουν διατυπωθεί διάφορες απόψεις. Κατά μια άποψη, ²¹²στην δεδομένη στιγμή δεν υφίσταται ΓΣ, φέρουσα τα εξωτερικά γνωρίσματα της ΓΣ, άρα δεν μπορεί να υφίσταται απόφαση μη υφιστάμενου οργάνου και συνεπώς η εν λόγω απόφαση χαρακτηρίζεται ως ανυπόστατη. Κατά άλλη άποψη, το ελάττωμα της σύγκλησης της ΓΣ από αναρμόδιο όργανο, είναι πολύ σοβαρό και συνεπάγεται την απόλυτη ακυρότητα της απόφασης που θα ληφθεί από αυτή τη

της, βλ. ΜονΠρωτΣερρών 139/2000, ΕΕργΔ2002.332, Βλαστός, ΕΕργΔ 1999.108 επ., Κουκιάδης,1997.234 και 268, Κρητικός, 2009.51 επ.

209. Βλ. Κρητικός, 2009.51 επ., Σε μία τέτοια περίπτωση, η προθεσμία προσβολής της αποφάσεως της ακύρως συγκληθείσης ΓΣ εκκινεί από το χρόνο λήξεως της γενικής συνέλευσης κατά την οποία ελήφθη και όχι από τον χρόνο από τον οποίο θα καταστεί τελεσίδικη η δικαστική απόφαση που ακυρώνει την περί συγκλήσεως της γενικής συνελεύσεως ήδη προσβληθείσης απόφασης του διοικητικού συμβουλίου. Ωστόσο, εάν πρόκειται για τελεσίδικη ακύρωση της εκλογής των μελών του διοικητικού συμβουλίου και γενικά για τελεσίδικη έχει ακύρωση της απόφασης περί συγκλήσεως της γενικής συνέλευσης θα πρόκειται για ανυπόστατη απόφαση γενικής συνέλευσης, εφόσον αυτή θα θεωρείται ότι συγκαλείται αυτοκλήτως με αποτέλεσμα το ελάττωμα που εμφιλοχωρεί να πλήττει απευθείας την υπόστασή της.

210. Βλ. Καμία ακυρότητα ή ακυρωσία δεν προκαλείται στην απόφαση της ΓΣ που συνήλθε κατόπιν αποφάσεως της υπό του δικαστηρίου εξουσιοδοτηθείσας μειοψηφίας κατ' άρθρο 96 ΑΚ, έστω και αν το δικαστήριο δέχτηκε εσφαλμένα την συνδρομή της ελάχιστης μειοψηφίας, εφόσον η περί εξουσιοδοτήσεως απόφαση, έστω και ελαττωματική, ισχύει μέχρι να ανατραπεί. Έτσι, Βλαστός, ΕΕργΔ 1995.912 επ.

211. Βλ. Βλαστός, ΕΕργΔ 1995.912 επ., ο ίδιος, Προσβολή Αποφάσεως Δ.Σ. Συνδικαλιστικής Οργανώσεως - Προθεσμία, εάν η απόφαση αντίκειται στα χρηστά ήθη - Κατανομή αξιωμαίων στο Δ.Σ. συνδικαλιστικής Οργανώσεως και ανασύνθεση, (σχολιασμός στην ΜονΠρωτΑθ3382/1997, ΕΕργΔ 1999.113 επ.), ΕΕργΔ 1999.108 επ., Κουκιάδης, 1997. 268, Κρητικός, 2009,51 επ.

212. Βλ. ΜονΠρωτΑθ 1963/2004, Δ 2005.587, ΜονΠρωτΧαλκ 1902/2005,ΕΕμπΔ 2006.327, Ειρ Πειρ 341/1982, ΕλλΔ/νη 1982.732.

ΓΣ.²¹³Μάλιστα, λόγω του χαρακτηρισμού της απόφασης ως απολύτως άκυρης, υποστηρίζεται ότι δεν δύναται να θεραπευθεί το ελάττωμα, με την παρουσία όλων των μελών της ΓΣ.²¹⁴Τέλος, κατ' άλλη γνώμη, η απόφαση της ΓΣ της συνδικαλιστικής οργάνωσης η οποία έχει συγκληθεί από αναρμόδιο όργανο, χαρακτηρίζεται ως ακυρώσιμη κατά την έννοια των άρθρων 101 ΑΚ και 8 παρ.2 του ν.1264/1982.²¹⁵ Η άποψη αυτή επιδέχεται κριτικής, με το επιχείρημα ότι στο πλαίσιο της εφαρμογής των ως άνω άρθρων, υπάρχει ο κίνδυνος να ισχυροποιηθεί οριστικά και να καταστεί απρόσβλητη μια απόφαση που φέρει ένα σοβαρό ελάττωμα και συγκεκριμένα ότι ελήφθη από ΓΣ συγκληθείσα αναρμοδίως και ότι σε κάθε περίπτωση η σοβαρότητα του εν λόγω ελαττώματος δεν εναρμονίζεται με τον χαρακτηρισμό της απόφασης, ως ακυρώσιμης.²¹⁶ Ειδικότερα, γίνεται δεκτό, ότι η σύγκληση της ΓΣ που στηρίζεται σε απλή πράξη του προέδρου, χωρίς να έχει προηγηθεί απόφαση του ΔΣ ως συλλογικού οργάνου, δεν είναι νομότυπη και πάσχει από ελάττωμα, πλην όμως επειδή ο πρόεδρος δεν είναι πρόσωπο ξένο προς τη συνδικαλιστική οργάνωση, η σύγκληση της ΓΣ κατόπιν δικής του απλής πράξης θα πρέπει να οδηγήσει σε ακυρώσιμη κατά την έννοια των άρθρων 101 ΑΚ και 8 παρ.4 του ν.1264/1982 και όχι σε απολύτως άκυρη απόφαση της ΓΣ ²¹⁷.

Αναφορικά με την σύγκληση της ΓΣ από αρμόδιο προς τούτο διοικητικό συμβούλιο του οποίου η απόφαση περί σύγκλησης της ΓΣ είναι ελλαττωματική γίνεται η ακόλουθη διάκριση ²¹⁸, αν πρόκειται για ακυρώσιμη απόφαση του ΔΣ τότε παράγονται τα αποτελέσματα της μέχρι την τελεσίδικη ανατροπή της με την παραδοχή της ακυρωτικής αγωγής. Η εν λόγω απόφαση είναι ελλαττωματική και η προθεσμία προσβολής της με την ακυρωτική αγωγή αρχίζει από τον χρόνο λήξης της ΓΣ κατά την οποία ελήφθη και όχι από την τελεσίδικη ακύρωση της περί συγκλήσεως της ΓΣ

213. Βλ. ΑΠ 1601/2002, ΕΕργΔ 2004.82 σύμφωνα με την οποία, ενώ θεωρεί ότι αν τα μέλη του σωματείου κληθούν σε ΓΣ από αναρμόδια πρόσωπα και χωρίς να τηρηθούν οι νόμιμες διατυπώσεις αυτή η συγκέντρωση δεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί ΓΣ και είναι νομικά ανύπαρκτη ως τέτοια, χαρακτηρίζει την λαμβανόμενη από αυτήν απόφαση ως απολύτως άκυρη και όχι ανυπόστατη, Εφ Αθ 3321/1998, ΕΕργΔ 2000.73 επ., ΜονΠρωτΑθ1963/2004, Δ 2005.587.

214. Βλ. Κρητικός, 1984.282, Contra Βλαστός, ΕΕργΔ 2004.76 επ.

215. Εφόσον το εν λόγω ελάττωμα, κατά την τρίτη άποψη, επισύρει ως συνέπεια την ακυρωσία της απόφασης της ΓΣ, μπορεί να υποστηριχτεί ότι η παρουσία όλων των μελών στη ΓΣ θεραπεύει το ελάττωμα, εφόσον κανένα από τα μέλη αυτά δεν προβάλλει αντιρρήσεις ως προς το ελάττωμα συγκλήσεως, βλ. Κρητικός, 1984.282, Κουκιάδης, 1997.234 και 268, Βλαστός, ΕΕργΔ 2007.310, Δαβερώνας, ΕΕργΔ 2007.1073 επ., ο οποίος θεωρεί ότι η θέση αυτή - πέραν του ότι είναι η μόνη που εδράζεται στον νόμο - συμβάλλει στην πρόοδο της σωματειακής και συνδικαλιστικής ζωής και την ομαλή λειτουργία των νομικών προσώπων.

216. Βλ. Κρητικός, 2009.51 επ

217. Βλ. Βλαστός, ΕΕργΔ 2004, 76 επ.

218. Βλ. Κρητικός, 2009.51 επ

αποφάσεως του ΔΣ, γιατί μια τέτοια άποψη θα διαιώνιζε το ζήτημα του κύρους της απόφασης της ΓΣ.

2.Ελαττώματα σχετικά με την πρόσκληση των μελών

Το αρμόδιο προς σύγκληση της ΓΣ όργανο, απαιτείται να προσκαλεί όλα τα μέλη της συνδικαλιστικής οργάνωσης, ακόμα και αν δεν έχουν δικαίωμα συμμετοχής στην ψηφοφορία και μάλιστα, ανεξάρτητα από το εάν είναι οικονομικά τακτοποιημένοι ή όχι, εφόσον η τελευταία είναι δυνατόν να λάβει χώρα και λίγο πριν την έναρξη της ΓΣ.²¹⁹ Το ελάττωμα που προκαλείται από τη μη πρόσκληση ορισμένων μελών που έπρεπε να προσκληθούν, καλύπτεται μέσω της παρουσίας τους στη ΓΣ, χωρίς να προβάλλουν καμία διαμαρτυρία για την έλλειψη πρόσκλησής τους. Βέβαια, προκειμένου η έλλειψη πρόσκλησης ορισμένων μελών να προβληθεί ως λόγος ακυρώσεως της απόφασης της ΓΣ που θα εκδοθεί, πρέπει να αναφέρονται στην ακυρωτική αγωγή τα μέλη που δεν κλήθηκαν, διαφορετικά το δικόγραφο πάσχει από αοριστία.

Αναφορικά με τον τρόπο και τύπο της πρόσκλησης, αυτός προβλέπεται στο καταστατικό της συνδικαλιστικής οργάνωσης συνοπτικά και με σαφήνεια και δεν επιτρέπεται να καθορίζεται στο καταστατικό, διαζευκτικός τρόπος προσκλήσεως, π.χ. μέσω επιστολής ή ανακοίνωσης σε κάποια εφημερίδα, γιατί δημιουργείται ανασφάλεια. Ούτε επιτρέπεται να ανατίθεται ο καθορισμός του τρόπου της προσκλήσεως σε κάποιο άλλο όργανο της συνδικαλιστικής οργάνωσης, πλην του ΔΣ. Το αρμόδιο για την πρόσκληση των μελών όργανο, απαιτείται να επιλέγει τον προβλεπόμενο στο καταστατικό τρόπο προσκλήσεως, η μέτρηση του οποίου συνεπάγεται την ακυρωσία της λαμβανομένης απόφασης της ΓΣ.²²⁰ Ακόμη και αν ο τρόπος ο οποίος επιλέχθηκε από το ΔΣ είναι διαφορετικός από τον προβλεπόμενο στο

219. Βλ. ΜΠρωτΑθ 5242/2009, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, έκρινε ότι είναι άκυρη κατά την έννοια των άρθρων 101 ΑΚ και 8 παρ. 4 του ν.1264/1982 η απόφαση του διοικητικού συμβουλίου με την οποία οριζόταν χρονική προθεσμία εντός της οποίας έπρεπε να τακτοποιηθούν οικονομικά τα μέλη της συνδικαλιστικής οργάνωσης που επιθυμούσαν να συμμετάσχουν στη γενική συνέλευση αυτής διαφορετική από την προβλεπόμενη στο καταστατικό της συνδικαλιστικής οργάνωσης, Κρητικός, 2009.57επ., Βλαστός, 2007.310.

220. Βλ. ΕφΑθ 3321/1998, ΕλλΔνη 1994.441, με την οποία έχει κριθεί ότι αν στο καταστατικό προβλέπεται ορισμένος τύπος προσκλήσεως των μελών, αλλά επί πολλά έτη έχει επικρατήσει κάποιος άλλος πρόσφορος τρόπος προσκλήσεως των μελών, τότε ο τρόπος που καθιερώθηκε στην πρακτική της συνδικαλιστικής οργάνωσης θεωρείται νομότυπος, έστω και αν δεν προβλέπεται στο καταστατικό, εφόσον η επίκληση του προβλεπόμενου στο καταστατικό τύπου προσκλήσεως θα προσέκρουε στην καλή πίστη ως αντιφατική συμπεριφορά και θα αποτελούσε κατάχρηση δικαιώματος. Βέβαια, αυτή η θέση ισχύει απέναντι σε ένα παλιό μέλος της συνδικαλιστικής οργάνωσης. Ωστόσο, αν πρόκειται για νέο εισερχόμενο μέλος, η ισχύς του επιχειρήματος είναι αμφίβολη.

καταστατικό, εντούτοις, εξασφαλίζεται μέσω αυτού, καλύτερη πληροφόρηση των μελών της ΓΣ, ορθότερο είναι να μην πάσχει από ελάττωμα η απόφαση της ΓΣ που θα εκδοθεί. Βέβαια στην περίπτωση αυτή και ανεξαρτήτως της συνδρομής ή όχι ελαττώματος, η αδιαμαρτύρητη παρουσία των μελών, θεραπεύει ενδεχόμενο ελάττωμα²²¹.

Στην περίπτωση που το καταστατικό της οργάνωσης, δεν προβλέπεται τρόπος και τύπος προσκλήσεως, το αρμόδιο για τη σύγκληση της ΓΣ όργανο απαιτείται να ενεργήσει κατά την καλή πίστη, λαμβάνοντας υπόψη και τις επιτόπιες συνήθειες²²². Επομένως, ακολουθείται η καθοριζόμενη στο καταστατικό προθεσμία προσκλήσεως των μελών, η οποία πρέπει να τηρείται πάντοτε, προκειμένου τα μέλη της ΓΣ να προετοιμαστούν για τα θέματα που πρόκειται να τεθούν υπό συζήτηση και σε περίπτωση που δεν προβλέπεται στο καταστατικό συγκεκριμένη προθεσμία, το αρμόδιο όργανο ενεργεί σύμφωνα με την καλή πίστη και οφείλει να προσκαλέσει τα μέλη πριν από εύλογο χρονικό διάστημα.²²³ Ενόψει αυτού του σκοπού της τηρήσεως της προθεσμίας σε περίπτωση γραπτής προσκλήσεως, η προθεσμία ξεκινά από τη περιέλευση της πρόσκλησης στο μέλος της ΓΣ και όχι, από την παράδοση της πρόσκλησης στο ταχυδρομείο.²²⁴ Λαμβάνεται εν προκειμένω υπόψη, ο τόπος κατοικίας των μελών, η απόσταση του τόπου αυτού από τον τόπο που θα διεξαχθεί η ΓΣ, οι επαγγελματικές υποχρεώσεις των μελών, οι συγκοινωνιακές δυνατότητες, οι συνθήκες που επικρατούν στον τόπο σύγκλησης της ΓΣ και η σημασία των τεθειμένων προς συζήτηση ζητημάτων.

Σε περίπτωση που δεν τηρηθεί η προβλεπόμενη από το καταστατικό προθεσμία προσκλήσεως ή η εύλογη ως άνω προθεσμία, η απόφαση που θα λάβει η ΓΣ είναι ακυρώσιμη κατ' αρ.101 ΑΚ και 8 παρ.4 ν.1264/1982.²²⁵ Ωστόσο, η ακυρωσία δεν επέρχεται, αν αποδειχθεί, ότι ακόμα και αν ετηρείτο η σχετική προθεσμία, δεν θα

221. Βλ. ΜονΠρωτΑθ 1963/2004 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, Κρητικός, 2009.57 επ., Βλαστός, 2007, 310 και ΜονΠρωτΑθ 1963/2004 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, στην οποία κρίθηκε το ζήτημα της αποστολής επιστολής σε μέλη σωματείου μέσω e-mail, ως συνημμένου φακέλου ηλεκτρονικού μηνύματος, με την οποία καλούντο αυτά σε τακτική ΓΣ. Συγκεκριμένα, έκρινε ότι η απεικόνιση της ηλεκτρονικής διεύθυνσης του αποστολέα κατέστησε αυτόν απολύτως συγκεκριμένο για τους παραλήπτες της πρόσκλησης που περιήλθε στον σκληρό δίσκο του ηλεκτρονικού τους υπολογιστή και συνιστά η απεικόνιση αυτή απόδειξη της ταυτότητας του εκδότη της, αφού έχει το χαρακτήρα της ιδίχειρης υπογραφής του.

222. Θεωρείται αρκετή εν προκειμένω, η γνωστοποίηση με τον ημερήσιο τύπο πριν από εύλογο χρονικό διάστημα, ενώ η προθεσμία προσκλήσεως δεν ορίζεται στο νόμο.

223. Βλ. ΕιρΑθ 2213/1992, ΔΕΝ 1993, 192.

224. Βλ. Κρητικός, 2009.57 επ, Βλαστός, 2007.310, 311.

225. Βλ. Κουκιάδης, 1997, 233 και 264 επ., Κρητικός, 2009.57 επ, αντιθ. Βλαστός, ΕΕργΔ 2004, 76 επ., ο οποίος υποστηρίζει ότι αν συντρέχει μια τέτοια περίπτωση, πρόκειται για απολύτως άκυρη απόφαση της ΓΣ.

προσέρχονταν περισσότερα μέλη ή το αποτέλεσμα θα ήταν το ίδιο. Επίσης, ομοίως θεραπεύεται το ελάττωμα αν τα προσκληθέντα μέλη τα οποία προσκλήθηκαν παρατύπως ή όλα τα μέλη, αν δεν προκύπτει ποια είναι αυτά που προσκλήθηκαν παρατύπως, παραστούν αδιαμαρτύρητα στην ΓΣ ή αν αποδειχθεί ότι το μέλος που δεν προσκλήθηκε εμπρόθεσμα, γνώριζε εύλογο χρόνο πριν τη σύγκληση της ΓΣ, επακριβώς τον τόπο και χρόνο συγκλήσεως της.²²⁶

Στο περιεχόμενο δε της πρόσκλησης, πρέπει να αποτυπώνονται με σαφήνεια τα θέματα που πρόκειται να συζητηθούν στη ΓΣ, ώστε τα μέλη να τα γνωρίζουν και να προετοιμαστούν.²²⁷ Σύμφωνα μάλιστα με το άρθρο 97 παρ.1, εδ.β ΑΚ, η απόφαση της ΓΣ που λαμβάνεται για θέμα μη αναγραφόμενο στην πρόσκληση, είναι άκυρη κατά τα άρθρα 101 ΑΚ και 8 παρ.4 ν.1264/1982.²²⁸ Σκοπός της ως άνω ρύθμισης, είναι η αποφυγή του αιφνιδιασμού των μελών, και συνεπώς σε περίπτωση που ληφθεί απόφαση για μη αναγραφόμενο στην πρόσκληση θέμα, αυτή θα είναι ακυρώσιμη. Η ανωτέρω νομοθετική ρύθμιση περιλαμβάνει στο κανονιστικό της πεδίο και την περίπτωση που η ΓΣ λαμβάνει απόφαση για θέμα που αναγράφεται μεν στην πρόσκληση, αλλά ανακριβώς, αορίστως ή ασαφώς²²⁹, πλην όμως το σχετικό ελάττωμα θεραπεύεται και δεν απαγγέλλεται ακυρότητα της απόφασης της ΓΣ, αν όλα τα μέλη της συνδικαλιστικής οργάνωσης παρευρεθούν στη ΓΣ και δεν διαμαρτυρηθούν, περί του ελαττωματικού τρόπου αναγραφής του επίμαχου θέματος και σε κάθε περίπτωση η ακυρωτική αγωγή δεν ευδοκιμεί, αν αποδειχθεί ότι τα μέλη γνώριζαν το ακριβές περιεχόμενο των ανακριβώς αναγραφόμενων θεμάτων εκ των προτέρων κατ' άλλο τρόπο.

Για ορισμένα θέματα διαδικαστικού χαρακτήρα, για τα οποία πρέπει ενδεχομένως να αποφασίσει η ΓΣ, επικρατεί διχογνωμία, όπως π.χ. για το ζήτημα της παύσης ή ανάκλησης του ΔΣ. Διαφορετικές απόψεις έχουν διατυπωθεί, σχετικά με το

226. Βλ.ΕιρΑθ 5/1993, Αρμ.1993, 1213, Κρητικός, 2009.57 επ, Βλαστός, 2007.310, 311.

227. Βλ.ΕφΑθ 264/1997, ΕλλΔ/νη 2000,200, Βλαστός, 2007.310.

228. Βλ. Βλαστός, 2007.310, αντιθ. Κουκιάδης,1997.267, ο οποίος θεωρεί την εν λόγω διάταξη αναγκαστικού δικαίου και συνακόλουθα την απόφαση για θέμα μη αναγραφόμενο στην ημερήσια διάταξη απολύτως άκυρη. Ωστόσο, ο ίδιος, σε άλλο σημείο του συγγράμματός του (Κουκιάδης, 1997.234 και 265) τονίζει ότι η μη αοριστία στην αναγραφή του θέματος επιβάλλεται μεν από διαδικαστικό κανόνα δημοσίας τάξεως, γεγονός το οποίο θεωρεί αδιάφορο, στο μέτρο που κρίνει πως το εν λόγω ζήτημα δεν τίθεται ως δίλημμα σεβασμού ή μη της δημόσιας τάξης, αλλά ως επιλογή για την προσφορότερη λύση προκειμένου να διευκολυνθεί η αποτελεσματική λειτουργία της συνδικαλιστικής οργάνωσης. Με το ανωτέρω επιχείρημα θεωρεί-στο σημείο αυτό-ότι η απόφαση είναι άκυρη κατ' άρθρα 101 ΑΚ και 8 παρ. 4 του ν.1264/1982.

229. Αντίθετα Κουκιάδης 1997.267, ο οποίος εξομοιώνει την ανακριβή αναγραφή με την έλλειψη αναγραφής.

αν απαιτείται η αναγραφή του ως θέματος στην πρόσκληση των μελών, προκειμένου να αποφασίσει για αυτό εγκύτως η ΓΣ. Κατά μία άποψη, δεν είναι αναγκαία η αναγραφή του θέματος ανάκλησης του ΔΣ στην πρόσκληση, καθώς κάτι τέτοιο αντιβαίνει στην χρονική ευχέρεια που η διάταξη αναγνωρίζει για την άσκηση αυτού του δικαιώματος ανακλήσεως στην ΓΣ²³⁰, ενώ επιπλέον, η παράκαμψη του ΔΣ μέσω του αρ.96 ΑΚ, είναι δαπανηρή και χρονοβόρα. Κατά την αντίθετη άποψη της νομολογίας του ΑΠ²³¹, έχει κριθεί ότι η δυνατότητα της ΓΣ να παύει οποτεδήποτε το ΔΣ, τελεί υπό την προϋπόθεση της τηρήσεως του αρ.97 ΑΚ, απαιτείται δηλαδή για την έγκυρη λήψη της εν λόγω απόφασης, το ζήτημα να αναγραφεί στην απευθυνόμενη στα μέλη πρόσκληση.

3.Ελαττώματα σχετικά με τον χρόνο, τόπο και χώρο σύγκλησης της ΓΣ

Ως προς τον χρόνο σύγκλησης της ΓΣ, ήτοι την ακριβή ημέρα και ώρα, συνήθως υπάρχει σχετική προς τούτο ρύθμιση στο καταστατικό της συνδικαλιστικής οργάνωσης, ενώ ο καθορισμός αυτός είναι έργο του ΔΣ, λαμβανομένου υπόψη του τόπου κατοικίας των μελών, τις συνθήκες που επικρατούν στην περιοχή κλπ., με σκοπό να καταστεί δυνατή η συμμετοχή στη συνέλευση όσο το δυνατόν περισσότερων μελών. Ο ίδιος σκοπός, πρέπει να υλοποιείται και για την επιλογή της ώρας σύγκλησης της ΓΣ και το αρμόδιο όργανο, πρέπει να επιλέγει τέτοια ώρα, ώστε να είναι δυνατή η συμμετοχή περισσότερων μελών.²³² Αν επιλεγεί ορισμένη ώρα, δεν είναι δυνατή η έναρξη της ΓΣ νωρίτερα.²³³ Αν η πρόσκληση γίνει σε ανάρμοστη ημέρα και ώρα, η λαμβανόμενη απόφαση της ΓΣ είναι ακυρώσιμη, το δε ελάττωμα θεραπεύεται με την αδιαμαρτύρητη παρουσία όλων των μελών.²³⁴

Ως προς τον τόπο σύγκλησης, συνήθως σχετικές ρυθμίσεις περιλαμβάνονται στο καταστατικό. Τόπος, θεωρείται, κατ' αρχάς, η ευρύτερη τοπική περιφέρεια στην οποία συγκαλείται η ΓΣ. Σε περίπτωση έλλειψης καταστατικής ρύθμισης, τέτοιος

230. Βλ. Τσούμας, 2010, 206.

231. Βλ. ΑΠ 1227/2002 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ. Σύμφωνα με την άποψη αυτή περί αναγκαιότητας αναγραφής του θέματος της ανάκλησης του ΔΣ για την εγκυρότητα της ληφθσόμενης απόφασης, Κρητικός, 2009, 60, Τσούμας, 2010, 174 επ.

232. Βλ. Κρητικός, 2009, 64, Κουκιάδης 1997, 233.

233. Βλ. Βλαστός, 2007.310, στην περίπτωση κατά την οποία η γενική συνέλευση ξεκινά νωρίτερα από την καθορισθείσα ώρα έναρξης της, δεν διαπιστώνεται απαρτία και ο Πρόεδρος αποφασίζει την επανάληψή της για άλλη ημέρα και ώρα, οπότε είναι επιτρεπτό, βάσει του καταστατικού της συνδικαλιστικής οργάνωσης, μειωμένο ποσοστό, πρόκειται για ακυρώσιμη απόφαση του Προέδρου της γενικής συνέλευσης και το ελάττωμα αφορά τόσο την περί αναβολής απόφαση όσο και την κατόπιν αναβολής ληφθείσα με μειωμένο ποσοστό απαρτίας απόφαση.

234. Βλ. Κρητικός, 2009, 64.

τόπος θεωρείται η έδρα της συνδικαλιστικής οργάνωσης, η οποία πρέπει να ορίζεται στο καταστατικό.²³⁵ Αν το καταστατικό ορίζει συγκεκριμένο τόπο, το αρμόδιο για τη σύγκληση της ΓΣ όργανο, υποχρεούται να συμμορφωθεί στη ρύθμιση αυτή, ενώ απόκλιση είναι δυνατή αν συντρέχουν σοβαροί λόγοι. Αν δεν υπάρχει καταστατική ρύθμιση, το ΔΣ ορίζει το χώρο σύγκλησης της ΓΣ, λαμβάνοντας υπόψη τον τόπο κατοικίας των μελών, τις συνθήκες που επικρατούν στην περιοχή κλπ. με σκοπό να καταστεί δυνατή η συμμετοχή στη συνέλευση όσο το δυνατόν περισσότερων μελών.²³⁶ Ομοίως και εδώ, ελάττωμα ως προς τον τόπο σύγκλησης της ΓΣ, μπορεί να οδηγήσει σε ακυρωσία της λαμβανομένης κατ' άρθρο 101 ΑΚ και 8 παρ.4 Ν.1264/1982 απόφασης, ενώ θεραπεύεται με την αδιαμαρτύρητη παρουσία όλων των μελών.

4.Ελαττώματα σχετικά με την αρμοδιότητα της ΓΣ να επιληφθεί ορισμένου θέματος

Όπως αναλυτικά αναφέρθηκε ανωτέρω, η ΓΣ χαρακτηρίζεται ως το ανώτατο όργανο της συνδικαλιστικής οργάνωσης, υπέρ της οποίας ισχύει τεκμήριο αρμοδιότητας, ήτοι εξουσία να επιλαμβάνεται επί θεμάτων που δεν ανήκουν στην αποφασιστική αρμοδιότητα κανενός άλλου οργάνου (93 ΑΚ). Το τεκμήριο αυτό ωστόσο κάμπτεται, όταν εκ του νόμου ή εκ του καταστατικού εισάγεται διαφορετική ρύθμιση. Ειδικότερα, ο νόμος καθορίζει ορισμένα θέματα, όπως αυτό της τροποποίησης του καταστατικού, ή της διάλυσης της συνδικαλιστικής οργάνωσης, τα οποία υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα της ΓΣ²³⁷, ενώ το καταστατικό δεν είναι δυνατόν να εισάγει αντίθετες διατάξεις προς το νόμο και να υπαγάγει στην αποφασιστική αρμοδιότητα άλλου οργάνου θέματα τα οποία εκ του νόμου υπάγονται στη ρυθμιστική αρμοδιότητα της ΓΣ²³⁸. Ομοίως, αν ορισμένο θέμα εκ του νόμου υπάγεται στην αποκλειστική αρμοδιότητα άλλου οργάνου, το καταστατικό δεν μπορεί να υπαγάγει το θέμα αυτό στην αρμοδιότητα της ΓΣ. Συνακόλουθα, αν η ΓΣ λάβει

235. Βλ. αρ.80 ΑΚ.

236. Αν προκύπτει ότι η ΓΣ δεν μπορεί να συγκληθεί στον ορισθέντα χώρο, επιβάλλεται να μετατεθεί για άλλο χώρο. Αν η σχετική ανάγκη διαπιστωθεί πριν από την πραγματοποίηση της ΓΣ, τότε η μετάθεση γνωστοποιείται εγκαίρως στα μέλη της συνδικαλιστικής οργάνωσης από το αρμόδιο για τη σύγκληση όργανο. Σε καμία περίπτωση δεν επιτρέπεται κατάτμηση της γενικής συνέλευσης σε διαφορετικούς χρόνους και χώρους. Έτσι, Βλαστός, 2007.310.

237 Βλ. ΕφΑθ 245/1993 ΑρχΝ 1994, 124 .

238 Βλ. Εφθεσ/νικής 1045/1991 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ. Εκτός αν η απαρίθμηση του νόμου είναι ενδεικτική, όπου τότε είναι επιτρεπτή τέτοια υπαγωγή.

απόφαση για θέμα που ανάγεται στην αποκλειστική αρμοδιότητα άλλου οργάνου, βάσει του νόμου ή του καταστατικού, η σχετική απόφαση θα είναι ελαττωματική.²³⁹

Αναφορικά με το είδος του ελαττώματος, γίνεται η ακόλουθη διάκριση: Σύμφωνα με την κρατούσα άποψη, όταν η ΓΣ αποφασίζει επί θέματος που υπάγεται στην αποκλειστική αρμοδιότητα άλλου οργάνου, τότε η απόφαση της είναι απολύτως άκυρη, κατ' άρθ.180 ΑΚ και όχι απλώς ακυρώσιμη²⁴⁰, καθώς εν προκειμένω πρόκειται για περίπτωση σφετερισμού της αρμοδιότητας άλλου οργάνου, η οποία του απονέμεται εκ του νόμου²⁴¹. Από την άλλη πλευρά, όταν η ΓΣ αποφασίζει επί θέματος, που υπάγεται εκ του καταστατικού στην αποκλειστική αρμοδιότητα άλλου οργάνου, τότε η απόφαση της είναι απλώς ακυρώσιμη, κατά τα άρθρα 101 ΑΚ και 8 παρ.4 ν.1264/1982.²⁴² Στη δεδομένη περίπτωση, η αντίθεση της αποφάσεως της ΓΣ στο καταστατικό, δεν μπορεί να οδηγήσει σε απολύτως άκυρη απόφαση, κατά το άρ.180 ΑΚ²⁴³. Από ακυρωσία, πάσχει επίσης και η απόφαση που λαμβάνεται από την τακτική ΓΣ, ενώ υπάγεται στην αρμοδιότητα της έκτακτης ΓΣ.

Τα ανωτέρω αναφερόμενα, αφορούν τη θετική υπέρβαση της αρμοδιότητας της ΓΣ, πλην όμως δύναται η υπέρβαση να έχει και αρνητικό χαρακτήρα, όπως στην περίπτωση, που η ΓΣ αρνείται να λάβει απόφαση για ορισμένα θέματα και μεταβιβάζει την αρμοδιότητα της σε άλλο όργανο. Εν προκειμένω, απαιτείται να γίνει διάκριση του είδους του ελαττώματος, με βάση τον εκ του νόμου ή εκ του καταστατικού καθορισμό της αποκλειστικής αρμοδιότητας της ΓΣ. Αν η αρμοδιότητα θεμελιώνεται σε διάταξη νόμου, τότε η απόφαση για μεταβίβαση της αρμοδιότητας της σε άλλο όργανο είναι

239 Βλ. Κουκιάδη, 1997.267, ο οποίος υποστηρίζει ότι η ακυρότητα που προκύπτει από την υπέρβαση αρμοδιότητας της ΓΣ σε σχέση με την αρμοδιότητα του ΔΣ περιβάλλεται κατά κανόνα το τεκμήριο νομιμότητας, γιατί ανάμεσα στα δύο όργανα υπάρχουν πολλές εναλλακτικές δυνατότητες στη λήψη αποφάσεων. Επομένως, αν η ΓΣ αποφασίσει για θέμα υπαγόμενο στην αρμοδιότητα του ΔΣ, θα πρόκειται για άκυρη, κατά την έννοια των άρθρων 101 ΑΚ και 8 παρ. 4 του ν.1264/1982 απόφαση. Αντίθετα, αν πρόκειται για αρμοδιότητα που εκ της φύσεως της αποκλείει την αρμοδιότητα άλλου οργάνου, προκύπτει η αυτοδίκαιη ακυρότητα της απόφασης που έχει ληφθεί καθ' υπέρβαση αρμοδιότητας σε αντίστοιχο θέμα. Συνεπώς, απολύτως άκυρη είναι η απόφαση ΓΣ που διενεργεί τις αρχαιρεσίες καθ' υποκατάσταση της εφορευτικής επιτροπής. Ο Βλαστός, 2007.310, θεωρεί ότι ανεξαρτήτως του αν η παραβιασθείσα διάταξη που καθορίζει την αρμοδιότητα είναι νόμιμη ή καταστατική η λαμβανόμενη απόφαση καθ' υπέρβαση αρμοδιότητας είναι άκυρη κατ' άρθρα 101 ΑΚ και 8 παρ. 4 του ν.1264/1982.

240 κατά τα άρθρα 101 ΑΚ και 8 παρ.4 ν.1264/1982.

241 Βλ. ΕφΘεσ/νίκης 2920/2001, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, Βλαστός, ΕΕργΔ 2004.76 επ., Κρητικός, 2009.65 επ., ο οποίος θεωρεί ότι σε αμφότερες τις περιπτώσεις που η ΓΣ αποφασίσει για θέμα που εκ του νόμου ή εκ του καταστατικού υπάγεται στην αρμοδιότητα άλλου οργάνου η απόφασή της είναι απολύτως άκυρη.

242 Βλ. Κρητικός, 2009.65 επ., Ο Κουκιάδης, 1997.260 υιοθετεί την άποψη ότι για παραβάσεις όρων που επιβάλλονται από το καταστατικό ισχύει πάντοτε το τεκμήριο της νομιμότητας. Επομένως, η κατά παράβαση όρων του καταστατικού λήψη απόφασης είναι πάντοτε άκυρη κατά τα άρθρα 101 ΑΚ και 8 παρ. 4 του ν.1264/1982.

243 Βλ. ομοίως Κρητικός, 2009.65 επ.

απολύτως άκυρη (180AK), ενώ αντίθετα, εάν η αρμοδιότητα της ΓΣ θεμελιώνεται σε καταστατική ρύθμιση, τότε η απόφαση της για μεταβίβαση σε άλλο όργανο, είναι ακυρώσιμη. Τέλος, σε περίπτωση κατά την οποία η ΓΣ αποφασίζει για θέμα εντελώς ξένο προς το σκοπό της συνδικαλιστικής οργάνωσης, τότε η απόφαση της είναι απολύτως άκυρη, κατά το άρθρο 180 AK, εφόσον δεν καταλείπεται εν προκειμένω πεδίο εφαρμογής των άρθρων 101 AK και 8 παρ.4 ν.1264/1982.

5.Ελαττώματα σχετικά με τα απαιτούμενα ποσοστά απαρτίας και πλειοψηφίας

Για να είναι δυνατή η λήψη απόφασης από την ΓΣ, απαιτείται να παρίσταται σε αυτή, ο ελάχιστος αριθμός μελών της, που καλείται απαρτία.²⁴⁴ Η απαρτία, συνήθως, υπολογίζεται σε ποσοστό και διαφοροποιείται ανάλογα με τη σοβαρότητα των υπό συζήτηση θεμάτων και ο καθορισμός της γίνεται από το νόμο ή το καταστατικό. Οι ρυθμίσεις του νόμου περί απαρτίας, αν δεν προκύπτει κάτι διαφορετικό, είναι αναγκαστικού δικαίου και δεν υπόκεινται σε τροποποίηση, με σκοπό τη μείωση τους, ούτε μέσω καταστατικής ρύθμισης, ούτε με απόφαση της ΓΣ της συνδικαλιστικής οργάνωσης, αντίθετα, είναι νόμιμη η πρόβλεψη μεγαλύτερου ποσοστού.²⁴⁵ Η απαρτία, απαιτείται να συντρέχει σε όλη τη διάρκεια της ΓΣ της συνδικαλιστικής οργάνωσης και όχι μόνο στην αρχή της, ειδικότερα δε κατά το χρονικό σημείο λήψεως της αποφάσεως.²⁴⁶ Συνεπώς, αν μετά την αρχική διαπίστωση της ύπαρξης απαρτίας αποχωρήσει, τόσος αριθμός μελών, ώστε να επηρεάζεται αρνητικά η απαρτία και να αμφισβητείται η ύπαρξή της, τότε ο Πρόεδρος της ΓΣ, πρέπει να τη διαλύσει, λόγω

244 Βλ. Βλαστός, Απαρτία σε Γενική Συνέλευση Συνδικαλιστικής Οργάνωσης, ΕΕργΔ 1984.808, Κουκιάδης, 1997.239, Κρητικός, 2009.67 επ.

245 Βλ. ΑΠ 263/2009, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, η οποία δέχεται ότι το καταστατικό του σωματείου απαιτείται, ως προς τα απαιτούμενα για την τροποποίηση του καταστατικού ποσοστά απαρτίας και πλειοψηφίας να ακολουθεί υποχρεωτικά τη ρύθμιση του άρθρου AK 99. Η τελευταία αποτελεί αναγκαστικό δίκαιο και προβλέπει τα ελάχιστα αναγκαία ποσοστά για την τροποποίηση του καταστατικού απαρτίας και πλειοψηφίας, ενώ παράλληλα απαγορεύεται η καταστατική ρύθμιση που προβλέπει μικρότερο ποσοστό απαρτίας και πλειοψηφίας, ενώ επιτρέπεται η ρύθμιση που προβλέπει μεγαλύτερο ποσοστό, γιατί διαφορετικά θα καταστρατηγείτο ο σκοπός του νόμου που επέβαλε τα αυξημένα αυτά ποσοστά χάρη στην προστασία των συμφερόντων του σωματείου, όταν λαμβάνονται αποφάσεις για σοβαρά θέματα, όπως το ανωτέρω. Μάλιστα, κατά την ίδια απόφαση, ακόμα και αν έχει εγκριθεί το καταστατικό του σωματείου που προβλέπει μικρότερα ποσοστά απαρτίας και πλειοψηφίας για την τροποποίησή του, η διάταξη αυτήν δεν ισχυροποιείται, αλλά είναι άκυρη και το σχετικό ζήτημα ρυθμίζεται από τον νόμο και το άρθρο 99 AK, αποκλειομένης της εφαρμογής του άρθρου 8 παρ. 2 του ν.1264/1982 επί τροποποίησης καταστατικού συνδικαλιστικής οργάνωσης, εφόσον η τελευταία διάταξη εφαρμόζεται με την επιφύλαξη του άρθρου 99AK.

246 Βλ. Βλαστός, ΕΕργΔ 2007,333.

έλλειψης απαρτίας ή το ζήτημα της συνδρομής της απαρτίας να τεθεί μεταγενέστερα, κατά τη συζήτηση της ακυρωτικής αγωγής.

Απαρτία, σύμφωνα με το νόμο, υφίσταται, όταν παρίστανται κατά τη συνεδρίαση της ΓΣ ποσοστό ίσο με το 1/3 των οικονομικά τακτοποιημένων μελών της,²⁴⁷ υπό την επιφύλαξη αντίθετης καταστατικής ρύθμισης, που προβλέπει μεγαλύτερο ποσοστό απαρτίας και νομοθετικής διάταξης, που προβλέπει ειδικά ποσοστά απαρτίας. Για παράδειγμα, στα άρθρα 99 και 100 ΑΚ, προβλέπονται διαφορετικά ποσοστά απαρτίας, όταν η ΓΣ συνέλευση αποφασίζει για σημαντικά θέματα και συγκεκριμένα στο άρθρο 99 ΑΚ, το οποίο ορίζει τα σχετικά με τη διάλυση του σωματείου, απαιτείται παρουσία του 1/2 των οικονομικά τακτοποιημένων μελών και στο άρθρο 100 ΑΚ, το οποίο ορίζει τα σχετικά με την τροποποίηση του καταστατικού, απαιτείται να είναι παρόντα όλα τα οικονομικά τακτοποιημένα μέλη.²⁴⁸ Σε αυτές τις δύο περιπτώσεις, η απαρτία, υπολογίζεται επί των οικονομικά τακτοποιημένων μελών, το οποίο είναι και συνεπές, καθώς ο ν.1264/1982, επιθυμεί να λαμβάνεται σε βάση υπολογισμού της απαρτίας, η κατηγορία των μελών που εκπληρώνει τις υποχρεώσεις της προς την συνδικαλιστική οργάνωση, εφόσον τα μέλη αυτά ενδιαφέρονται για τη λειτουργία της. Σε αντίθετη περίπτωση, θα υπήρχε σοβαρό εμπόδιο για την λήψη απόφασης, ειδικά για τις περιπτώσεις των αυξημένων ποσοστών απαρτίας. Υπέρ της άποψης ότι, για τον υπολογισμό της απαρτίας, λαμβάνονται υπόψη και τα πρόσωπα που δεν συμμετέχουν στην ψηφοφορία, γιατί αρνούνται την ψήφο, συνηγορεί και η γραμματική διατύπωση του αρ.8 παρ.3 του ν.1264/1982, κατά την οποία εκτός αντίθετης ρύθμισης οι αποφάσεις λαμβάνονται με σχετική πλειοψηφία των παρόντων. Ως παρόντα μέλη, θεωρούνται τα παριστάμενα μέλη, ανεξαρτήτως του περιεχομένου της ψήφου τους.²⁴⁹

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, αν οι εργασίες της ΓΣ διακοπούν, επειδή διαπιστώθηκε ότι δεν τηρείται η αναγκαία απαρτία, τότε επαναλαμβάνεται η ΓΣ σε

247 Βλ. Κουκιάδης, οπ, σύμφωνα με τον οποίο για τις αποφάσεις για τις οποίες η απαρτία σχηματίζεται με βάση τα οικονομικώς τακτοποιημένα μέλη μόνο αυτά θεωρούνται παρόντα και Κρητικός, οπ, σύμφωνα με τον οποίο η βάση για τον υπολογισμό της απαρτίας είναι τα οικονομικώς τακτοποιημένα μέλη.

248 Υπέρ της απόψεως αυτής τάσσεται και η νομολογία ΕφΘεσ/νίκης2706/2002 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ και από τη θεωρία Κρητικός, ό.π, 2009.71-72.

249 Κουκιάδης,1997.239-240, σύμφωνα με τον οποίο για τις αποφάσεις για τις οποίες η απαρτία σχηματίζεται με βάση τα οικονομικώς τακτοποιημένα μέλη μόνο αυτά θεωρούνται παρόντα και Βλαστός, 2007.333, ο οποίος προσδιορίζει τα παρόντα μέλη ως εκείνα που παρίστανται κατά τον χρόνο λήψης της απόφασης, αλλά και εκείνα που πρέπει να παρευρίσκονται εξ αρχής για να συνεδριάσει νομίμως η ΓΣ.

άλλη συνεδρίαση, σύμφωνα με το νόμο ή το καταστατικό και η διαδοχική αυτή ΓΣ συνεδριάζει έγκυρα, μέσα σε 2 μέχρι 15 ημέρες, με το μειωμένο ποσοστό απαρτίας που προβλέπει το άρθρο 8 άρ.2 του ν.1264/1982, ήτοι το ¼ των οικονομικά τακτοποιημένων μελών. Σε περίπτωση, που διαπιστωθεί και πάλι κατά τη δεύτερη συνέλευση, ότι δεν υπάρχει η αναγκαία μειωμένη απαρτία, διακόπτεται η ΓΣ και επαναλαμβάνεται σε δεύτερη επαναληπτική συνέλευση, με απαιτούμενο ποσοστό απαρτίας ίσο με το 1/5 των οικονομικά τακτοποιημένων μελών της συνδικαλιστικής οργάνωσης, ενώ ειδικά για τη συζήτηση και τη λήψη απόφασης κήρυξης απεργίας, απαιτείται πλειοψηφία ½ των οικονομικά τακτοποιημένων μελών.²⁵⁰

Περαιτέρω μείωση του ποσοστού απαρτίας και τρίτη επαναληπτική ΓΣ, δεν προβλέπει ο νόμος και είναι συνεπώς κρίσιμο, να εξετάσουμε τι θα συμβεί αν και πάλι δεν συντρέξει η απαιτούμενη στο νόμο απαρτία του 1/5 των οικονομικά τακτοποιημένων μελών. Υποστηρίζεται η άποψη²⁵¹, ότι πρέπει τα θέματα της ημερήσιας διάταξης να οδηγηθούν σε νέα αυτοτελή ΓΣ, η οποία θα συγκροτηθεί, σύμφωνα με τις διατάξεις για την απαρτία της πρώτης ΓΣ²⁵². Σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ.3, εδ.γ' του ν.1264/1982 *«οι αποφάσεις της Συνέλευσης, αν δεν ορίζεται διαφορετικά στο καταστατικό, λαμβάνονται με σχετική πλειοψηφία των παρόντων»*.²⁵³ Ως παρόντα, νοούνται τα παριστάμενα, ανεξαρτήτως της διδόμενης ψήφου²⁵⁴ και με τον όρο σχετική πλειοψηφία, νοείται, ότι η απόφαση της ΓΣ, λαμβάνεται επειδή η συγκεκριμένη πρόταση συγκεντρώνει υπέρ αυτής τον μεγαλύτερο αριθμό ψήφων, έναντι μίας άλλης πρότασης, χωρίς να είναι απαραίτητο ότι ο μεγαλύτερος αριθμός ψήφων υπερβαίνει το μισό συν ένα των παρόντων μελών (απόλυτη πλειοψηφία). Η εν λόγω διάταξη είναι ενδοτικού δικαίου και συνεπώς, στο καταστατικό είναι έγκυρη η ρήτρα, σύμφωνα με την οποία απαιτείται, για την απόφαση επί ενός ή περισσότερων θεμάτων, πλειοψηφία μεγαλύτερη από την οριζόμενη στον νόμο, δηλαδή απόλυτη ή αυξημένη πλειοψηφία ή παμψηφία²⁵⁵.

Επιπλέον, ως προς το ζήτημα των μελών τα οποία δηλώνουν ότι απόσχουν από την ψηφοφορία που θα ακολουθήσει, γίνεται δεκτό ότι συνυπολογίζονται για τον

250 Όπως το εδάφιο τέταρτο προστέθηκε με το άρθρο 211 του Ν.4512/2018 (ΦΕΚ Α'5/17.1.2018).

251 Βλ. Βλαστός, ΕΕργΔ 2007.333-334.

252 1/3 οικονομικά τακτοποιημένων μελών.

253 Διαφορετική ρύθμιση ισχύει στο πεδίο των κοινών σωματείων, εφόσον στο άρθρο 97 ΑΚ ορίζεται ότι *«η γενική συνέλευση αποφασίζει με απόλυτη πλειοψηφία των μελών που είναι παρόντα»*. Ο Κουκιάδης, οπ, υποστηρίζει ότι τα οικονομικά τακτοποιημένα μέλη αποτελούν τη βάση για τον υπολογισμό του αριθμού στον οποίο αναφέρεται η πλειοψηφία.

254 Βλ. Κρητικός οπ., 74 επ.

255 Βλ. Βλαστός, 2007, 334.

σηματισμό της πλειοψηφίας²⁵⁶, όπως είχαν συνυπολογισθεί για τον σχηματισμό της απαρτίας. Αυτό οφείλεται στο γεγονός, ότι δυνάμει του άρθρου 8 παρ.3, εδ.γ' του ν.1264/1982, ορίζει ότι οι αποφάσεις της ΓΣ λαμβάνονται με την σχετική πλειοψηφία των παρόντων και όχι των ψηφίζόντων ή εγκύρως ψηφίζόντων. Σε περίπτωση ισοψηφίας, δεν είναι δυνατή η λήψη απόφασης και απαιτείται να επαναληφθεί η ΓΣ, με στόχο την επίτευξη πλειοψηφίας. Πλην όμως, ενδέχεται να υπάρξει πρόβλεψη στο καταστατικό, ότι σε μία τέτοια περίπτωση υπερισχύει η πρόταση με την οποία τάσσεται ο πρόεδρος της ΓΣ. Αν δεν υπάρχει η ανωτέρω καταστατική ρύθμιση και υπερισχύσει η απόφαση του προέδρου, η απόφαση της ΓΣ είναι ελαττωματική. Εν κατακλείδι, σε περίπτωση που ληφθεί απόφαση της ΓΣ της συνδικαλιστικής οργάνωσης κατά παράβαση των απαιτούμενων ποσοστών απαρτίας ή πλειοψηφίας, τότε η απόφαση αυτή είναι ελαττωματική και συγκεκριμένα ακυρώσιμη, κατ' αρ.101 ΑΚ και 8 παρ.4 ν.1264/1982.²⁵⁷

6.Ελαττώματα σχετικά με τη συμμετοχή μη δικαιούμενων εργαζομένων του ίδιου ή άλλου εργοδότη

Σύμφωνα με τα άρθρα 7 παρ.1 και 8 παρ.3 του ν.1264/1982, προκειμένου να συμμετάσχει ένα πρόσωπο στην ψηφοφορία για τη λήψη απόφασης από τη ΓΣ συνδικαλιστικής οργάνωσης, πρέπει, αφενός να έχει καταστεί μέλος, εφόσον έχει συμπληρώσει δίμηνο, μέσα στον τελευταίο χρόνο στην επιχείρηση ή εκμετάλλευση ή τον κλάδο απασχόλησης του και ακολουθήσει την προβλεπόμενη στο καταστατικό διαδικασία έγγραφης ως μέλους και αφετέρου να έχει εκπληρώσει όλες τις οικονομικές του υποχρεώσεις, απέναντι στην συνδικαλιστική οργάνωση.²⁵⁸ Πλην όμως παρά την ως άνω νομοθετική πρόβλεψη, είναι δυνατόν να συμμετάσχουν στην ψηφοφορία: α) πρόσωπα που δεν έχουν καταστεί ακόμα μέλη της συνδικαλιστικής οργάνωσης, γιατί να μην έχουν υποβάλει αίτηση εγγραφής, αλλά το αρμόδιο όργανο δεν την έχει αποδεχθεί ακόμα, β) πρόσωπα που έχουν αποκτήσει την ιδιότητα του μέλους, χωρίς ωστόσο, να συντρέχουν οι απαραίτητες από το νόμο ή το καταστατικό προϋποθέσεις, προϋπόθεση που τάσσεται από κανόνα αναγκαστικού δικαίου και καθιστά απολύτως

256 Βλ. Υπέρ του συνυπολογισμού των απεχόντων μελών για τον σχηματισμό απαρτίας, ΕφΘεσ/νίκης 2609/1989, ΕλλΔ/νη 1991.1366, ΕφΠειρ 1221/1996, ΕλλΔ/νη 1997.691, ΜονΠρωτΑθ 605/1983, ΔΕΝ 1984.174, ΕιρΠειρ 136/1983, ΑρχΝ 1983.709, Ντάσιος, Συνδικαλιστικές Οργανώσεις 1983.447

257 Βλ. Κρητικός 2009 σπ.,77 επ, Βλαστός, 2007, 310-311..

258 Βλ. Κρητικός 2009 σπ.,80 επ.

άκυρη κατ' αρ.180 ΑΚ την σχετική απόφαση, γ) πρόσωπα που έχουν διαγραφεί νομίμως από τη συνδικαλιστική οργάνωση²⁵⁹, δ) πρόσωπα που έχουν την ιδιότητα του επίτιμου μέλους, ενώ υπάρχει καταστατική ρύθμιση η οποία τους απαγορεύει τη συμμετοχή στην ψηφοφορία, ε) μέλη της συνδικαλιστικής οργάνωσης μέσω κάποιου αντιπροσώπου, κατά παράβαση της διάταξης του αρ.8 παρ.3 ν.1264/1982. Επίσης, η συμμετοχή στην ψηφοφορία συνταξιούχων, οι οποίοι έχουν εγγραφεί ως μέλη συνδικαλιστικής οργάνωσης προορισμένης να έχει ως μέλη πρόσωπα συνδεδεμένα με ενεργό σχέση με τον εργοδότη, δημιουργεί ελαττωματικότητα στην απόφαση της ΓΣ²⁶⁰.

Σε όλες τις ανωτέρω ενδεικτικά διαλαμβανόμενες περιπτώσεις της συμμετοχής στην ψηφοφορία μελών μη δικαιούμενων να ψηφίσουν και του αποκλεισμού δικαιούμενων μελών, υφίσταται ελάττωμα το οποίο καθιστά ακυρώσιμη κατ' αρθ.101 ΑΚ και 8 παρ.4 του ν.1264/1982 τη λαμβανόμενη απόφαση από τη ΓΣ²⁶¹. Η ακυρωσία περιορίζεται στην ψήφο, που είτε δόθηκε ανεπίτρεπτα, είτε αποκλείστηκε ανεπίτρεπτα και επομένως η απόφαση της ΓΣ προσβάλλεται, όταν η ψήφος αυτή, ήταν οριακή και κρίσιμη για τη λήψη της απόφασης της ΓΣ, όταν δηλαδή επηρέασε ουσιαστικά το περιεχόμενο της αποφάσεως. Μεθόδευση αποκλεισμού, μπορεί να υπάρξει σε μέλη της συνδικαλιστικής οργάνωσης, τα οποία αποκλείονται από την ψηφοφορία στη ΓΣ, όταν έχουν υποβάλει μεν τις αιτήσεις τους μεγάλο χρονικό διάστημα πριν την ψηφοφορία, πλην όμως το ΔΣ δεν τις έχει αποδεχθεί ή απορρίψει ακόμα. Στην συγκεκριμένη περίπτωση, υποστηρίζεται²⁶², ότι η απόφαση του ΔΣ είναι ακυρώσιμη, κατ' αρ.101 ΑΚ και 8 παρ.4 του ν.1264/1982 ως αντικείμενη στη καλή πίστη, συνιστώντας

259 Η συμμετοχή στην ψηφοφορία προσώπων που έχασαν εκ των υστέρων τις απαιτούμενες προϋποθέσεις εγγραφής δεν καθιστά προβληματική της λαμβανόμενη απόφαση. Πράγματι, τα πρόσωπα αυτά δεν χάνουν αυτόματα την ιδιότητα του μέλους της συνδικαλιστικής οργάνωσης, αλλά απαιτείται απόφαση του αρμοδίου οργάνου της συνδικαλιστικής οργάνωσης, ελλείψει δε καταστατικής ρύθμισης περί αρμοδίου οργάνου της γενικής συνέλευσης που έχει το τεκμήριο αρμοδιότητας κατ' άρθρο 93 ΑΚ.

260 Βλ. ΕφΑθ 825/2007, ΕλλΔ/νη 2007.953, για τη συμμετοχή των συνταξιούχων. Ειδικότερα, οι εν λόγω αποφάσεις έχουν δεχτεί ότι μέλη συνδικαλιστικών οργανώσεων μπορούν να καταστούν μόνον εργαζόμενοι με σχέση εξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου (μισθωτοί), όχι δε και οι συνταξιούχοι. Σύμφωνα με τις ανωτέρω αποφάσεις, αυτή είναι η βούληση του νομοθέτη, η οποία συνάγεται και από το άρθρο 14 του ν. 1264/1982, στην § 3 του οποίου ορίζεται ότι δεν επιτρέπεται να συμμετέχουν σε συνδικαλιστική οργάνωση εργαζομένων εργοδότες και στις §§ 4 και 5 αυτού ότι είναι άκυρη η καταγγελία της σχέσεως εργασίας για νόμιμη συνδικαλιστική δράση ή η καταγγελία της σχέσεως εργασίας των μελών της διοικήσεως ή προσωρινής διοικήσεως συνδικαλιστικής οργάνωσης, προστασία την οποία μόνον οι εργαζόμενοι μπορούν να απολαμβάνουν. Έτσι και Βλαστός, 2007.337.

261 Αντιθ. ΜονΠρωτΣερρών 139/2000, ΕΕργΔ 2002.332· ΜονΠρωτΤριπ 150/1990, ΝοΒ 1991.42, οι οποίες δέχτηκαν ότι η εκδοθείσα απόφαση της γενικής συνέλευσης είναι απολύτως άκυρη.

262 Βλ. Κρητικός 2009 σπ.,80 επ.

καταχρηστική συμπεριφορά των μελών του ΔΣ, ενώ η παραδοχή της ακυρωτικής αγωγής κατά της απόφασης αυτής συνεπάγεται απόκτηση της ιδιότητας των μελών, αναδρομικά από τότε που το ΔΣ όφειλε να εγκρίνει τις αιτήσεις τους.

7.Ελαττώματα σχετικά με την διεύθυνση της συζήτησης και τον τρόπο διεξαγωγής της ψηφοφορίας.

α. Ως προς την διεύθυνση της συζήτησης

Ως εκδήλωση της σωματειακής αυτονομίας, οι συνδικαλιστικές οργανώσεις προβλέπουν στα καταστατικά τους την ύπαρξη του προέδρου της ΓΣ ή άλλως διευθύνοντος την ψηφοφορία. Η διεύθυνση της συζήτησης από αναρμόδιο πρόσωπο, καθιστά ακυρώσιμη την απόφαση της ΓΣ,²⁶³ μόνο όταν το ελάττωμα επηρέασε ουσιωδώς την απόφαση που έλαβε η ΓΣ, εφόσον η παραβιαζόμενη καταστατική διάταξη είναι απλώς ρυθμιστικού χαρακτήρα και ως τέτοια η παραβίαση της δεν προκαλεί αυτομάτως ακυρωσία της απόφασης²⁶⁴. Ομοίως αντιμετωπίζεται και η περίπτωση που κανένας δεν διηύθυνε τις εργασίες της ΓΣ, που κατά παράβαση του νόμου ή του καταστατικού διορίζεται ή εκλέγεται πρόεδρος της ΓΣ και η περίπτωση που αναλαμβάνεται η προεδρεία, από κάποιο πρόσωπο με τρόπο μη σύννομο. Δεν αναγνωρίζεται από το νόμο η δυνατότητα δικαστικής προσβολής των πράξεων του προέδρου αυτοτελώς, ωστόσο η ελαττωματικότητα των αποφάσεων αυτών, μπορεί να οδηγήσει σε γέννηση ακυρώσιμης απόφασης της ΓΣ, εφόσον τα μέτρα αυτά επηρέασαν σοβαρά τον σχηματισμό της, π.χ. η προσβολή του καθήκοντος παροχής πληροφοριών στη ΓΣ παράγει ακυρωσία της απόφασης, με την προϋπόθεση ότι η παράλειψη του προέδρου επέδρασε ουσιωδώς στη λήψη της²⁶⁵. Σε κάθε περίπτωση, επιτρέπεται η προσβολή των πράξεων του προέδρου, ενώπιον της ΓΣ.

263 Η ΜΠρωτΠειρ 1111/2008, ΕΦΑΔ 2008.1055 δέχεται ότι σε περίπτωση που υπάρχει καταστατική ρύθμιση που προσδιορίζει ποιο πρόσωπο διευθύνει τη γενική συνέλευση δεν είναι δυνατόν αυτή να διευθύνεται από τρίτο πρόσωπο χωρίς να προηγηθεί τροποποίηση του καταστατικού της συνδικαλιστικής οργάνωσης, ακόμα και αν συναινούν προς τούτο όλα τα μέλη της γενικής συνέλευσης. Γίνεται δεκτό ότι σε αντίθετη περίπτωση αίρονται οι στοιχειώδεις κανόνες της δημοκρατικής λειτουργίας της συνδικαλιστικής οργάνωσης τους οποίους διασφαλίζουν οι υποχρεωτικές για όλα τα μέλη της συνδικαλιστικής οργάνωσης διατάξεις του καταστατικού αυτής για τον τρόπο διεξαγωγής της γενικής συνέλευση.

264 Βλ.Εφαθ 4282/1998, ΕπισκΕΔ 2000.148, ΜΠρωτΠειρ 1111/2008 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, Κρητικός, 2009.85.

265 Εφαθ 4282/1998, ΕπισκΕΔ 2000.148, ΜΠρωτΠειρ 1111/2008, ΕΦΑΔ 2008.1055, Κουκιάδης, 1997.269, Κρητικός, 2009.85.

β. Ως προς τον τρόπο διεξαγωγής της ψηφοφορίας-Ειδικά η εφορευτική επιτροπή

Ελάττωμα ως προς τον τρόπο ανάδειξης της εφορευτικής επιτροπής συνεπάγεται ακυρωσία της εκ των υστέρων λαμβανομένης απόφασης της ΓΣ, κατ' αρ.101 ΑΚ και 8 παρ.4 ν.1264/1982. Για παράδειγμα, τέτοιο ελάττωμα συνιστά ο διορισμός εφορευτικής επιτροπής από το παλιό ΔΣ και όχι από τη ΓΣ κατά παράβαση του καταστατικού, η συμμετοχή προσώπου που υπέβαλε υποψηφιότητα για μέλος του νέου ΔΣ, λόγω ασυμβίβαστου των δύο ιδιοτήτων. Επιπρόσθετα, διεξαγωγή αρχαιρεσιών από εφορευτική επιτροπή μικρότερης από την προβλεπόμενη στο καταστατικό αριθμητική σύνθεση, επάγεται ακυρωσία της λαμβανόμενης απόφασης, πλην όμως το εναγόμενο σωματείο μπορεί να προβάλει και να αποδείξει τον ισχυρισμό ότι η μικρότερη αριθμητική σύνθεση δεν επηρέασε το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας. Τέλος, η πλήρης απουσία δικαστικού αντιπροσώπου από την εφορευτική επιτροπή, συνεπάγεται απολύτως άκυρη απόφαση της ΓΣ, λόγω παραβίασης διάταξης αναγκαστικού δικαίου ή δημόσιας τάξεως²⁶⁶. Ως προς το σύστημα των εκλογών, το άρ.12 παρ.1 του ν.1264/1982, καθιερώνει το εκλογικό σύστημα με το οποίο γίνεται η κατανομή των εδρών μεταξύ των διάφορων συνδυασμών και των χωριστών υποψηφίων. Η εφορευτική επιτροπή, απαιτείται να συμμορφώνεται με τις επιταγές του νομοθέτη, ώστε να μην προκαλούνται ελαττώματα στην εκδοθησομένη απόφαση της ΓΣ της συνδικαλιστικής οργάνωσης²⁶⁷. Υποστηρίζεται η άποψη, ότι η ρύθμιση του νόμου δεν αποτελεί αμιγές σύστημα απλής αναλογικής, αλλά ότι εισάγεται σύστημα ενισχυμένης αναλογικής.²⁶⁸

266 Βλ. ΕιρΣπάρτης 24/1991, ΕλλΔ/νη 1993.1178, Κρητικός, 2009.214 και αρ.11 ν.1264/1982.

267 Βλ. Μαυρομάτης, Τα εκλογικά συστήματα στα σωματεία μας, Αρμ.1986.272, όπου και αναλύονται οι διάφορες μορφές των εκλογικών συστημάτων. Η εφορευτική επιτροπή απαιτείται να συμμορφώνεται με τις επιταγές του νομοθέτη, προκειμένου να μην προκαλούνται ελαττώματα στην εκδοθησομένη απόφαση της γενικής συνέλευσης της συνδικαλιστικής οργάνωσης. Συγκεκριμένα, ο νομοθέτης στις παρ. 2, 3 και 4 του ανωτέρω άρθρου ρυθμίζει τα σχετικά με την πρώτη κατανομή ζητήματα. Στην δεύτερη κατανομή που ρυθμίζεται από την παρ. 5 του άρθρου 12, συμμετέχουν οι συνδυασμοί που πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις :α) έχουν καταλάβει μια έδρα στην πρώτη κατανομή, β) έχουν υπόλοιπο ψηφοδελτίων από την πρώτη κατανομή μεγαλύτερο από το 1/3 του εκλογικού μέτρου και πλησιάζουν περισσότερο στο εκλογικό μέτρο. Αν μείνουν και μετά από την δεύτερη κατανομή αδιάθετες έδρες, λαμβάνει χώρα τρίτη κατανομή. Σε αυτήν συμμετέχουν όλοι οι συνδυασμοί χωρίς προϋποθέσεις και οι αδιάθετες έδρες κατανέμονται από μία στους συνδυασμούς εκείνους που έχουν το μεγαλύτερο υπόλοιπο ψηφοδελτίων.

268 Βλ. ΜονΠρωτΑγρ 1304/2002 ΝοΒ 2003.262, Μαυρομάτης, Αρμ.1986.272, αντλώντας επιχείρημα υπέρ της απόψεώς του από την παρ. 5 του άρθρου 12, η οποία αναφέρεται στην δεύτερη κατανομή των αδιάθετων εδρών και τους περιορισμούς της συμμετοχής των συνδυασμών σε αυτήν (κατάληψη

Επιπλέον, ένα βασικό καθήκον της εφορευτικής επιτροπής, είναι η διαπίστωση του ορθού αποτελέσματος της ψηφοφορίας. Αν η εφορευτική επιτροπή, θεωρήσει ότι περατώθηκε η αποστολή της χωρίς να ανακοινώσει το αποτέλεσμα των αρχαιρεσιών, δεν υπάρχει μια νομικώς ουσιώδης απόφαση, η οποία να αποτελεί αντικείμενο ακυρωτικής αγωγής των άρθρων 101 ΑΚ και 8 παρ.4 του ν.1264/1982²⁶⁹. Εάν όμως, υπάρχει εσφαλμένη διαπίστωση του αποτελέσματος της ψηφοφορίας από την εφορευτική επιτροπή, η αντίστοιχη απόφαση της ΓΣ πάσχει από ακυρωσία²⁷⁰ και συνήθως ασκείται και αναγνωριστική αγωγή, με αντικείμενο την διαπίστωση της ορθής αποφάσεως της ΓΣ, αν δεν μεσολαβούσε η παρατυπία. Σε κάθε περίπτωση, παρατυπίες της εφορευτικής επιτροπής κατά την διεξαγωγή των αρχαιρεσιών, όπως η μη ορθή εφαρμογή του συστήματος της απλής αναλογικής που επιτάσσει ο νόμος²⁷¹, σφάλματα στην καταμέτρηση των ψήφων, την εξαγωγή του εκλογικού μέτρου ή την κατανομή των εδρών μεταξύ των συνδυασμών και των μεμονωμένων υποψηφίων, που έχει ως αποτέλεσμα την ανεπίτρεπτη αύξηση ή μείωση των εδρών τους, η αδικαιολόγητη παράταση του χρόνου της ψηφοφορίας και ο αδικαιολόγητος περιορισμός της διάρκειάς της, η κήρυξη περατωθείσας της ψηφοφορίας, μολονότι υπήρχαν στο εκλογικό κατάστημα μέλη δικαιούμενα να ψηφίσουν και το καταστατικό προέβλεπε για την περίπτωση αυτή παράταση της διάρκειας της ψηφοφορίας, η μεταβολή της χρονικής διάρκειας της ψηφοφορίας, οδηγούν σε ακυρώσιμη απόφαση της γενικής συνέλευσης της συνδικαλιστικής οργάνωσης κατ' άρθρα 101 ΑΚ και 8 παρ. 4 του ν.1264/1982. Αντιθέτως, σε περιπτώσεις παραβάσεως διατάξεων αναγκαστικού δικαίου, όπως όταν η εφορευτική επιτροπή εφαρμόζει το πλειοψηφικό σύστημα, αντί

τουλάχιστον μίας έδρας στην πρώτη κατανομή ή εκλογή ενός αντιπροσώπου και το υπόλοιπο των ψηφοδελτίων τους να είναι μεγαλύτερο του 1/3 του εκλογικού μέτρου) και από την από την παρ. 6 του ίδιου άρθρου, η οποία θέτει ως προϋπόθεση για την συμμετοχή στην τρίτη κατανομή την κατάληψη από τον συνδυασμό μίας έδρας στο διοικητικό συμβούλιο ή την εκλογή ενός αντιπροσώπου στις δύο προηγούμενες κατανομές, προτείνει δε τροποποίηση των παραγράφων αυτών, ώστε να μπορέσει να ισχύσει η γνήσια απλή αναλογική, Κρητικός, 2009.210 επ.

269 Στην περίπτωση αυτή μπορεί να αναγνωριστεί ή εξουσία της γενικής συνέλευσης να προβεί εκείνη σε διαπίστωση του αποτελέσματος της ψηφοφορίας με βάση τα στοιχεία που συνέλεξε ο πρόεδρος της γενικής συνέλευσης ή η εφορευτική επιτροπή ή να ασκηθεί αναγνωριστική αγωγή, προς διαπίστωση του αποτελέσματος της ψηφοφορίας.

270 Κρητικός, 2009.90, ο οποίος υποστηρίζει ότι αν το σφάλμα οφείλεται σε ανεπίτρεπτο συνυπολογισμό ακύρων ή μη υπολογισμό εγκύρων ψηφοδελτίων, τότε η απόφαση ακυρώνεται.

271 Βλ. Εφ Πειρ 1121/1995, ΕΕργΔ 1997.1076 επ. και ΕφΠειρ 21/1996, ΕΕργΔ 1997.1073 επ., αμφότερες εκδοθείσες αναφορικά με εκλογή ΔΣ κοινών σωματείων, όπου, όμως, δεν εφαρμόστηκε το προβλεπόμενο στο καταστατικό εκλογικό σύστημα της απόλυτης πλειοψηφίας και οι αποφάσεις περί αρχαιρεσιών θεωρήθηκαν από το Δικαστήριο άκυρες, κατά το άρθρο 101 ΑΚ, ΕφΑθ 7754/2006, ΕΕργΔ 2007.734.

του υποχρεωτικώς εφαρμοζόμενου συστήματος απλής αναλογικής, η απόφαση είναι απολύτως άκυρη κατ' άρθρο 180 ΑΚ²⁷².

γ. Ως προς τον τρόπο ψηφοφορίας- Μυστική ψηφοφορία

Η απόφαση της ΓΣ ως έκφραση της βουλήσεως της συνδικαλιστικής οργάνωσης λαμβάνεται κατόπιν ψηφοφορίας και σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 8 παρ.3, εδ.β' του ν.1264, κάθε ψηφοφορία στη ΓΣ της συνδικαλιστικής οργάνωσης που αφορά σε αρχαιρεσίες ΔΣ, εφορευτικής επιτροπής, αντιπροσώπων σε δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση, επιλογή δευτεροβάθμιας οργάνωσης για αντιπροσώπευση στην τριτοβάθμια, θέματα εμπιστοσύνης προς τη διοίκηση, λογοδοσία, κήρυξη απεργίας, και γενικότερα προσωπικά ζητήματα πρέπει να είναι μυστική, ενώ για όλα τα υπόλοιπα θέματα η ρύθμιση του τρόπου ψηφοφορίας γίνεται από το καταστατικό.

Σύμφωνα με το άρ.8 παρ.3 εδ.α', η δια βοής ψηφοφορία δεν αποτελεί τρόπο ψηφοφορίας και αν υπάρξει δια βοής απόφαση για κάποιο ζήτημα, τότε πρόκειται για ανυπόστατη απόφαση, η οποία δεν παράγει κανένα έννομο αποτέλεσμα και δεν προσβάλλεται με την ακυρωτική αγωγή, παρά μόνο είναι δυνατή η άσκηση αναγνωριστικής του ανυποστάτου αγωγής²⁷³. Αν ληφθεί απόφαση από τη ΓΣ, χωρίς να τηρηθεί ο προβλεπόμενος στο καταστατικό τρόπος ψηφοφορίας, κατ' αρχήν θα πρόκειται για ακυρώσιμη απόφαση, εκτός αν η εναγόμενη συνδικαλιστική οργάνωση, επικαλεσθεί και αποδείξει έλλειψη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της παραβάσεως του καταστατικού και λήψης της συγκεκριμένης απόφασης από το ΓΣ. Ακόμη, γίνεται δεκτό ότι, αν πρόκειται για απόφαση επί των θεμάτων εκείνων για τα οποία ο νόμος απαιτεί λήψη απόφασης με μυστική ψηφοφορία και ληφθεί απόφαση με κάποιον άλλο τρόπο ψηφοφορίας θα πρόκειται για απολύτως άκυρη και όχι για ακυρώσιμη απόφαση της ΓΣ, εφόσον παραβιάζεται με τον τρόπο αυτόν διάταξη δημοσίας τάξεως²⁷⁴.

272 Βλ. Αντίθετος, ο Κουκιάδης, 1997.266, ο οποίος υποστηρίζει ότι η μη εφαρμογή του συστήματος της απλής αναλογικής καθιστά την απόφαση άκυρη κατά την έννοια των άρθρων 101 ΑΚ και 8 παρ. 4 του ν.1264/1982.

273 Βλ. Κουκιάδης, 1997.267, ο οποίος θεωρεί την εν λόγω απόφαση ανυπόστατη ή απολύτως άκυρη, Κρητικός, 2009.90 και 198 επ. Βλαστός, 2007.337, Αντιθ. Τσούμας, 2010.258, ο οποίος θεωρεί την δια βοής απόφαση απολύτως άκυρη

274 Βλ. Κρητικός, 2009.91 και 234, Αντίθετα, Κιζιρίδης, Ακύρωση διορισμού προσωρινής διοίκησης συνδικαλιστικής οργάνωσης (Επιστολή), ΕΕργΔ 1987.185 επ και Κουκιάδης, 1997.268, οι οποίοι υποστηρίζουν ότι εν προκειμένω η απόφαση της γενικής συνέλευσης είναι άκυρη κατ' άρθρα 101 ΑΚ και 8 παρ. 4 του ν.1264/1982, έστω και αν ελήφθη κατά παράβαση της αρχής της μυστικότητας.

Τέλος, σύμφωνα με το αρ.8 παρ.3, εδ.ε΄ του ν.1264, είναι ακυρώσιμη η απόφαση της ΓΣ, αν παραβρέθηκαν στη συνεδρίαση της πρόσωπα που δεν ήταν μέλη της συνδικαλιστικής οργάνωσης και η παρουσία τους μπορούσε να επηρεάσει το αποτέλεσμα, καθώς εν προκειμένω, οι συνδικαλιστικές οργανώσεις συνδέονται με την επιδίωξη των επαγγελματικών συμφερόντων των μελών του, κάτι που δεν συμβαίνει με τα κοινά σωματεία²⁷⁵.

8. Ελαττώματα παραβίασης της αρχής της ισότητας και των χρηστών ηθών

Θεμελιώδης αρχή για το δίκαιο των συνδικαλιστικών οργανώσεων αποτελεί η συνταγματικώς κατοχυρωμένη αρχή της ισότητας. Σύμφωνα με το άρθρο 89 ΑΚ, σε επίπεδο κοινού σωματειακού δικαίου, όλα τα μέλη της συνδικαλιστικής οργάνωσης είναι φορείς ίσων δικαιωμάτων και μόνο με τη συναίνεση όλων των μελών μπορούν να απονεμηθούν ή να αφαιρεθούν ιδιαίτερα δικαιώματα. Η παραβίαση της αρχής της ισότητας, συνεπάγεται την γένεση ελαττωματικής απόφασης της ΓΣ και ενδεικτικά αναφέρεται η περίπτωση της αφαίρεσης του δικαιώματος ψήφου και η αναγνώριση διπλής ψήφου σε κάποια άλλα μέλη. Ως προς το είδος του ελαττώματος, υποστηρίχθηκε η άποψη ότι παράγεται ακυρώσιμη απόφαση και είναι δυνατή η προσβολή της με την ακυρωτική αγωγή.²⁷⁶ Πλην όμως έχει υποστηριχθεί, ότι η εκ προθέσεως παραβίαση της αρχής της ισότητας επάγεται απόλυτη ακυρότητα της λαμβανομένης απόφασης.

Άλλη περίπτωση ελαττωματικής απόφασης, είναι ο σχηματισμός της τελευταίας, κατά τρόπο αντίθετο με τα χρηστά ήθη, π.χ. στην περίπτωση κατά την οποία η πλειοψηφία της συνδικαλιστικής οργάνωσης καταχράται τη δύναμη της και οδηγεί στη λήψη απόφασης αντίθετης προς τα συμφέροντα του σωματείου, ή στην περίπτωση που πριν την σύγκληση της ΓΣ εγγράφονται στην συνδικαλιστική οργάνωση πολλά νέα μέλη, προκειμένου να ψηφίσουν υπέρ μιας ορισμένης θέσης.²⁷⁷ Επίσης, αντίθετη στα χρηστά ήθη είναι η απόφαση της ΓΣ με την οποία, διατίθεται η

275 Κουκιάδης, 1997.240 και 269, Τσούμας, 2010.254, Αντ. Βλαστός, 2007.294, ο οποίος θεωρεί την απόφαση ανυπόστατη, αν παραβρέθηκαν στη συνεδρίαση της γενικής συνέλευσης πρόσωπα που δεν ήταν μέλη της συνδικαλιστικής οργάνωσης.

276 Βλ. ΕφΑθ 4282/1998, ΕπισκΕΔ 2000.148, Κρητικός, 2009.94, Κουκιάδης, 1997.270 υποστηρίζει ότι κριτήριο για το αν η απόφαση είναι απολύτως άκυρη ή απλώς ακυρώσιμη αποτελεί η κρίση αν η παράβαση κανόνα-έστω και δημοσίας τάξεως- ενδιαφέρει αποκλειστικά την εσωτερική τάξη της συνδικαλιστικής οργάνωσης ή όχι. Στην περίπτωση που η διαφύλαξη της τάξης ανήκει αποκλειστικά στους ενδιαφερομένους θα πρόκειται για άκυρη, κατά την έννοια των άρθρων 101 ΑΚ και 8 παρ. 4 του ν.1264/1982 απόφαση.

277 Κρητικός, 2009.94

περιουσία της οργάνωσης για σκοπό διαφορετικό από το καταστατικό, παρατείνει τη θητεία του ΔΣ χωρίς ψηφοφορία, καταργείται το ΔΣ ως όργανο της συνδικαλιστικής οργάνωσης, προσδίδεται αναδρομική ισχύ σε τροποποίηση του καταστατικού, δεσμεύεται υπέρμετρα η προσωπική ελευθερία των μελών, διενεργούνται απαγορευμένες από το νόμο πράξεις, μεταβάλλεται ο σκοπός της συνδικαλιστικής οργάνωσης κ.α. Στις περιπτώσεις αυτές, η λαμβανομένη απόφαση θεωρείται απολύτως άκυρη κατ' αρ.174, 178 και 180 ΑΚ, εφόσον η αντίθεση προς τα χρηστά ήθη, προκύπτει από το ίδιο το περιεχόμενο της.²⁷⁸

9.Ελαττώματα ως προς τα πρόσωπα που εκλέχτηκαν μέλη του ΔΣ

Αναφορικά με τα πρόσωπα τα οποία επιθυμούν να εκλεγούν μέλη του ΔΣ, είναι δυνατόν, ο νόμος ή το καταστατικό, να θέτουν ορισμένες προϋποθέσεις, προκειμένου να είναι νόμιμη η εκλογή τους, όπως η ορισμένη ηλικία, η πάροδος ορισμένου χρονικού διαστήματος από τότε που αποκτήθηκε η ιδιότητα του μέλους, η εκπλήρωση ορισμένων υποχρεώσεων προς την συνδικαλιστική οργάνωση. Ο έλεγχος των ως άνω προϋποθέσεων, γίνεται από την εφορευτική επιτροπή, η οποία αν αποφανθεί ότι δεν συντρέχει κάποια προϋπόθεση ή ότι υπάρχει κάποιο κώλυμα, δεν ανακηρύσσει το πρόσωπο που υπέβαλε υποψηφιότητα. Ο τελευταίος, έχει το δικαίωμα να προσβάλει με ακυρωτική αγωγή την ως άνω απόφαση της εφορευτικής επιτροπής, να υποβάλει αίτημα αναστολής της εκτέλεσης απόφασης κατ' αρ.102 ΑΚ, αλλά και να υποβάλει αίτημα χορήγησης προσωρινής διαταγής, κατ' αρ.691Α επ. ΚΠολΔ, προκειμένου να απαγορευθεί η διενέργεια των αρχαιρεσιών, μέχρι την τελεσίδικη κρίση, περί της νομιμότητας ή μη της απόφασης της εφορευτικής επιτροπής.

Σε περίπτωση, που η εφορευτική επιτροπή δεν διαπιστώσει την έλλειψη της προϋπόθεσης ή την ύπαρξη του κωλύματος, ανακηρύσσει τον υποψήφιο. Εάν ο συγκεκριμένος υποψήφιος εκλεγεί μέλος του ΔΣ, η σχετική απόφαση της ΓΣ είναι ακυρώσιμη, μόνο ως προς την εκλογή του συγκεκριμένου υποψηφίου²⁷⁹. Αν ακυρωθεί η εκλογή του υποψηφίου, μετά την έκδοση της απόφασης, επέρχεται αποκατάσταση

278 Αναλυτικά για τις ανωτέρω περιπτώσεις, Βλαστός, ΕΕργΔ 2004.76 επ.. Σύμφωνα ότι σε τέτοιες περιπτώσεις πρόκειται για αποφάσεις αντίθετες στα χρηστά ήθη, ο Κουκιάδης, 1997, αντιθ. Τσούμας, 2010.203, ο οποίος υποστηρίζει ότι η αντίθεση στα χρηστά ήθη καθιστά την απόφαση άκυρη κατ' άρθρα 101 ΑΚ και 8 παρ. 4 του ν.1264/1982.

279 Βλ. Κρητικός, 2009.95, 96, Εφ Πατρών 992/2001, ΜΠΒόλου 2533/2008, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, Κουκιάδης, οπ. σελ.270, ο οποίος προβάλλει ως επιχείρημα ότι η απόφαση αυτή καλύπτεται από το τεκμήριο νομιμότητας, στο μέτρο, που η εκλογή μελών του ΔΣ χωρίς τη συνδρομή των νομίμων προσόντων αποτελεί ζήτημα που ενδιαφέρει αποκλειστικά την συνδικαλιστική οργάνωση.

στην κενή θέση του πρώτου αναπληρωματικού, εκτός αν δεν υπάρχει αναπληρωματικός, οπότε σύμφωνα με τη νομολογία συντρέχει περίπτωση έλλειψης διοικήσεως της συνδικαλιστικής οργάνωσης, άρα και δυνατότητα διορισμού προσωρινής διοίκησης κατ' αρ.69 ΑΚ, η οποία θα διεξάγει επαναληπτικές αρχαιρεσίες, για την κάλυψη της κενής θέσης.²⁸⁰

10. Ανάλογη εφαρμογή του 101 ΑΚ σε αποφάσεις ΔΣ

Κατ' ανάλογη εφαρμογή του αρ.101ΑΚ, κρίθηκε άκυρη απόφαση ΔΣ αγροτικού συνεταιρισμού²⁸¹, όταν ο ενάγων αμφισβήτησε το κύρος πράξης που έχει εκδοθεί από το ΔΣ του, με την οποία, προκειμένου, ειδικά, για οικοδομικό συνεταιρισμό, καταγγέλλεται η σύμβαση παραχώρησης οικοπέδου στον ενάγοντα συνεταίρο και ο τελευταίος κηρύσσεται έκπτωτος του αντίστοιχου δικαιώματος. Η άσκηση δε της αγωγής ακύρωσης της απόφασης ΔΣ αγροτικού συνεταιρισμού, ασκείται ενός εξαμήνης αποσβεστικής προθεσμίας, ενώ κατά την παραπάνω ειδική διαδικασία του ΠΔ 93/1987, το οποίο ισχύει για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς, κατ' αντίθεση με όσα ισχύουν σε σχέση με τα κοινά σωματεία (ΑΚ 101), το μέλος του συνεταιρισμού, δεν νομιμοποιείται από μόνη την ιδιότητά του αυτή να ασκήσει αγωγή ακύρωσης απόφασης ΓΣ του συνεταιρισμού.

Επιπρόσθετα, σε περίπτωση όπου ΔΣ σωματείου, κατά τις διατάξεις του καταστατικού του έχει το δικαίωμα να επιβάλει πειθαρχική ποινή σε μέλος του, πλην όμως δεν τηρήσει τις τιθέμενες με το καταστατικό προϋποθέσεις, όπως η αιτιολογημένη αποβολή του μέλους, καθώς και η προηγούμενη ακρόαση του, απόφαση περί αποβολής του είναι άκυρη και το αποβληθέν μέλος, έχει το δικαίωμα να ασκήσει

280 Βλ. ΕφΘεσ/νίκης 31570/1990, ΕλλΔ/νη 1991.1310, ΜΠρωτΑθ 4907/2005, ΜΠρωτΡόδου 646/2005, ΜΠρωτΡόδου 313/2005 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

281 Βλ. ΑΠ 497/1994 και ΕφΑθ 281/2013, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, όπου «Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11 VI παρ. 1 και 2 του ΠΔ 93/1987 Αναμόρφωση και ενοποίηση της νομοθεσίας για τους οικοδομικούς συνεταιρισμούς κ.λπ. οι αποφάσεις της ΓΣ των οικοδομικών συνεταιρισμών που λαμβάνονται κατά παράβαση των διατάξεων του καταστατικού αυτών ή του νόμου υπόκεινται σε ακύρωση με απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου ύστερα από αγωγή του Διοικητικού ή Εποπτικού Συμβουλίου ή του 1/5 του συνόλου των μελών του συνεταιρισμού ή κάθε μέλους του συνεταιρισμού που έχει άμεσο έννομο συμφέρον ... Η αγωγή ακύρωσης ασκείται μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε ημερών από τη λήψη της ελαττωματικής απόφασης και, στις περιπτώσεις που την ακύρωση ζητεί ο Υπουργός ΠΕΧΩΔΕ ή προσβάλλεται ειδική απόφαση που αφορά προσωπικά κάποιο μέλος του συνεταιρισμού, η εν λόγω απόφαση πρέπει να ασκηθεί μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε ημερών από την κοινοποίηση της προσβαλλόμενης απόφασης στον Υπουργό ή στο ενδιαφερόμενο μέλος, αντίστοιχα. Το μεμονωμένο μέλος του παραπάνω συνεταιρισμού νομιμοποιείται να ασκήσει την παραπάνω ακυρωτική αγωγή κατά των ελαττωματικών αποφάσεων της γενικής συνέλευσης του συνεταιρισμού που θίγουν σωματειακά δικαιώματα ή συμφέροντα του μέλους και όχι ατομικά συμφέροντα αυτού που ανάγονται σε έννομες σχέσεις του με το συνεταιρισμό, όπου τα δύο μέρη τελούν σε σχέση ισότητας μεταξύ τους, οπότε επέρχεται η αγωγή του κοινού δικαίου που αρμόζει στην εκάστοτε περίπτωση».

την αγωγή του 101 ΑΚ²⁸². Όταν συντρέχει περίπτωση δε αποβολής μέλους σωματείου κατ' άρθρο 88 ΑΚ²⁸³, για λόγους που δεν συνιστούν αναγκαιώς πειθαρχικό παράπτωμα, όπως είναι η αποβολή που προβλέπεται συνεπεία της έκλειψης, μετά την απόκτηση της ιδιότητας του μέλους, κάποιας από τις προϋποθέσεις που καθορίζονται από το νόμο ή το καταστατικό για την αρχική εγγραφή και η δε διαγραφή συντελείται από το ΔΣ του σωματείου με κοινοποίηση της απόφαση στο διαγραφόμενο μέλος, το τελευταίο έχει δικαίωμα προσφυγής στο αρμόδιο δικαστήριο, προκειμένου να πετύχει την ακύρωση της απόφασης, εφαρμοζόμενης αναλογικά της ακυρωτικής αγωγής του αρ.101 ΑΚ²⁸⁴.

11. Ενδοσωματειακοί τρόποι άρσης ελαττωμάτων

Προκειμένου να αρθούν τα ελαττώματα των ελαττωματικών αποφάσεων, υπάρχουν εσωτερικές διεργασίες των σωματείων, χωρίς την προσφυγή στις ως άνω διατάξεις. Κατ' αρχάς, παρότι είναι εν τοις πράγμασι δύσκολο να συναινέσουν όλα τα μέλη της συνδικαλιστικής οργάνωσης, μπορούν να παραιτηθούν όλα τα μέλη από το δικαίωμα άσκησης της ακυρωτικής αγωγής, ουσιαστικά συναινώντας στη λήψη της ελαττωματικής απόφασης. Έτσι, τα συναινέσαντα μέλη στερούνται ενεργητικής νομιμοποίησης για την άσκηση της ακυρωτικής αγωγής και αν την ασκήσουν, αυτή απορρίπτεται ως αβάσιμη στην ουσία της. Επιπρόσθετα, μπορεί να ληφθεί δεύτερη απόφαση από τη ΓΣ για το ίδιο θέμα, με τέτοιο τρόπο, ώστε να μην συντρέχει πλέον το ελάττωμα που τη βαρύνει.²⁸⁵ Τέλος, υποστηρίζεται η δυνατότητα²⁸⁶, επικύρωσης της δεύτερης απόφασης της ΓΣ, η οποία μνημονεύει την πρώτη απόφαση και έχει ως στόχο την διατήρηση της πρώτης ακυρώσιμης αποφάσεως. Παρά ταύτα, δεν υπάρχει στο

282 Βλ. ΜΠΛαρ 293/1999, ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, όπου ζητήθηκε αναστολή απόφασης ΔΣ για ετήσιο αποβολή του από κυνηγετικό σωματείο και πιθανολογήθηκε εν προκειμένω η ευδοκίμηση της αγωγής του ενάγοντος μέλους, καθώς και ΠΠΑ 5758/1991 ΝοΒ 40.773, ΠΠΑ 5283/1991 Αρμ 1991.1190, ΠΠΣπαρτ 62/1989 ό.π., Κρητικός, ό.π. αριθ.1 ο ίδιος, Δίκαιο Σωματείων, 1ος τόμος, σελ. 442-443, Καρακατσάνης, ΕρμΑΚ, άρθρο 88 αριθ. 15, Ντάσιος, ΕργΔΔ, έκδοση 1983, τόμος Β/Ι, σελ.280.

283 Με τη διάταξη αυτή γίνεται ειδική ρύθμιση για την αποβολή μέλους σωματείου, εκτός από άλλους λόγους και για τον λόγο, ότι η αποβολή προβλέπεται από το καταστατικό.

284 Βλ.ΜΠΑ 2526/2012 ΕΕργΔ 2013, σελ.296 επ.

285 Στην περίπτωση που το ελάττωμα που πάσχει η δεύτερη απόφαση συνεπάγεται την ακυρωσία αυτής, η απόφαση μπορεί να προσβληθεί με την ακυρωτική αγωγή των άρθρων 101 ΑΚ και 8 παρ.4 ν.1264/1982. Αν η αγωγή γίνει τελεσίδικα δεκτή, ανατρέπεται η δεύτερη απόφαση και τα επελθόντα συνεπεία αυτής αποτελέσματα. Υποστηρίζεται η άποψη (Κρητικός, 2009, 99 επ.) ότι η επαναληπτική απόφαση μπορεί να ορίσει χρόνο έναρξης των αποτελεσμάτων προγενέστερο από την τελείωση της, εφόσον δεν προσβάλλονται δικαιολογημένα συμφέροντα τρίτων και η αναδρομική ενέργεια προκύπτει ξεκάθαρα από το περιεχόμενο της δεύτερης απόφασης. Αντίθ. Κουκιάδης οπ, με το επιχειρήμα ότι η επανάληψη της ΓΣ ως ειδική διαδικασία ενδοσωματειακής θεραπείας ελαττωματικής απόφασης και με αναδρομική ισχύ δεν προβλέπεται στο νόμο.

286 Κρητικός, ό.π.,2009, 100 επ.

ελληνικό δίκαιο ρητή διάταξης επικύρωσης απόφασης ΓΣ και δικαιοπραξίας γενικότερα, καθώς το άρθρο 183 ΑΚ, προβλέπει τη δυνατότητα επικύρωσης άκυρης και όχι ακυρώσιμης δικαιοπραξίας, ενώ το άρθρο 156 ΑΚ προβλέπει τη δυνατότητα του νομιμοποιούμενου προς άσκηση της διαπλαστικής αγωγής προσώπου να παραιτηθεί από το δικαίωμα ακύρωσης της ακυρώσιμης δικαιοπραξίας, ενώ προβλέπει παράλληλα ότι η παραίτηση του δικαιούχου, συνεπάγεται την απόσβεση του δικαιώματος ακύρωσης. Στα πλαίσια του άρθρου 156 ΑΚ, ο δικαιούμενος να προσβάλει την ακυρώσιμη δικαιοπραξία είναι το πρόσωπο που εξέφρασε την ελαττωματική ακυρώσιμη δήλωση βουλήσεως, ενώ αντίθετα, στις συνδικαλιστικές οργανώσεις σε περίπτωση ακυρώσιμης απόφασης ΓΣ, κατά κανόνα κάθε μη συναινέσαν οικονομικά τακτοποιημένο μέλος μπορεί να συμμετάσχει στην άσκηση της ακυρωτικής αγωγής. Συνεπώς, ενόψει των ανωτέρω και της αδυναμίας ανάπτυξης αναδρομικής ενέργειας για την δεύτερη επικυρωτική απόφαση, η μέθοδος της επικύρωσης, έχει περιορισμένο πεδίο εφαρμογής ως τρόπος ενδοσωματειακής άρσεως των ελαττωμάτων αποφάσεων ΓΣ συνδικαλιστικών οργανώσεων²⁸⁷.

287 Κρητικός, 2009, 100 επ, Κουκιάδης 1997, 257-258.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

- Αλιβιζάτο Νικόλαο, Εισαγωγή στην Ελληνική Συνταγματική Ιστορία, Τεύχος Α΄.
- Απαλαγάκη, Δεδικασμένο και εκτελεστότητα, εκδ .Σάκκουλας, 2001.
- Βασ. Αντ. Βαθρακοκοίλη, ΕΡΝΟΜΑΚ, Ερμηνεία - Νομολογία ΑΚ, Τόμος Α΄, Γενικές Αρχές, 2001.
- Βλαστός, Ακύρωση Αποφάσεως Γ.Σ. συνδικαλιστικής οργανώσεως - Παράτυπη Σύγκληση Γ.Σ. από Δ.Σ. - Συνέπειες από τη μη εμπρόθεσμη προσβολή άκυρης αποφάσεως, ΕΕργΔ 1995.912 επ., ο ίδιος, Προσβολή Αποφάσεων Εφορευτικής Επιτροπής- Ακύρωση Εκλογών λόγω ψηφοδελτίων - Επίδραση ελαττωματικής ψήφου στο αποτέλεσμα της ψηφοφορίας, ΕΕργΔ 1996.638 επ., ο ίδιος, Διορισμός προσωρινής Διοικήσεως - Διαδικασία ανακήρυξης εκλογής Δ.Σ. Πλειοψηφικό Σύστημα Εκλογής Δ.Σ., ΕΕργΔ 1997.1070, ο ίδιος, Ακύρωση Αποφάσεως ΓΣ, ΕΕργΔ 1998.1120, ο ίδιος, Απαρτία σε Γενική Συνέλευση Συνδικαλιστικής Οργάνωσης, ΕΕργΔ 1984.808, ο ίδιος, Δίκαιο Σωματείων και Συνδικαλιστικών και Εργοδοτικών Οργανώσεων, εκδ.2007, Αστικά Σωματεία, συνδικαλιστικές και εργοδοτικές οργανώσεις, 4^η εκδ.,2004 και εκδ.2007
- Α. Π. Γεωργιάδης, Γενικές Αρχές Αστικού Δικαίου, Αντ. Ν. Σάκκουλα, 3^η εκδ.2002, ο ίδιος ΣΕΑΚ, τόμος Ι, εκδ.Σάκκουλα, 2013.
- Δαγτόγλου Π.Δ., Ατομικά δικαιώματα, Τεύχος Β΄.
- Δημητρόπουλος Ανδρέας, Συνταγματικά Δικαιώματα, Ι΄.
- Κ. Ιωάννου σε Ιωάννου - Οικονομίδη - Ροζάκη - Φατούρου, Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο, Σχέσεις Διεθνούς και Εσωτερικού Δικαίου, 1990.
- Καζάκος, Συλλογικό Εργατικό Δίκαιο Ι, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2009.
- Κατράς, Συνδικαλιστικές οργανώσεις, έκδ. 1983, παρ. 73, ο ίδιος, Δνη 26.743.
- Κιζιρίδης, Ακύρωση διορισμού προσωρινής διοίκησης συνδικαλιστικής οργάνωσης (Επιστολή), ΕΕργΔ 1987.
- Κονδύλης, Το δεδικασμένο κατά τον ΚΠολΔ, 1983.
- Ι. Δ. Κουκιάδης σε Ατομικό και Συλλογικό Εργατικό Δίκαιο, Στ΄ εκδ. Σάκκουλας.
- Ι. Δ. Κουκιάδης - Εργατικό Δίκαιο-Συλλογικές εργασιακές σχέσεις, 2017

- Κεραμέα/ Κονδύλι/Νίκα, ΕρμΚΠολΔ ΙΙ.
- Α. Κρητικός, Όρια νόμιμης λειτουργίας συλλογικών οργάνων σωματείων, συνδικαλιστικών οργανώσεων και συνεταιρισμών, Αθήνα 2004, ο ίδιος Δίκαιο Σωματείων και Συνδικαλιστικών Οργανώσεων, 1984, ο ίδιος, Όρια νόμιμης λειτουργίας συλλογικών οργάνων σωματείων, συνδικαλιστικών οργανώσεων και συνεταιρισμών, 2009.
- Δ. Ν. Λαδάς, Εργατικές Διαφορές, Δικονομικά Ζητήματα, Νομική Βιβλιοθήκη, 2019.
- Λαναράς Κ., Νομοθεσία Εργατική και Ασφαλιστική, Αθήνα – Θεσσαλονίκη 2016.
- Λεβέντης Συλλογικό Εργατικό Δίκαιο, 2^η εκδ. 2007, Εκδ. ΔΕΝ.
- Μάρκου, Ακύρωση Αποφάσεως Δ.Σ. σωματείου, Αρμ. 2000.1173 επ.
- Στ. Ματθία, Εισαγωγή στην ΕΣΔΑ, ΕλΔ 1999.
- Μαυρομαμάτης, Τα εκλογικά συστήματα στα σωματεία μας, Αρμ. 1986.
- Μητσόπουλος, Συλλογικόν Επαγγελματικόν Συμφέρον, Μελέται Γενικής Θεωρίας του Δικαίου και Αστικού Δικονομικού Δικαίου, 1983, ίδιος.- Γ. Μητσόπουλος, ΠολΔικ, 1ος τόμος.
- Μπέης, Πολιτική Δικονομία, Γενικά αρχαί και κατ'άρθρον ερμηνεία, Εκδόσεις Σάκκουλα, 1973, ο ίδιος, Η αξίωση για δικαστική προστασία των επαγγελματικών οργανώσεων αναφορικά με τα δικαιώματα των μελών τους, Δ 1990.519.Κ. Μπέης.
- Νίκας, Πολιτική Δικονομία Ι, 2003, ο ίδιος, Πολιτική Δικονομία ΙΙ, 2005, ο ίδιος, Πολιτική Δικονομία ΙΙΙ, 2007, ο ίδιος, Το έννομο συμφέρον, 1981, ο ίδιος, Προβληματισμοί με τις παράλληλες και διαδοχικές δίκες που διεξάγουν οι ενώσεις καταναλωτών, Αρμ 1996.1177 επ., ο ίδιος μαζί με Κεραμέα/Κονδύλη, ΕρμΚΠολΔ Ι, ΙΙ, 2000.
- Ντάσιος, Συνδικαλιστικές Οργανώσεις 1983.447, ο ίδιος, Εκλογικό Συνδικαλιστικό Βιβλιάριο και ακυρότητα των αρχαιρεσιών, ΕεργΔ 1987.247 επ. ο ίδιος, Εργατικό Δικονομικό Δίκαιο (Β' Έκδοση), 1996.
- Κώστας Δ. Παπαδημητρίου, Συλλογικό Εργατικό Δίκαιο, Νομική Βιβλιοθήκη, εκδ. 2018.
- Ράμμος, Εργατικά Διαφορά, ΕΕεργΔ 1980.304 επ., ο ίδιος, Εγχειρίδιον αστικού δικονομικού δικαίου, Αθήναι 1982.

- Εμμ. Ρούκουνα, Διεθνής προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, 1995.
- Δ. Σεραφείμ, Συνδικαλιστικό και Σωματειακό Δίκαιο, έκδ.8^η.
- Σταυρόπουλος, ΠολΔικ, έκδ.1979.
- Α. Στεργίου, Η εσωτερική Δημοκρατία στις συνδικαλιστικές οργανώσεις. Τα όρια της παρέμβασης του νομοθέτη, ΕΕργΔ 2016,758.
- Τσούμας, Σωματεία Ήσυνδικαλιστικές Οργανώσεις ΉΙδρύματαΉ Ερανικές Επιτροπές, 2010.
- Κ. Χρυσόγονος, Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα, 2002.